MR. M. SIMKUS
2429 MARYLAND AVE.,
BALTIMORE,MD. 21218

DARBININKAS

Vol. LVII Nr. 9 SECOND - CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. Penktadienis - Friday, Vasaris - February 18, 1972 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 15 centų

PREZ. NIXONAS SU PALYDA SKRENDA KINIJON

Delegaciją lydi 87 reporteriai

Su didžiosios tautos daugumos "gero vėjo" linkėjimais ir jo vietos trokštančių kandidatų piktomis kritikomis prez. Nixonas šiandien pakilo skristi Kinijon šių tikslų vedamas: kad taika Azijoje ir pasauly reikalinga dialogo esantiems skirtumams suprasti ir išsiaiškinti; kad Amerikos ir pasaulio interesams bus pasitarnauta, jei ir Kinija vaidins savo vaidmenį tarptautinius santykius tvarkant; kad nė viena valstybė neturėtų kalbėti pati viena kokio nors bloko vardu; kad Amerika ir Kinija neliktų amžinais priešais, nes abidvi turi daug daugiau bendrų, negu skirtingų interesų.

Prez. Nixonas dabar jau pranešė, kad tuo dialogu pradėjęs rūpintis tuojau savo sunkias prezidentavimo pareigas perėmęs, buvę padaryta daug įvairiausių studijų, daug opiniją bandančių "ančių" paleista, laipsniškai, bet pamažu santykių taktika keičiama, kol galų gale atėjo ženklas iš Pekino, kad ten durys dialogui šiek tiek prasivėrė pirmą kartą po 20 m. Išprovokuotos progos nebebuvo galima atstumti.

Insinuacijomis užsiimą "susirūpinę" kritikai nedrįsta pulti prezidento už dialogo su Pekinu ieškojimą, nes tai būtų nepopuliaru, bet aplinkui apeidami bando įtaigoti, kad prez. Nixonas Amerikos užsienio politikai tvarkyti esąs pasirinkęs klaidingą metodą — ne tradiciniu keliu per savo siunčiamus atstovus veikdamas, bet pats organizuodamas pasitarimus su kitų valstybių valdančiomis viršūnėmis. Tvirtinama iš peties, kad taip esą galima daug klaidų padaryti.

Tiesa, kad II pasaulio karą tvarkant trijų valstybių galvų susitikimais Amerikos prezidentas padarė daugybę klaidų ir nuskriaudė daug tautų bei valstybių, bet tai nereiškia, kad taip turi atsitikti ir su prez. Nixonu. Prez. Roosevelt, kaip vėliau paaiškėjo, rinkosi išimtinai blogus patarėjus, lemiamus sprendimus darant jau buvo mirštantis žmogus, daugiau buvo linkęs tikėti Stalinui, bet ne Churchilliui ir de Gaulle, pats buvo tik eilinis partinis politikierius, bet ne giliau mąstantis valstybininkas. Pats gal ir nenujausdamas tapo visų tų nelaimingai susiklosčiusių aplinkybių įrankiu.

Prez. Nixono atveju viskas yra kitaip. Jis parengė susitikimą su Kinijos vadais per labai gerai su pasaulio istorija ir politika susipažinusį asmenį. Jis įspėjo pasaulį ir Ameriką iš anksto nieko sensacingo iš to pirmojo susitikimo nelaukti. Jis paskelbė pasauliui, kad pasikalbėjimuose Pekine bus liečiami tik Amerikos-Kinijos reikalai, kad nebus jokių įsipareigojimų kitas valstybes galinčiais paliesti reikalais. Iš anksto sutarta pasikalbėjimų dienotvarkė ir darbo tvarka.

Prez. Nixonas, tai misijai besirengdamas, perskaitė daugybę specialiai jam paruoštų dokumentų, kelias pagrindines knygas apie Kiniją, pats suviršikino Kissingerio-Chou En-lai pasikalbėjimų stenogramas, susitiko ir išsikalbėjo su daugeliu amerikiečių ir užsieniečių, kurie galėjo jam norimų žinių iš savo diplomatinės ar kitokios patirties apie Kiniją suteikti. Nixonas savo kelionei Kinijon ruošėsi ilgai ir giliai.

Galop, vyksta jis ne vienas — jį lydi valstybės sekr. Rogers, dr. Kissingeris, eilė pareigūnų iš valstybės depart. ir prezidentūros. Nėra jokio pavojaus, kad jis būtų šantažuojamas daryti negarbingus sprendimus. Jis bus visada laisvas nutraukti pokalbį ir pasitraukti. Tiesa, kad jis nori būti vienu iš tų, kurių pastangomis nebebūtų karo nors per likusius šio šimtmečio metus. Bet gal kaip tik tuo keliu panašių nuotaikų valstybininkams pasiseks prieiti ir prie suverenumo sugrąžinimo toms tautoms, kurios jo neteko per II pasaulinio karo kai kurių tvarkytojų nerūpestingumą ir lengvabūdiškumą.

P. S. Prez. Nixonas su žmona ir oficialia palyda išskrido vas. 17 ir sustojo dviem parom Havajuose. Vasario 19 išskrido tiesiai į Pekiną su sustojimu Šanchajuje navigatoriaus ir radisto į savo lėktuvą paimti. Specialiu lėktuvu prezidentą lydi dar 87 spaudos, televizijos ir radijo reporteriai.

Trumpai iš visur

Mėnulio link? — Sovietai paleido į Žemės orbitą naują satelitą, kuris, spėjama, yra skirtas pasiekti Mėnulį. Daugiau paaiškės tik tada, kada jis bus išvestas iš Žemės orbitos.

Europos satelitas. — Europos Erdvių Tyrinėjimo Organizacija pagamino, o Amerika išmetė į orbitą naują satelitą žemės magnetiniam laukui studijuoti. Jis turi 16 šonų, pilnas komplikuotos aparatūros, viską suplanavo ir pagamino Europos mokslininkai bei technologai.

Auka pabėgėliams. — Vadinamiems Bengalijos dypukams sušelpti Japonijos laivų statybos pramonės vadovai padovanojo per J. Tautas 10 mil. jenų. Pašalpa perduota per Japonijos užsienio reikalų ministeriją.

Bhutto Kinijoje. — Pakistano prez. Bhutto aplankė visus muzulmoniškus kaimynus, po to nuvyko į Kiniją ir gavo keturių paskolų dovanojimą, kitos paskolos mokėjimo atidėjimą 20 metų. Apie ginklus neužsiminta, bet greičiausiai Pakistanas jų gaus, jei bus reikalas suardytai jėgų pusiausvyrai atstatyti, nes Kinijos atsvarai prieš Rusiją tai labai svarbu.

JAV KONGRESE

Reikia naujo įstatymo. — Transportacijos darbininkų ginčams su darbdaviais tvarkyti Amerika neturi nė tinkamų juridinių normų, nė techniškos sistemos. Tuos ginčus tvarkant vienintelė atrama yra Railway Labor Act, 1926 metų produktas, seniai nebetinkąs pagrindinai pasikeitusioms sąlygoms. Todėl streikai pasidarė ilgi, krašto ūkiui nepaprastai nuostolingi. Prez. Nixonas yra bandęs prikalbėti kongresą daryti reformas, bet kongresas ikšiol nė piršto nepajudino. Dabar kongresą užgulė Darbo sekretorius, ragindamas dar šįmet nors reformos pradžią padaryti.

Kyšininkas. — Atstovų Rūmų narys J. Dowdy, demokratas iš Texas, rastas kaltu paėmęs 25,000 dol. kyšį ir už tai panaudojęs savo padėtį teismo procesui sutrukdyti. Jeigu jo draugas teisėjas nebus linkęs nuolaidžiauti, Dowdy gali gauti 40 metų kalėjimo. Iki ateis laikas eiti kalėjiman, jis pasiliksiąs kongrese. Dabar sudarinėjami planai, kad šį rudenį būtų išrinkta kongresan jo žmona.

Tarpt. paskolos. — Kongresas paskyrė 2 bil. dol., kuriuos per trejus metus Amerika įdės į tris tarptautinius bankus, kurie duoda paskolas ūkiškai atsilikusiem kraštam. Tie bankai yra: World Bank, Inter-American Development Bank ir Asian Development Bank. Juos šitaip paremia 17 turtingesnių valstybių.

Be Tito federacija nesaugi

Zagrebas. — Kroatijos kompartija gerokai išvalyta po to, kai studentų demonstracijomis bandyta gauti daugiau nekontroliuojamos autonomijos, o gerai progai atsiradus — ir pilnos nepriklausomybės. Dalis narių patys išbėgo, kiti buvo pašalinti ir iš pareigų išmesti. Toks likimas ištiko tuos, kurie turėjo svarbias ir politiškai jautrias pareigas. Visų regioninių kompartijų suvažiavimuose buvo įsipareigota sustiprinti budrumą kovojant su tais, kurie savo respublikoms ar autonominiams regionams nori gauti daugiau autonomijos. Nutarta šalinti ir tokias nuotaikas skatinančias objektyvias priežastis, nes ir tokių rasta.

Naujieji įvykiai sako, kad Jugoslavijos federacija nėra stipri, nes atskirų ją sudarančių tautų noras būti mažiau priklausomu yra ne tik gyvas, bet ir stiprus. Tuo tarpu šitą reiškinį pajėgė tik Tito apvaldyti, bet jam pasitraukus gali būti pabirimas, apie ką ilgesingai svajoja Maskva.

Alkoholis — didžioji JAV problema

Washingtonas. — Prieš metus prezidento ir kongreso sudaryta komisija marijuanos ir stipriųjų narkotikų piktnaudojimui krašte apžvelgti baigia ruošti savo tyrinėjimais surinktų duomenų apžvalgą, iš kurios jau paskelbti keli faktai.

Pirma, apie 24 milijonai amerikiečių yra bandę rūkyti marijuaną, bet tik trečdalis praktikuoja šį įprotį reguliariai. Kiti visi arba visai meta narkotiką vartoję, arba pasmaguriauja tik retkarčiais. Marijuana yra tikrai kenksmingas narkotikas, bet ne visiems vienodai — vieni organizmai jį pakelia be problemų, bet kiti be jų neapseina.

Antra, jei palyginti marijuanos ir alkoholio vartojimą bei pasekmes, tai alkoholis yra didesnė Amerikos problema.

Trečia, marijuanos vartotojų tarpe nerasta "generation gap" — mažiausiai vieną kartą marijuanos paragavo 15 proc. vyresnių kaip 18 metų amžiaus, gi jaunesnių kaip 18 metų jos paragavo 14 proc.

Nežinomo kareivio kapas Kaune prie Vytauto Didžiojo muziejaus Lietuvos nepriklausomybės laikais. Šalimais karo invalidų orkestras ir invalidų garbės sargybos. Paminklas buvo pastatytas iš akmenų, surinktų iš laukų, kur buvo laisvės kovos. Okupantai nugriovė paminklą, kryžius ir sulygino Nežinomo kareivio kapą.

Paseno mokyklų išlaikymo būdas

Prezidentas turįs naują sumanymą

Amerikos viešųjų mokyklų finansavimo šaltinis nuo senų laikų yra mokyklų distrikte esančio nekilnojamo turto apdėjimas specialiai mokykloms išlaikyti skirtais mokesčiais. Pradžioje, kada visi vaikai tilpdavo vieno kambario mokykloje, mokesčiai buvo maži ir niekas jais nesiskundė. Besikeičiant Amerikos gyvenimui, jie pradėjo didėti, o dabar jau kasmet reikia juos didinti, nes gyvenimo sąlygos keičiasi greičiau, negu susidėvi pirštinės. Šiandien jau visi šaukia, kad senosios mokyklų finansavimo sistemos reikia atsisakyti ir kito kelio tai problemai išspręsti ieškoti. Kai pagalvoji, kad sistemos amžius lygus pačios Amerikos amžiui, tai rūpestis reforma pateisinamas.

Paskata reformoms pradeda ateiti iš visai nelauktos vietos — iš atskirų asmenų per teismų sistemą. Toks įvykis buvo neseniai New Jersey valstijoje, kai Jersey City teisėjas nusprendė, jog New Jersey viešųjų mokyklų finansavimo sistema prieštarauja konstitucijai. Panašūs sprendimai jau yra padaryti Texas, Kalifornijos ir Minnesotos valstijose. Tie sprendimai tikriausiai pateks į Vyr. Teismą, kurio vienoks ar kitoks sprendimas turės šitą reikalą nušviesti naują šviesa.

Primintinas ir prez. Nixono pareiškimas, kad senoji finansavimo sistema yra ūkiškas anachronizmas, turįs užleisti vietą kitam mokyklų išlaikymo būdui. Atrodo, kad jis prieš nejudamos nuosavybės apdėjimą specialiais mokesčiais, bet daugiau savo minties neatidengė. Spėliojama, kad projektas pasieks kongresą neilgtrukus. Žinoma, sunku spėti, ką kongreso demokratai su tuo projektu padarys rinkiminiais metais, nes neabejojama, kad tai vienas iš naujų sumanymų, kuris turi padėti prezidentui laimėti antrą terminą.

McGovern — Kennedy statytinis?

Kasdien vis daugiau duomenų įtarti, kad demokratų kraštutiniai liberalai iš pasalų knisasi po sen. Muskie pamatais — kad sutrukdytų jo nominaciją pirmą kartą balsuojant. Kad taip atsitiktų, reikia kaišiot jam kojas pirminiuose rinkimuose ir partijos apygardų suvažiavimuose, nes kitaip sunkiai suprantamas tokios daugybės išrinkimo vilties neturinčių kandidatų veržimasis į pirminius rinkimus. New Hampshire buvo net toks atsitikimas — už McGovern balsų prašant buvo leista prakalbėti iš plokštelės net mirusiam Robertui Kennedy. Rezultatas buvo priešingas, nes tokiu neskoningu elgesiu pasipiktino žmonės. Sen. Muskie žmonės pasirūpino tą nešvarų darbą išgarsinti visoje valstijoje. Kaltininkai bando visaip teisintis, bet vargu jiems pasiseks savo nešvarų darbą išbaltinti.

Taip atrodo Pekino ginklavimasis

Neseniai ištirta, kad Pekino Kinija pradeda dėstyti naujas vidutinio skrydžio raketas, ne tik galinčias toliau nuskristi, bet ir aprūpintas stipresne ir saugesne stūmeklių sistema. Pirmosios jų raketos galėjo pasiekti nuo 600 iki 1,000 mylių nuotolį, naujosios, kurios jau yra antroji kinų raketų laida, siekia nuo 1,500 iki 2,500 mylių. Naujosios raketos jau dedamos į silosus, todėl šitai jau pagerins Kinijos apsaugą nuo potencialaus Rusijos puolimo atominiais ginklais. Šitos kinų raketos jau galės pasiekti industrinius centrus ir europinėje Rusijos dalyje. Aišku, kad visos raketos turi atominius antgalius.

Kinija nėra dar didžioji valstybė apsiginklavimo atžvilgiu, bet su mažais ištekliais yra daug ką padariusi nuo to laiko, kai išvarė Rusijos patarėjus iš savo žemės.

Kinai stato atomine energija varomą povandeninį laivą, raketomis ginkluotus laivus naikintojus priešo laivams naikinti. Ji gamina savo konstrukcijos kovos bombonešį, skrendantį iki 1,400 mylių per valandą nuo 300 iki 500 mylių spinduliu. Ji gamina ir iš Sovietų "medaus mėnesio" metu gautą TU-16 sovietų bombonešį. Kinai išvystė orinei apsaugai skirtą tokią savo radaro sistemą, kuri nieku nepanaši į Rusijos, kurios užglušinti net amerikiečiai dar, atrodo, neišmoko. Jie gamina Sovietų SAM-2 raketas, kurių davė net Albanijai. Gal net ir Pakistanui. Tų Sovietų raketų baterijos yra sustatytos prie Suezo kanalo. Gaminami keli patobulinti sovietų tankai.

Susivaržymo priežastis labiau ginkluotis esanti ne stoka technologinio nusimanymo, bet pinigai. Spėjama, kad jų metinis karinis biudžetas yra apie 10 bil. dol., bet 70 proc. pinigų sunaudojama trijų milijonų vyrų armijai išlaikyti. Tik likę 30 proc. naudojami raketoms, atominiams antgaliams, bomboms ir kitam moderniškesniam kariniam inventoriui įsigyti. Amerikos ekspertai dabar jau sako, kad buvo didelis nustebimas, kai kinai taip greit pajėgė pasigaminti trijų megatonų termoatominiam prietaisui išsprogdinti.

JAV technika jau Pekine

Pekinas. — Amerikos radijo ir televizijos transliacijų technikai, viso 61 asmuo, jau įsikūrė jiems skirtame viešbutyje Kinijos sostinėje. Jie atvyko civiliniu lėktuvu iš Guamo salos. Nusileido ir du Amerikos karo aviacijos transporto lėktuvai, atvežę kelis prezidentūros tarnautojus ir stotį, per kurią bus transliuojami per satelitą su prez. Nixono buvimu Kinijoje surišti įvykiai.

Visų trijų lėktuvų įgulos iš aerodromo nepasitraukė, prižiūrėjo iškrovimą ir, jį baigus, tuojau išskrido atgal į Guamo salą, kur lauks prez. Nixono vizito pabaigos. Karinių lėktuvų įgulos dėvėjo civilinę aprangą, civilinio lėktuvo palydovės dėvėjo savo uniformas. Lėktuvai buvo nusileidę Sanchajuje, kur įlipo kinai navigatoriai ir radijo operatoriai. Pekino aerodromas buvęs apgultas žmonių, pirmą kartą po 20 metų norėjusių pamatyti Amerikos lėktuvus.

Amerikai medalius laimėjo moterys

Sapporo. — Žiemos sporto olimpiada baigėsi, olimpinė ugnis užgesinta. Atletai su medaliais ir be jų išvyko namo.

Medalius laimėjusios valstybės šitaip išsirikiavo: Sovietų atletai laimėjo 8 aukso, 5 sidabro ir 3 bronzos medalius. Antroj vietoj užsiliko Amerika su 3 aukso, 2 sidabro ir 3 bronzos medaliais. Amerikos vyrai laimėjo tik vieną medalį ledo ritulio varžybose, visus likusius septynius laimėjo moterys.

Buvo vienas istorinis įvykis: Ispanija pirmą kartą žiemos sporto olimpiadų istorijoje laimėjo vieną medalį, ir jis buvo auksinis.

Medalių skaičiumi trečioji vieta teko R. Vokietijai, po jos eina Šveicarija ir Olandija.

Kita žiemos sporto olimpiada vyks 1976 Denver, Colo., Amerikoje.

Save atpažino ir nepatiko

Nežinodamas ko griebtis Kinijos režimui Sovietijos gyventojų akyse suniekinti, agitpropas parengė eilę transliacijų televizijos žiūrovams indoktrinuoti.

Pradėta rodyti medžiaga ir komentaras turi įtikinti sovietų žmogų, jog Kinijoje viskas taip sutvarkyta, kad būtų sunaikinta žmogaus individualybė. Pajuokiami kinų masinės indoktrinacijos ir kariniai drausminimo metodai, kuriuos ne taip seniai iš Sovietijos grįžę vakariečiai aprašinėjo kaip vieną iš ryškiausių Sovietijos gyvenimo bruožų.

Filmą lydintis komentaras net išdrįso priminti, kad politinių disidentų kišimas į darbo stovyklas Kinijoje yra smerktinas žmogaus pažeminimas, nes Kinijoje žmogaus laisvas galvojimas laikomas pavojingu nusikaltimu. Čia jau atsimintina amžiais sukurta žmonių išmintis: Kai Dievas nori žmogų nubausti, sumaišo jam protą.

Zenonas Ivinskis: NEPRIKLAUSOMOJI LIETUVA

Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis bendrame baltiečių ir rytų Europos įvykių fone

Nepriklausomybės šventės proga dera panaujinti žinias apie nepriklausomos Lietuvos laikus. Tam tikslui pakartojame prof. dr. Zenono Ivinskio paskaitą, kurią jis skaitė Lietuvos vokiečių, gyvenančių dabar Vokietijoje, sąjungai ir kuri buvo paskelbta laikraštyje "Stimme der Freiheit" (1969 lapkričio-gruodžio nr., 1970 vasario, kovo, balandžio nr.).

Paskaitoje nepriklausomos Lietuvos kelias buvo parodytas bendrame baltiečių ir rytų Europos įvykių fone.

❖

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKOTARPIO ISTORIJA DAR NENUSISTOJUS

Lietuvos raida jos nepriklausomybės metais tai istorijos tarpsnis, kuris drauge su kitų Baltijos respublikų yra ištisas daugelio klausimų kompleksas ir turi būti dar ištirtas iš archyvų, iš aktų, iš memuarų, o taip pat iš naujų leidinių: turi būti sistemingai išgliaudytas, kad galima būtų atrinkti esminius dalykus.

Medžiagos tuo klausimu begalės ir dar mažai ištirtos. Dėl to atsiranda skirtumų naujausioje Lietuvos istoriografijoje. Tiem skirtumam sunku surasti bendrą vardiklį.

Gausioje, palyginti, lietuvių emigrantinėje periodikoje kyla, pavyzdžiui, įvairios nuomonės ir prieštaringi atsiminimai, ar buvo reikalinga 1926 metais gruodžio mėn. sulikviduoti demokratinį režimą. Sunku taip pat rasti sutarimą dėl paskutinio valstybės prezidento Smetonos pabėgimo tuo metu, kai kiti du Baltijos prezidentai (Paets ir Ulmanis), Sovietam užėmus Baltijos respublikas, likimu dalinosi su savo tautom. Ir abidvi pagrindinės užsienio problemos (Klaipėdos klausimas bei ginčas su Lenkija dėl Vilniaus) dažnai skirtingai vertinamos.

Norėtume čia, kiek galėdami, laikytis "objektyvumo" idealo, kuris stovi prieš akis kiekvienam istorikui. Prieš metus belgų profesorius Jacques Willequet Bonnos universitete turėjo paskaitą apie "Belgijos rezistencijos sąjūdį antrajame pasaulio kare".

Toji opi tema čia buvo svarstoma vieno iš buvusių belgų rezistencijos sąjūdžio narių. Svarstoma margoje auditorijoje, kurioje ne vienas buvo vokiečių okupacijos Belgijoje dalyvis. Profesorius Willequet, kuris dabar vadovauja istorijos institutui Briusely (Center d' Etudes) pabrėžė: kad galėtų būti kuo objektyvesnis, istorikas turi užmiršti savo tautybę; jis turi elgtis kaip inžinierius; pastatytame tilte matysime ne ką kita kaip objektyvų inžinieriaus siekimą padaryti gerą, patvarų tiltą. Šie profesoriaus Willequet žodžiai nebuvo tušti. Iš jo labai įdomių išvedžiojimų tikrai nebūtum galėjęs pasakyti, kokios jis tautybės, jei anksčiau nebūtum šio to girdėjęs apie jo gyvenimą.

Dabar prie temos!

KAIP LAIKOTARPĮ RODO EGZILAI, KOMUNISTAI, KAIMYNAI

Kai dėl Lietuvos naujausios istorijos, tai reikia dar nugalėti kai kuriuos psichologinius-subjektyvinius sprendimus bei resentimentus.

Abudu dešimtmečiai tarp dviejų pasaulinių karų lietuvių politikų bei istorikų yra vertinami kaip laikas, kuriame buvo įvykdytos jų istorinės svajonės — **tas pat tenka pasakyti ir apie kitas po 1918 metų Europoje atsiradusias valstybes** (G. Rhode, rinkinys "Die Krise des Parlamentarismus in Ostmitteleuropa zwischen den beiden Weltkriegen" 1967, 9 p.).

Toks pozityvus sprendimas ypačiai reiškiasi tarp publicistų ir istorikų egzilėje. Pačiuose kraštuose komunistinės istoriografijos įtakoje toks vertinimas yra sumenkintas.

Tai ypačiai galima pasakyti apie Baltijos valstybes, kurios yra paverstos komunistinėm respublikom, organinėm USSR dalim; tuo tarpu Lenkijoje ir Čekoslovakijoje du nepriklausomybės dešimtmečiai sutinkami pozityviau (G. Rhode, Die Krise, o.c. 9 p.).

Okupuotoje Lietuvoje betgi galima pastebėti, kad jaunesnei intelektualų generacijai amžina, pertempta ir dažnai šmeižianti vadinamos fašistinės Lietuvos, valdomos kruvinojo Smetonos (taip vis tebevadina!), kritika jau yra atgrisusi. Kai kurie lietuviai intelektualai, kurių atminime dar tebėra pradžios mokyklos suolo mokslas, išdrįsta ir dabartinėje Lietuvoje pakelti balsą.

Apskritai lietuviam tas 20 metų tarpas tarp dviejų pasaulinių karų, ypačiai kai vertina egzilai, yra apgaubtas šviesos, **spindėjimo,** kuris juos atskiria nuo tamsių metų prieš pirmą pasaulinį karą ir nuo antrojo pasaulinio karo metų bei nuo dar tamsesnių pokario metų.

Tokis, iš dalies jausmo apgaubtas, emocinis pozityvus vertinimas savaime yra suprantamas ir gali būti pateisinamas. Tai vertinimas tautos, kuri ilgą laiką buvo **pavergta, rusinama nuo 18 šimtmečio galo,** kada prarado nepriklausomybę.

Faktas, kad žmogus pagaliau virto savo namuose šeimininku, turėjo nustelbti visokius neigiamus savarankiškos valstybės antrinius reiškinius (G. Rhode, Die Krise, 9 p.).

Daugumui kaimynų, **artimų ir tolimų,** ir dabar atrodo, kad du dešimtmečiai tarp karų, kurie lietuvių tautai ir apskritai visom trim Baltijos tautom davė galimybę plėtoti savą valstybingumą, tai esąs laikinio abiejų didžiųjų valstybių, ypač Rusijos, **nusilpimo** padaras.

Į šiuos dešimtmečius dėl to žiūrima kaip į **išmintinį** laiką, kuris tenusipelno riboto dėmesio.

O kai dėl vokiečių istoriografų, ar tai būtų Weimaro, ar Trečiojo reicho istoriografai, ar daug vėlesni tyrinėjimai, kurie kalba apie didesnius kaimynus (kaip Lenkiją ir Čekoslovakiją) ar mažesnius (kaip trys Baltijos valstybės) pirmoje eilėje jie kelia neigiamąsias puses (plg. G. Rhode, Die Krise, 10 p.).

Daug yra priežasčių, dėl kurių dar nėra vaizdo, konkretaus, be priešiško nusistatymo, apie baltiečių istorijos paskutinius penkis dešimtmečius, jei neskaitysim bendrinių apžvalgų.

Kadangi aš turiu liesti Lietuvos istorijos paskutinio šimtmečio pirmą pusę, tebus man leista nurodyti kai kuriuos panašumus ir skirtumus visų trijų Baltijos valstybių raidoje. Šio palyginimo akivaizdoje bus geriau matyti ir Lietuvos užsienio politikos raida.

LIETUVOS "TEMPI PASSATI", KURIAIS SKYRĖSI NUO LATVIŲ IR ESTŲ

Populiarus baltų-vokiečių filosofas grafas Hermannas Kayserlingas savo žinomoje knygoje "Das Spektrum Europas" patraukliai pasakoja, kad 1918 metai estų sąmonėje reiškė šimtmečių skirtumą, palyginti su 1920 metais (1928, 99 ir ypačiai 367-368 p.).

Tačiau Lietuvoje ir Latvijoje buvo nedaug kas kitaip. **1918** metai Baltijos kraštuose taip didžiai skyrėsi nuo 1919, kad galima kalbėti apie dvi skirtingas epochas.

Taip, lietuviai kitados, prieš šimtmečius, turėjo sukūrę valstybę su garbinga praeitim. Jie didžiavosi protėvių žygiais, kurie buvo sudarę didžiulę valstybę nuo Baltijos jūros iki Juodosios.

Tačiau 20 šimtmečio pradžioje tik nedaugeliui, kurie labiau domėjosi rytų Europos istorija, buvo žinoma, kad Lietuvos didžioji kunigaikštija (Magnus Ducatus Lithuaniae) ilgus šimtmečius vaidino svarbią rolę Europos istorijoje.

Lietuviai galvojo atlikę ne tik svarbų **europinį** uždavinį, sėkmingai apveikdami savo žemėse totorius ir tokiu būdu sukliudę mongolam veržtis toliau į Europą; jie dar labiau pabrėždavo savo įvykdytą uždavinį prie Nemuno. Čia jie per eilę generacijų 13 amžiaus pradžioje sukurtą valstybę gynė nuo vokiečių riterių ordino.

Tautinio atgimimo laikais buvo išryškinti ištisi dešimtmečiai, kaip lietuviai priešinosi ordino mėginimam atkelti koją į Nemuno dešinį krantą ir tuo būdu sukliudė jam iki 14 šimtmečio pagoniškosios Lietuvos dalį paversti teritoriniu tiltu į Livoniją (į latvių sodybas).

Taip pat buvo žavimasi, kad lietuviai tuo pačiu metu parodė didelio stiliaus ekspansiją rytų slavų erdvėje, kuri tiesės anapus Dniepro ligi Ugros, Okos, Doneco ištakų, vadinas, į rytus nuo Smolensko, Kievo, Černigovo, Briansko.

Bet tai jau seniai tempi passati. Lietuvių vardas, o taip pat jų tautinė egzistencija buvo pakeista lenkiškąja dėka lenkų-lietuvių unijos ir po jos atėjusių padalinimų.

Nenorėčiau praleisti nesuminėjęs, kad kaip tik šiais metais (1969) buvo atšvęsta prieš keturis šimtmečius Liubline sudaryta unija 1569 liepos 1 d. Lietuvių lenkų santykiam labai pažymėtina, kad tą aktą sutiko **skirtingai** abidvi tautybės emigracijoje.

Lenkų publicistika šiam faktui skyrė daug dėmesio ir nepraleido progos iškelti Liublino akto gerąsias puses. Tuo tarpu lietuviai, kurių kilmingieji daugumas dėl to buvo sulenkėję, prisimena tik neigiamybes, kurios atėjo į Lietuvą su unija.

Nesileidžiant į smulkmenas, tuo galima pažymėti, kad lietuviai buvo ėję skirtingais keliais nei kitos dvi Baltijos tautos.

Po paskutinio lenkų-lietuvių respublikos padalinimo 1775 visas lietuvių gyvenamas plotas pateko antrojo caro valdžion.

Tačiau ir dabar lietuviška sritis, pavadinta "Zapadnaja Rossija", gyveno kitokiu kultūriniu, socialiniu ir ūkiniu gyvenimu nei trys Estijos pajūrio provincijos.

(Toliau — nepriklausomybės laikų panašumai).

Jaunimo kongresui rengti komitetas ir spaudos bei radijo atstovai, posėdžiavę sausio 15 Chicagoj. Sėdi iš k. G. Kazėnas, dr. A. Norvilas, V. Ruibytė, N. Stakauskienė, S. Mikoliūkas, J. Kuraitė, R. Kasparas, A. Kizlauskas, J. Jasaitis, J. Vaišnys, S. J., R. Sakadolskis JK pirm.. Stovi: A. Kučys, E. Juodvalkytė, Z. Juškevičienė, P. Petrutis, J. Jakštytė, St. Lukauskas, R. Kviklytė, F. Daukus, R. Degutytė, A. Pužauskas, M. Buivydaitė, P. Stončius, D. Valaitytė, R. Misiulytė, P. Venclova, M. Valiukėnas, J. Vaidelys, V. Kasniūnas ir J. Šlajus. Nuotr. P. Maletos

Kartojame šią nuotrauką, nes praeitame numeryje spaustuvė ją mieste sugadino.

Lietuvos pasiuntinybės žinios

Lietuvos atstovas J. Kajeckas ir jo žmona sausio 3 dalyvavo Haiti ambasadoriaus ir ponios Chalmers surengtame priėmime Haiti nepriklausomybės 168 sukakties proga.

Sausio 18 p.p. Kajeckai dalyvavo pamaldose Šv. Mato katedroj. Pamaldos buvo laikomos už monsinjoro John K. Cartwright, apaštališkojo protonotaro, vėlę. Velionis buvo didelis Lietuvos draugas. Būdamas Šv. Mato katedros klebonu, jis daug padėjo lietuviam tiek Vasario 16 minėjimų, tiek kitomis progomis. Lietuvos atstovas ir jo žmona pareiškė užuojautą velionio broliui monsinjorui, kitam jo broliui ir seserim bei jų šeimom.

Valstybės sekretoriaus kvietimu Lietuvos atstovas J. Kajeckas sausio 20 dalyvavo JAV Kongreso jungtiniame posėdyje, kur JAV prezidentas padarė pranešimą.

Sausio 25 Lietuvos atstovas ir jo žmona dalyvavo Ugandos ambasadoriaus ir ponios Ramathan suruoštame priėmime jų tautinės šventės proga.

Sausio 27 Lietuvos atstovas dalyvavo NBC televizijos programos Today vedėjų surengtame priėmime tos programos 20 metų sukakties proga. Priėmimas įvyko Statler Hilton viešbuty.

JAV Senato ir Atstovų Rūmų narių pakviesti, p.p. Kajeckai vasario 1 dalyvavo 20-tuose National Prayer pusryčiuose Washington Hilton viešbuty. Tame pobūvyje dalyvavo ir JAV prezidentas Richard Nixon su žmona.

SPARTA — Raišmos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-8434.

RIMOS ir JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šešta dieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami pokaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie namų kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

MONUMENTS HOLLANDER-CYPRESS CORP. — kapinėm paminklų projektuotojai ir statytojai. 800 Jamaica Ave. Brooklyn, N.Y. 11208. Priešais Cypress Hills kapines. Tel. AP 7-2332. Užsakymai atliekami visose kapinėse.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, ved. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, 296-2502 arba 296-7774; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus lietuviškus skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002 AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos. Iovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. — AM ir 97.9 meg. FM. bangomis. Direktorius dr. Jok. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. 201—232-5565

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį. Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123: PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p Vedėjas **V. A. Yucius,** 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754

HARTFORDO LIETUVIŲ TĖVYNĖS GARSŲ radijo valandėlė **nauju laiku! WKSS—FM** 95.7 sekmadieniais nuo 9-10 valandos vakaro. Vedėjas Algimantas Dragunevičius, 273 Victoria Rd. Hartford, Conn. 06114; 249-4502

DETROIT, MICH. — Lietuviškų Melodijų radio valanda, WMZK-FM, banga 98 mc., pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550 arba Briedis Realty tel. 883-5244.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12 - 12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:
LIETUVAI
VIEŠBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAIS įdomių vietų lankymas

Specialios nuolaidos:
INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais)
GRUPĖMS
JAUNIMUI
ŠEIMOMS

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 Business Office GL 2-2923

THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published weekly

Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Šviesa iš teismo salės

Kun. J. Zdebskio kalbą, pasakytą Kauno teisme, skaitai po kelis kartus. Kiekvieną kartą ji prabyla nauja mintim.

Skaitai sykį, ir ji rodosi kaip pirmųjų amžių kankinių tikėjimo išpažinimas. Kitą kartą girdi joje įspėjimą apie laikus apokaliptinio antikristo, klastingai vartojančio Bažnyčios vardą žmonėm nuo Kristaus atitraukti. Prabyla ji ir kaip pranašų įspėjimas Izraelio tautai, kada ji būdavo nukrypus nuo tikro kelio.

Sustojame čia prie žodžių, kurie yra įspėjimas "užsienyje gyvenantiem tikintiesiem", norintiem bendradarbiauti su ateistais.

Lietuvos kunigam — sakė Zdebskis — yra du pasirinkimai. Vienas — ištikimai eiti pareigas Kristui, o tokiu atveju prisiimti visus galimus persekiojimus. Kitas kelias — "rinktis vadinamą 'taikaus bendradarbiavimo su ateistais kelią', bandyti laviruoti".

Antrasis kelias praktiškai reiškia "pačiam išvaikyti iš bažnyčios jaunimą . . . eiti į konfliktą su sąžine, rūpintis, kokio sąstato bus šiandien pietūs". Tai asmeninio saugumo ir net sibaritizmo kelias.

Antrojo kelio pasirinkimas reiškia susigyvenimą su tuo, kad ateistai skirtų kandidatus teologijai studijuoti Romoje; ateistai "skirstytų kunigus į darbovietes, ir visi kiti potvarkiai būtų ateistų diktuojami".

Tai klastingas Bažnyčios griovimas iš vidaus.

"Štai ką reiškia mūsų aplinkoje 'taikus bendradarbiavimas su ateizmu', ko niekad negalės suprasti užsienyje gyveną tikintieji".

O tarp tų užsienyje gyvenančių tikinčiųjų esama tokių, kurie imasi bendradarbiauti daugiau nei su ateistais — bendradarbiauti su komunistais, kurių siekimas yra sunaikinti tikėjimą.

Kai kurie monsinjorai diplomatai tam ir yra, kad siūlytųsi Maskvai, Pekinui su bendradarbiavimo idėjom.

Kitados apaštalas Judas leidosi bendradarbiauti su tais, kurie norėjo Jėzų sugauti. Tikėjosi, kad Jėzus savo galybe ištruks, o jis, Judas, papildys piniginę 30 sidabrinių. Diplomatai monsinjorai tikisi savo išmintim sulaikysią komunistus nuo Kristaus ir tikinčiųjų persekiojimo.

Jei kas iš tikrųjų bolševikus sulaiko, tai ne diplomatų išmintis, o viešosios opinijos šauksmas. Diplomatinės derybos pablizgino bolševikų aureolę ir paveikė hierarchinį forumą, kad jame nebūtų ištartas pavergtųjų balsas (Vatikano susirinkime). To bolševikai norėjo, to reikalavo ir to pasiekė.

Suprantamas tad Zdebskio atsiliepimas apie "užsieny gyvenančius tikinčiuosius".

Komunistai kaltina Vakarus: esą iš Vakarų eina propaganda, stiprinanti tikėjimą. Galima sakyti ir priešingai: tikėjimo šviesa šiuo tarpu švystelėjo iš Lietuvos; Zdebskio kalboje švystelėjo ištikimybė Kristui ir pasiryžimas kentėti už Jį.

Švysteli panaši šviesa ir iš Rusijos pogrindžio; švysteli iš koncentracijos legerių. Rašytojas A. D. Siniavsky išėjo iš lagerio su didesniu religingumu negu tada, kai buvo suimtas.

Šviesa švysteli iš kenčiančių Rytų. Tai lyg patvirtina vysk. Sheen įspėjimą: Rytuose yra Kryžius be Kristaus, Vakaruose yra Kristus be Kryžiaus; Kristų greičiau pasieks tie, kurie neša Kryžių, negu tie, kurie kalba apie Kristų, bet vengia Kryžiaus.!

Šie žodžiai dabar sutampa su gavėnios pirmom dienom. Kun. Zdebskio kalba yra gilios minties šviesa gavėnios meditacijom.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI — MARAS OKUPANTAM

Vasario 16-toji yra mūsų tautos iškilmingas didysis šventadienis. Jis primena mum amžiais svajotą didžiąją tautos svajonę, tėvynės ir nepriklausomybės, atstatymo pradžią, ir neatlaidžiai šaukia mus į viltingą rytojų.

Šiemet minim 54-tąją Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį.

1251 (1253) metais Lietuvos valdovas Mindaugas buvo vainikuotas karalium. Tai buvo pirmas istorijoj Lietuvos valstybės pripažinimas savo rūšies de jure. Nuo tada pasaulis dažnai girdėjo Lietuvos vardą, o Vytauto Didžiojo laikais ji buvo didelė ir galinga valstybė.

Mes turim garbngą praeitį, turim seniausią gyvą kalbą. Turim ką gerbti ir branginti.

Bet priešų, nuolat besikėsinusių paglemžti Lietuvos žemes ir užslopinti jos nepriklausomą gyvenimą, niekuomet nestigo. XVIII-jo amžiaus pabaigoje (1795) Lietuva pateko rusų carų vergijon. Lietuvis buvo engiamas ir persekiojamas, bet svetimųjų įtakai nepasidavė. Iš kaimo šiaudinių pastogių kilo visa eilė inteligentų — vadų kovotojų, kurie kūrė ir kurstė ugnį, kad lietuviui Lietuvoj būtų šviesiau ir geriau gyventi. Tada sušvito Aušra, sugaudė Varpas, stojo sargybon Tėvynės Sargas. Atgimimo maršais skambėjo Maironio poezija. Ir taip buvo sužadinta lietuvio sąmonė, savigarba, gimtojo krašto meilė, prikelta garbinga praeitis. Visa tai lietuvius nesulaikomai vedė į laisvę ir nepriklausomybę.

-o-

Po visų išorės ir vidaus audrų bei klaikių sutemų Lietuva išliko gyva ir pajėgi, esant kiek palankesnėm sąlygom, atsistatyti ir vėl tęsti savarankišką valstybinį gyvenimą.

Pirmojo pasaulinio karo metu, 1915, vokiečiai okupavo Lietuvą. 1917 rudenį, lietuvių prašomi, jie leido Vilniuje sušaukti lietuvių konferenciją, kuri iš savo tarpo išrinko 20 vyrų tarybą ir patikėjo jai rūpinimąsi Lietuvos laisvės atstatymu. Tarybos keliai į okupanto įstaigas buvo kloti erškėčiais: vokiečiai jos nepripažino tautos atstove. Kad išsilaikytų savo pozicijose, Tarybai teko kantriai ir sumaniai manevruoti. Tačiau jos ryžtas vykdyti didžią savo misiją buvo stipresnis už okupanto jėgą, o tėvynės meilė — karštesnė už jo karo mašinos ugnį.

1918 metų žiema buvo labai gili ir šalta. Sniegas po kojomis ne girgždėjo, bet žviegte žviegė. Vasaris Lietuvoj būdavo šalčiausias žiemos mėnuo. Tokią šaltą vasario 16-tosios pavakarę pas dr. J. Basanavičių rinkosi Lietuvos Tarybos nariai. Daktaro butas buvo nekūrentas. Vilniuj stigo maisto ir kuro. Užsisagstęs kailiniukus, daktaras rymojo už knygomis apkrauto stalo, bestudijuodamas pasirašyti paruoštą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo nutarimą. Jo širdis kaito, bet rankos grubo nuo šalčio. Tad Tarybos nariai, sustyrę nuo šalčio, persikėlė į šiltesnes patalpas, netoli nuo tos vietos, kur, pagal seną padavimą, Lietuvos kunigaikštis Gediminas sapnavo geležinį vilką. Tose patalpose ir buvo pasirašytas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo nutarimas — aktas.

-o-

Aktą pasirašius, kai kurie Tarybos nariai išsireiškę: "Laimėjimas ar kalėjimas, bet pasirašėme". Tas aktas sumezgė carinės Rusijos prieš virš 120 metų nutrauktą Lietuvos valstybės giją. Džiugi žinia apie Akto pasirašymą Vilniuj pasklido tą patį vakarą. Aktas turėjo būti paskelbtas Lietuvos Aido, Vilniuj ėjusio laikraščio, pirmam puslapy. Bet karo cenzorius visą tą straipsnį — Aktą storiausiu raudonu pieštuku du kartus kryžmai perbraukė. Taryba buvo tai numačiusi ir pasiruošusi veikti. Tuojau naktį (nes ilgai buvo užtrukta pas cenzorių) Aktas buvo atspausdintas stambiomis raidėmis atskirame lape ir išvežiotas po privačius patikimų lietuvių butus, iš kur slaptais keliais pasklido ne tik Vilniaus mieste, bet ir visoj Lietuvoj. Laimingu būdu tuojau pasiekė ir vokiečių sostinę Berlyną. Vasario 18 berlyniečiai, kaip politinę "antį", jau skaitė informaciją apie Lietuvos pasiskelbimą nepriklausoma valstybe. Taryba atliko labai drąsų revoliucinį žygį, nes sąmoningai apsilenkė su griežtosios vokiečių karo administracijos valia. Kaip ir reikėjo tikėtis, Ob-Osto pareigūnai Vilniuj ko nepadūko. Tarybą vadino akiplėšų gauja ir tučtuojau norėjo areštuoti Tarybos narius. Tik naujas karinis viršininkas, vengdamas pakenkti savo politikai, to daryti neleido.

-o-

Vasario 16 Aktas savo principais reprezentavo Lietuvą kaip modernią valstybę ir įvedė ją į pasaulio demokratinių valstybių šeimą.

Taryba gerai žinojo, kad tautos laisvė atkovojama tik ginklu ir krauju, tik ryžtu "gyventi ar mirti" ir kad vien tik popierinės deklaracijos — nutarimo laisvei atstatyti negali užtekti. Todėl jau 1918 pavasarį buvo pradėjusi slaptai vykdyti paruošiamuosius darbus sudaryti savo ginkluotai pajėgai. Kai 1918 rugsėjo mėnesį vakaruose visu frrontu prasidėjo vokiečių "kelias atgal", tada atslūgo vokiečių išdidumas, atlyžo įžūlumas, viešpačiai pasidarė sukalbamesni. Nežiūrint to, jie neperdavė lietuviam krašto administravimo, neleido organizuoti kariuomenės nei milicijos ir tebetęsė plėšikiškas ūkio gėrybių rekvizicijas. Spalio mėnesį Vilniuj jau buvo būrys savanorių karininkų ir kareivių, kurie slapta rūpinosi savosios kariuomenės organizavimu. Lapkričio mėnesį frontuose vokiečiam visai sugniužus, pasirašius paliaubas ir besitraukiant, jie pripažino Tarybą tautos atstove, leido sudaryti Lietuvos vyriausybę ir steigti kariuomenę, deja, jau labai pavėluotai.

1919 sausio pradžioj vokiečiai pradėjo iš Vilniaus trauktis, palikdami mus be apsaugos. Iš rytų į Lietuvą jau slinko bolševikų divizijos, kuriom kelią pastoti nebuvo kam. Vilniuj siautėjo lenkų legionieriai, bermontininkai ir visuomenės

(nukelta į 4 psl.)

Bostono Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija pas Mass. gubernatorių. Iš k. į d. Stasys Lušys — vicepirm., Aleksandras Chaplikas — pirmininkas, Francis W. Sargent — Massachusetts valstybės gubernatorius, Falisa Grendel ir Juozas Rentelis — sekretorius. Gubernatorius pasirašo proklamaciją, kuria vasario 16 paskelbė Lietuvos nepriklausomybės dieną.

JUOZAS ERETAS TARNYBOJE LIETUVAI

26

Tai supratusios Šveicarija, Švedija, ir jos atsisakiusios ekspansijos į plotus, pasitraukusios į savo vagą ir kuriančios dvasinių vertybių pažangą. Tokia esanti mažųjų valstybių misija . . . Paguodžianti misija. Tad rašinys ir baigiamas nukrypimu jau tiesiai į lietuvišką skaitytoją:

"Tas įsitikinimas suteikia mums ramybės ir orumo, pakelia drąsą ir padidina darbštumą. Ir dėl to bandymo valanda — jei tokia mums išmuštų — ne prie Raudų sienos mus ras, o darbo plotuose, kur giname, ką turime, ir kuriame, ko siekiame".

Tas paskutinis Lietuvoje rašytas straipsnis gali būti iliustracija visam prof. Ereto ano laikotarpio žurnalistiniam menui. Ryškiausios jo žymės yra šios:

(a) Idėjinė formacija. — Gausūs rašinio faktai nėra skirti tik skaitytojui informuoti. Tai daugiau nei informacija. Tai sykiu ir skaitytojo formacija: skaitytojas praturtinamas idėjom, gyvenimo orientacija, nuteikiamas tam tikra linkme galvoti, gyventi, veikti, kovoti.

Straipsnis paskelbtas dvi savaitės prieš "bandymo valandą" — sovietinę okupaciją. Tos bandymo valandos nuojautoje autorius įspėja skaitytoją nepulti į rezignaciją, nelaikyti priklausymo mažai valstybei prakeikimu. Būti mažos valstybės piliečiu tai "palaima", nes mažosios kuria dvasines vertybes.

Dvasinių vertybių primatas, kūrybinis veržlumas, socialinė pažanga buvo tos idėjos, kurios veržėsi ir pro "Strategiją ties Madridu", o ir paskiau jos vyraus autoriui grįžus į senąją tėvynę.

Tai buvo idėjos ne vieno prof. Ereto. Jos dažnai buvo iškalbėtos, išsvarstytos dviejų profesorių — paties Ereto ir Šalkauskio trečiadienių pokalbiuose. Šalkauskis surasdavo paskui kai ką iš jų svarstytų idėjų Hispanų rašiniuose, kur jos gaudavo jau žurnalistinę formą.

Tai buvo taip pat idėjos, kurias skelbė kitais būdais prof. K. Pakštas ir visas tas kolektyvas, kuris buvo krikščioniškos Vakarų kultūros avangarde.

(b) Formos elegancija. — Galima būti kitokios pažiūros į didžiųjų ir mažųjų valstybių misijas; galima manyti, kad ne tik didžiosios, bet kartais ir mažosios valstybės nešasi į geografinę ekspansiją. Bet negalima suabejoti, kad autoriaus teigimai turi pagaunančios, sugestyvios jėgos. Jie nuteikia skaitantį pasitikėti autorium, kuris plataus mosto faktais — horizontalinės (geografinės) krypties ir vertikalinės (istorinės) krypties faktais — parodo savo enciklopedinę erudiciją. Jie užkrečia skaitantį nusiteikimu savo mažo siauro gyvenimo faktus vertinti plačiame visuotinio, pasaulinio gyvenimo horizonte.

Faktai perteikiami vaizdų vaizdais, su tik tik nujaučiama ironija, kitur ryškesniu susižavėjimu, egzaltacija. O kreipdamasis tiesiogiai į skaitytoją ("ar jūs . . ."), lyg sakydamas prakalbą ir turėdamas prieš akis auditoriją, suranda šiltą ryšį su skaitytoju. Tai patraukia skaitytojo dėmesį, angažuoja ne tik jo intelektą, bet vaizduotę, emocijas ir valią.

Tokis ir yra tikrosios propagandos tikslas — skaitytoją angažuoti.

Tą formos eleganciją paryškino dr. J. Girnius šiais žodžiais: "Įdomu klausytis Ereto kaip pagaunančio ir puošnaus kalbėtojo. Lygiai įdomu jį skaityti, nes ta pati retorinė dovana suteikia gyvybės ir jo raštams. Visi Ereto raštai yra rūpestingai stilistiškai išdailinti ir dažnai pasiekia tiesiog meniško plastiškumo bei vaizdingumo. Jo sakinys — įtaigus savo patetiškumu (kartais net ligi hiperboliškumo) ir puošnus savo meniškumu. Tai visa atspindi autorių kaip formos žmogų" (Juozas Girnius, Mūsų savasis Eretas, Aidai 1966 Nr. 9, 394 p.).

(c) Modernioji technika. - Minėtas rašinys, kaip ir kiti autoriaus to tipo rašiniai, sukapotas viduje antraštėlėm (Aktualus atradimas, Politinis žemės inventorius, Maloniau gamtos dėsnį pažinti, Kelias pirmyn, Palaima), patraukliom, intriguojančiom ir rodančiom autoriaus žurnalistinio siekimo planingą eigą (gradaciją iš faktų į veiksmą ir to veiksmo rezultatą — "palaimą").

Būdinga dar ir tai, kad autorius mėgsta savo rašinius iliustruoti paveikslais, žemėlapiais, karikatūrom. (Paskiau teko pastebėti šią techniką vartojant šveicarų laikraštį "Die Weltwoche").

Tokia technika turi pagauti modernaus, skubančio, gilintis neturinčio kada skaiytojo akį. Kai bus akis pagauta, yra vilties, kad paskaitys ir susidomės turiniu. Optinis vaizdas veda į susidomėjimą, toliau į vidaus pergyvenimą — intelektualinį, emocinį, valinį . . .

Tokia technika, gal būt, padeda ir autoriui save labiau kontroliuoti: išvengti pavojaus kartotis, dėstymą ištęsti, tuščiažodžiauti. Prof. Ereto publicistikoje, atrodo, kiekvienas žodis įmontuotas pagal iš anksto apgalvotą architektūrinį planą.

Žymėtina, kad šia spaudos technika J. E. domėjosi ir lankydamasis Amerikoje 1926. Apie tai užsimena Detroito laikraštis "The Detroit News" (1926.VIII.5), atpasakodamas pasikalbėjimą su J. Eretu:

"The American press is one of the subjects of Prof. Eretas's investigation. He visited many newspaper plants in New York, Chicago, St. Louis and Detroit and expressed amazement at the way newspapers are published in this country. He intends to introduce American journalistic methods in the press of his own country, or at least in the school of journalism in the Kaunas university" (Cit. "Vytis" 1926.VIII.30).

(Bus daugiau)

Vytauto Didžiojo Muziejus Kaune — Laisvės paminklas

Šio vakaro malda

KAREL ČAPEK

Viešpatie, šio gražaus krašto Kūrėjau. Tu matai mūsų kentėjimus ir neviltį. Mums nėra reikalo Tau pasipasakoti, kokia nelaimė mus prislėgė arba kaip labai mūsų galvos yra nusvirusios. Nulinkusios jos ne iš gėdos, nes mums nėra ko gėdytis, nors lemties geležinė ranka lamdo mus. Mes nesame sutriuškinti, — parodėme pakankamai drąsos. Mūsų tauta neprarado garbės ... Mes esame kaip tas pagautas kumpliaračio žmogus, kuris pirmų pirmiausia pajunta, jog, nežiūrint kankinančių skausmų, jis yra gyvas. Mūsų tauta gyvena ir šiame nenuslopiname skausme jaučia, kaip galingai, kaip gyvastingai ji tebegyvena.

Viešpatie, šios tautos Kūrėjau, mums nėra reikalo išskaičiuoti mūsų sielvartus Tau. Bet tik sau patiems mūsų lūpos ir širdys siekia nusakyti tai, ko mes niekad neturime prarasti, būtent tikėjimo, — tikėjimo savimi pačiais ir mūsų istorija. Tikėjimo, kuris istorijoje paliudija, jog mes niekad nepalaikėme ir nepalaikysime to, kas yra neteisinga. Tikėjimo, jog mūsų pusėje ir mūsų pastangose yra daugiau vilties būsimam gėriui, tarpsmui ir suklestėjimui, negu prievartos, laikinės jėgos šėlstančioj pusėj.

Tiesa yra didesnė už jėgą, nes ji pasilieka. Tačiau net ir šioje išbandymo valandoje mes turime iškilmingai pasižadėti nepasilikti nieko neveikiančiais. Dabar labiau, negu bet kada, mes turime dirbti savo tautai, jos vidinei ištvermei ir vienybei. Juo geresnius žmones mes paruošime savo tautai, juo daugiau bus padaryta anai geresniajai jos istorijos pusei. Mūsų lemties visuotinė drama yra prasidėjusi, ir ji turės būti atlikta didelėmis ir garbingomis pastangomis.

Mums nereikia bijoti pasaulio įvykių raidos, nes iš tiesų kiekvienos brutalios jėgos siautėjimas yra trumpas, palyginus ją su tvirtu žmogui poreikiu laisvės, taikos — lygybės tarp žmonių ir tautų. Mes be paliovos turime darbuotis savųjų tarpe. Mes turime savo tautą mylėti labiau, negu praeity — mums reikia didesnės tarpusavio meilės. Mes tikime, jog šiuose dalykuose, ir, svarbiausia, šiuose, glūdi mūsų paskirtis tėvynei: iš mūsų pačių išugdyti tautą, visais, atžvilgiais pajėgią sukurti geresnes sąlygas ateičiai, ateinančioms kartoms; geresnes, negu dabartinis, koks yra, suklastotas, tarsus Europos periodas.

Viešpatie, mes neprašome atkeršyti, bet mes maldaujame, idant Tu mus padrąsintum tikėjimo ir vilties dvasia, idant mes neįpultume į neviltį. Tegul tad kiekvienas iš mūsų pasirūpina tiktai tuo, kaip mes ateity galėtume pasitarnauti amžinajai mūsų tautos paskirčiai. Mums nereikia tų, kurie nusimena. Mums reikia tikėjimo. Mums reikia vidinės stiprybės. Mums reikia veiksmingos meilės, kuri padidintų mūsų jėgas dešimteriopai.

Niekad negali būti vadinama maža ta tauta, kurios tikėjimas yra pakankamai didelis geresnės ateities statybai.

Vertė **M. Matukas**

P. S. Karel Čapekas, čekų rašytojas, dramaturgas, sunkiaisiais Čekoslovakijos metais, 3 mėn. prieš savo mirtį, parašė šią maldą. Mirė 1938 gruodžio 25, turėdamas 48 m. amžiaus. Ši malda grožinėj literatūroj laikoma klasine laisvės malda.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI — MARAS OKUPANTAM

(atkelta iš 3 psl.)

padugnių bolševikuojantis elementas, kuris grasino iššudyti visus lietuvius karininkus ir savanorius, kaip "baltagvardiečius", "buržujus" ir "liaudies priešus". Tokiomis sąlygomis nebuvo įmanomas joks kūrybinis darbas, tad mūsų vyriausybė pasitraukė Kaunan, o paskui ją ir ką tik pradėjusi kurtis Vilniaus komendantūra su būreliu savanorių. Kaune dar tebebuvo vokiečiai. Bet ir čia vyravo tokios pat nuotaikos.

Bolševikų divizijos pradėjo brautis krašto gilumon. Mirtinio pavojaus akivaizdoj jaunoji mūsų vyriausybė specialiu atsišaukimu kreipėsi į tautą, kviesdama visus, kas tik pajėgia vartoti ginklą ir kas myli tėvynę, stoti į krašto apsaugą. Į vyriausybės atsišaukimą ypatingai jautriai atsiliepė jaunimas. Visais keliais į nurodytus rinkimosi punktus pasipylė savanoriai, tuojau savo krūtinėmis užtvėrę priešui kelią. Žūtbūtinėmis kovomis jie sustabdė priešo antplūdį, tokiu būdu įgalino vyriausybę pravesti mobilizaciją ir sėkmingai, jau didesnėmis pajėgomis, tęsti kovą su įsibrovėliais. Įvyko beveik stebuklas: tuščiomis kišenėmis ir tuščiais arsenalais greitomis suorganizuota pasiryžėlių kariuomenė drąsiai stojo kovon su šimteriopai gausesniu priešu, jį nugalėjo ir įgyvendino Vasario 16-tosios nepriklausomybės atkūrimo idėją, ilgaamžę visos tautos svajonę — laisvę ir nepriklausomybę.

Savanorių karių įkūnytuoju Vasario 16-tosios Aktu buvo išreikštas valstybinis Lietuvos tęstinumas tautos gyvenimo ir kovos už laisvę kelyje. Ir mūsų partizanų kelerių metų kova su raudonuoju slibinu rodo, kokia brangi lietuviam yra Vasario 16-toji.

-o-

Skaudžiai pergyvenam, kad neilgai mum buvo lemta džiaugtis Vasario 16-tosios Aktu paskelbtąja ir kraujo bei gyvybių aukomis apgintąja Lietuvos nepriklausomybe. Bet, jei nebūtų buvę tos aukos, nebūtų buvę ir tų 22-jų nepriklausomybės metų. Kas dabar net Lietuvos vardą prisimintų? Jei ne tas laisvės dvidešimtmetis, Dievas težino, kiek iš viso šiandieną mūsų tautos bebūtų išlikę ...

Vasario 16-tosios dvasia — maras okupantam. Ir šiandieną okupuotoj Lietuvoj žiauriai baudžiama už Vasario 16-tosios prisiminimą.

Lietuvių tauta, kokiose bebūtų sąlygose, nori gyventi ir būti laisva. Tai mes visi gerai žinom iš laisvės siekusių savo tautiečių: Brazinskų, Simo Kudirkos, Simokaičių. Ne vienas ir patys esam tai patyrę. Dabar, matydami kitų, dar laisvų valstybių didelį norą sugyventi su Kremlium, mes esam susirūpinę, kad bepataikaudamos jos neužtrauktų raudonųjų budelių "globos" šiandieną dar laisvam pasauliui ir "nenurašytų" pavergtųjų valstybių.

-o-

Remdamies savo tautos ir savo pačių nelaime, mes turime įspėti tuos, kurie dar laisvi ir nesistengia laisvės įvertinti.

Kokia skaudi ironija! Šiais laikais net be jokios kovos nepriklausomybė suteikiama visokiom tautom, neturinčiom nei valstybinės praeities, nei savos kultūros. Tuo tarpu, pataikaujant agresoriui, neleidžiama net užsiminti apie nepriklausomybės atgavimą tom tautom, kurios turi valstybinio gyvenimo istoriją, savo tradicijas, seniausią gyvą kalbą, kultūrą. Visokie laisvių principai, chartos, Jungtinių Tautų garantijos jom negalioja ...

Dėl viso to Vasario 16-tąją dera susimąstyti ir pasiryžti visomis jėgomis tęsti Lietuvos laisvinimo kovą. Kiekviena proga ir kiekvienoj vietoj privalom drąsiai ir garsiai šaukti, kad mūsų tėvynei Lietuvai nedelsiant būtų grąžinta laisvė ir nepriklausomybė.

Nepalūžkim ir nesiskaldykim. Mūsų laimėjimas glūdi mūsų vienybėj.

New Yorke posėdžiavo Vliko taryba

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto tarybos posėdis įvyko vasario 4 New Yorke.

Svarbiausias darbotvarkės klausimas buvo 1972 m. sąmata. Vliko valdyba buvo paruošusi sąmatos projektą ir jį perdavusi tarybos sąmatos komisijai, kurią sudaro J. Pažemėnas — pirmininkas, L. Virbickas ir P. Dulevičius — nariai. Projektas prieš kelias dienas komisijos buvo aptartas drauge su Vliko valdybos atstovais J. Audėnu ir J. Valaičiu.

Vliko taryba sąmatą priėmė be sunkumų. Bendroji išlaidų suma siekia 54,760 dol. (1971 buvo išleista 50,870 dol.). Sąmata padidėjo, svarbiausia, dėl dviejų priežasčių: išlaidos numatomiem Vliko leidiniam nuo 2283.14 padidėjo iki 6,600 dol., ir patalpų nuomai skirta 1,500 bei persikėlimo išlaidom 300 dol.

Devynerius metus Vlikui nereikėjo samdyti atskiros patalpos, nes jis buvo įsikūręs Lietuvos Laisvės Komiteto, Free Europe remiamo, patalpose. L. L. Komitetui teiktoji parama nuo š. m. sausio 1 nutraukta. Todėl Vlikui prieš gegužės 1 teks persikelti į naujas patalpas.

Sąmata, atskirais skyriais, yra tokia: bendrajai veiklai (čia įeina ir patalpų nuoma) numatyta 7,760 dol. (pernai buvo išleista 5,164.74), leidiniam su Eltos biuleteniais — 24,300 (pernai buvo išleista 19,519.79), radijo transliacijom — 9,700 (pernai išleista — 9,815.90), Brazinskų gelbėjimo fondui — 10,000 (pernai buvo išleista 13,649.91), Tautos Fondui — 3,000 dol. (pernai buvo išleista 2,720).

Sąmatą priėmus, vicepirmininkas Juozas Audėnas tarybos atstovus painformavo apie pastarojo pusantro mėnesio Vliko valdybos veiklą.

Praėjusių metų gruodžio 18 jis buvo tarybą painformavęs apie Sovietų rengiamą JAV-ėse kilnojamą meno ir amatų parodą. Buvo paskelbta, kad eksponatai numatyti iš visų 15 respublikų, atseit, ir iš Baltijos valstybių. Tarybai pritarus, valdyba savo raštus tuo reikalu pasiuntė Lietuvos atstovui Washingtone J. Kajeckui, Altos ir JAV LB centro valdybom. JV vyriausybei nepripažįstant Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, šių tautų eksponatai neturėtų būti leidžiami rodyti sovietinėse parodose.

Tose vietovėse, kur sovietų meno paroda bus atidaryta, vietos lietuviai, latviai ir estai turėtų rasti būdų atitinkamai reaguoti.

J. Audėnas priminė, kad Vliko valdyba Vasario 16-sios proga paskelbė atsišaukimą visiem lietuviam, gi kitas raštas, drauge su Alta, bus skiriamas specialiai Amerikos lietuviam Lietuvos laisvinimui lėšų telkimo ir aukų rinkimo reikalu.

Vliko valdyba paruošė pavyzdžius nutarimų, kuriais gali pasinaudoti Vasario 16 minėjimų rengėjai. Tie pavyzdžiai išsiuntinėti į visus kraštus, kur rengiami minėjimai, gi rengėjai JAV-se, kaip jau Eltos buvo skelbta, paprašę tuos pavyzdžius gali gauti. Jau gauta keliolika pageidavimų.

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, Kanados Lietuvių Bendruomenės valdybos pakviestas, sausio 23 dalyvavo gausiame (apie 500 asmenų) susirinkime Toronto mieste. Jis nušvietė Vliko veiklą ir jo vykdomus konkrečius darbus, derinamus prie besikeičiančios tarptautinės politikos.

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga New Yorke ir pas Vliko pirmininką lankėsi Antrojo P. L. Jaunimo Kongreso Komiteto pirmininkas Romas Sakadolskis. Kelių valandų pasitarime išryškintos pasaulio lietuvių jaunimo su Vliku bendradarbiavimo gairės ir, eventualiai, jaunimo dalyvavimas Vliko organizacijoj.

Vlikas padėkojo The New York Times dienraščiui už jo vedamajame sausio 27 primintas Baltijos valstybes.

Tarybos posėdžiui pirmininkavo dr. Kornelijus Bučmys, OFM, Lietuvių Krikščionių Sąjungos atstovas, sekretorium buvo dr. Bronius Radzivanas, Lietuvių Fronto Bičiulių atstovas. (Elta)

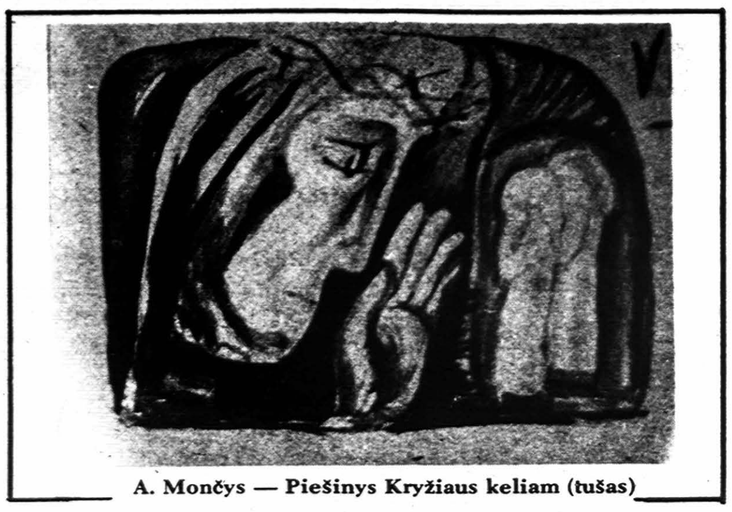

A. Mončys — Piešinys Kryžiaus keliam (tušas)

Gavėninės mintys

T. LEONARDAS ANDRIEKUS, O.F.M.

NUŠVITUSI DULKĖ

I

Leisdama užberti ant galvos pelenų žiupsnį, mūsų religija nepažemina žmogaus.

Bet ir nepaaukština. Ji tik atvirai pasako visą tiesą: "Žmogau, dulkė esi, ir dulke tapsi".

Tokia tiesa — nemaloni. Jeigu būtų ji skelbiama kasdien, labai įkyrėtų, ir žmonės gal vengtų bažnyčios.

Tačiau vieną sykį metuose užberti ant galvos pelenų ir priminti žmogaus žemišką dalią atrodo visiškai vietoje. Daugelis tuo net savotiškai džiaugiasi, kaip egzotišku veiksmu.

Nepaslaptis, kad Amerikoje Vėlinių pamaldos, kai primenama kitų mirtis, yra negausios, o Pelenų Diena, kai mum patiem pirštu parodomas karstas — perpildyta žmonėm.

Kad gautų pelenų žiupsnelį, kartais bažnyčion bėga ir tie, kurie šiaip mažai ją belanko arba nėra krikščionys. Paskui gi pelenuotom kaktom mėgsta vaikščioti per dieną.

Tokiem ši religinė apeiga lieka nebylė, nepajėgianti pasakyti tiesos apie likimą.

II

O tasai likimas aiškus — vieną sykį gimus, reikia mirti.

Tai, rodos, turėtų labai slėgiančiai veikti žmogų bei lėtinti jo kūrybinius polėkius. Mūsų gi viešnagė žemėje tokia trumpa ir netikra!

Jeigu taip neįvyksta, tai Apvaizdos valia. Ar nenuostabu— nors žmogus ir žino, kad kiekvieną sekundę gali amžinai iškeliauti, tačiau lieka ramus bei darbus.

Jam labiau rūpi asmeninė gerovė, negimusių kartų ateitis, visos žmonijos labas, negu žemiškoji pabaiga. Instinktas gyventi gilus!

Žmogus, nepaisydamas likimo rankos, dirba net per daug — stato namus, kuriuose gyvens kiti, tiesia tiltus, kuriais keliaus kiti, purena dirvas, kurias apsės kiti ...

Nuolatinėje mirties grėsmėje asmeninis naudojamasis lieka netikras ir trumpas.

Kai kurie rinktiniai žmonės net visą gyvenimą skiria vien kitiem, aukodamiesi labdarybėje, rašydami mokslo veikalus, kurdami meną.

III

Filosofas Nietzsche įsivaizdavo ypatingai veržlų individą — "viršžmogį"," kuris savo valios jėga turįs be atodairų viešpatauti ant silpnųjų.

Jo visas gyvenimas — tik geismas valdyti.

Bet tai iliuzija, tiek daug blogio pagimdžiusi hitleriškame nacizme.

Kiekvienas iš mūsų, kuris kilniai pakelia savo mirtingą dalį, įprasmindamas ją darbu, auka bei šventa rezignacija — yra viršžmogis krikščioniškoje filosofijoje.

Gimime, kančioj ir mirty krikščionybė neįžvelgia jokio absurdo nei ironijos, kaip kai kurie mūsų dienų mąstytojai, atmetę antgamtinį pradą buity.

Žemės dulkės jai yra šventos, nes palietė jas Dievo, tapusio žmogum, kojos.

Kapines krikščionybė laiko ramiais požemio miestais, laukiančiais dieviško ženklo prisikelti.

Žmogaus kūrybą gi ji vadina Dievo išminties atšvaista.

Metuose vieną sykį pildama ant galvos pelenus bei tardama, jog visi esame ir tapsime dulkėm, krikščionybė primena mūsų buities trapumą ir įspėja būti nuolankiais.

Nežiūrint žmogaus didžių mokslinių, techninių ir meninių atsiekimų, pati mūsų žemė tėra tiktai dulkelė slėpiningoje Dievo visatoje.

Nereikia šiaustis nė šių laikų žmogui, nes, kaip mokslas ima teigti, gali būti daugybė panašių planetų su tvirtesne kultūra, kur protingi tvariniai jau yra pakilę į aukštesnį dorovės laipsnį, kur jau nebekeliami karai ...

Primindama, jog visi tapsime dulkėm, krikščionybė dar nori atitraukti žmogų ir nuo besaikių lytinių malonumų, kurie ypač mūsų gadynėje sudievinami ir statomi į patį gyvenimo centrą.

Dulkė yra žmogus, bet ji nušvinta, jei žino savo vietą Dievo pasaulyje.

Tada ne tik poezijoje (M. Vaitkus), bet ir kasdienybėje tinka vadinti žmogų "nušvitusia duulke".

DARBININKO REDAKCIJOS ŠVENTĖJE

Bendravimas su kitom tautybėm

NASTUTĖ UMBRAZAITĖ

Darbininko redakcijos šventėje vasario 5 buvo padaryta metų apžvalga. Buvo apžvelgta literatūra, menas, muzika, politika, pasirengimas jaunimo kongresui. Čia spausdiname Nastutės Umbrazaitės pranešimą apie lietuvių bendravimą su kitom tautybėm. Redakcija jai buvo pasiuntusi klausimą, ir jo atsakymą ji perskaitė apžvalgų metu. (Red.).

-o-

Kiek praeitais metais New Yorko lietuviai bendravo su kitom tautybėm laisvės reikalais?

Tas bendravimas vyko daugiausia Batuno ribose. Bendrai ieškoma naujų būdų, kaip Jungtinėm Tautom pristatyti lietuvių, latvių ir estų išlaisvinimo reikalus. Tas darbas tikrai nėra lengvas.

Kovo mėnesį trys pabaltiečiai atstovavo mums Ženevoje. Ten įvyko Žmogaus teisių komisijos sesija. Tie pabaltiečiai pristatė raštus apie žmonių padėtį Blitijos kraštuose. Raštuose buvo paminėta, kaip rusai neišleidžia lietuvių Kudirkos, Simokaičių, Brazinskų. Kartu kalbėdami iškėlė ir kitas pabaltiečių problemas. Komisija ragino pristatyti daugiau informacijos.

Vasario metu buvo antras pabaltiečių festivalis.

Mrs. Vallens užmezgė ryšį su kongresmanu Derwinski. Buvo surengtas viešas pasikalbėjimas su juo. Jis susirinkusius maloniai nustebino, pranešdamas kalbėjęs apie Baltijos kraštų užėmimą. Kalbėjo jis Jungtinėse Tautose Žmogaus apsisprendimo teisių komitete.

-o-

Iki šiol baltiečių kraštai buvo paminėti Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje ir saugumo taryboje per 50 kartų. Gruodžio 6 Saudi Arabijos ambasadorius Baroody užsiminė baltiečius. Dažnai Jungtinių Tautų atstovai gauna biuletenius, laikraščių pranešimus ir Batuno parengtą medžiagą.

Su tais klausimais surišta buvo ir Batuno aukviesta informacinė konferencija. Kita tokia informacinė konferencija bus balandžio mėnesį Washingtone.

Birželio mėnesį įvyks ir apylinkės saugumo konferencija. Reikalas aktualus ir baltiečiam, nes Baltijos jūra miršta.

Vienas latvių mokslininkas Amerikoje dalyvaus konferencijoje ir pažadėjo sekti Baltijos reikalus, jei bus jie keliami.

Ateities bendri planai numatyti, bet negalima numatyti visų konkrečių atsitikimų, į kuriuos reikia reaguoti. Batuno raštinė dabar verčia į anglų kalbą laišką, pasirašytą latvių žymių komunistų. Laiškas buvo pasiųstas komunistų partijom, kurios nesutinka su Čekoslovakijos okupacija. Latviai aiškina, kaip jie nusivylė rusų okupacija. Šis laiškas bus taip pat pasiųstas Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

-o-

Yra bent kelios kitos organizacijos, kurios dirba pavergtų Tautų ir Baltijos kraštų laisvei. Lietuviai ten pasirodydami primena apie dabartinę lietuvių padėtį.

Nastutė Umbrazaitė skaito savo pranešimą Darbininko redakcijos šventėje vasario 5 Kultūros Židinyje. Nuotr. V. Maželio

Pranas Naujokaitis Darbininko redakcijos šventėje kalba apie praėjusių metų literatūrą. Nuotr. V. Maželio

Žvilgsnis į 1971 metų lietuvių literatūrinį gyvenimą išeivijoj

PRANAS NAUJOKAITIS

Darbininko redakcijos šventėj vasario 5 buvo padaryta praeitų metų apžvalga. Apžvelgta politinė raida, pasirengimas jaunimo kongresui, lietuvių pasireiškimas pavergtose tautose, peržvelgta literatūra, dailė, muzika. Čia spausdiname Prano Naujokaičio toje šventėje skaitytą pranešimą. (Red.)

❖

"Tauta yra palaikoma kūrybos" — rašė Vydūnas. Kūryba yra gyvybės ženklas. Tauta, ar jos atsiskyrusi dalis, tol yra gyva, kol pajėgia kurti. Mes ir išeivijoje dar tebesame kūrybingi, taigi gyvi. Čia žvelgiame tik į literatūros dirvą ir sakome, kad 1971 metų derlius buvo normalus.

Tiesa, turėjome **nuostolių:** eismo nelaimėje žuvo kūrybinio pajėgumo vyras Juozas Tininis, mirė ankstesnės kartos rašytojas Kazimieras Karpius, mirė kiek mažiau žinomas poetas Antanas Venys.

Tačiau gyvųjų pasaulyje buvo skiriamos tradicinės **premijos.** Rašytojų draugijos premija už 1970 metus įteikta Kaziui Bradūnui už poezijos rinkinį "Donelaičio kapas", "Draugo" romano premija už 1970 metus įteikta Vytautui Volertui už romaną "Pragaro vyresnysis", 1971 m. "Draugo" romano premija paskirta Vaciui Kavaliūnui už romaną "Aidai ir šešėliai" (tai antra premija šiam autoriui). "Dirvos" novelės konkurse premiją laimėjo Aurelija Balašaitienė už "Raudoną automobilį" (autorė jau buvo pasireiškusi periodinėje spaudoje).

Poezija praėjusiais metais knygų skaičiumi užleido pirmenybę pasakotojam. Skautai išleido Jurgitos Saulaitytės poezijos rinkinėlį "Viena saulė danguje", Marija Sims-Černeckytė išleido antrą papildytą laidą savo poezijos rinkinio "Ant kryžkelių senų". Okupuotoje Lietuvoje išleista stambi Jono Meko eilėraščių knyga "Poezija", kurioje sudėti visi ankstesnieji autoriaus rinkiniai ir atskiras skyrius naujų eilėraščių — su Just. Marcinkevičiaus įvadu. Į poezijos knygų balansą reikės įskaityti ir dar rišykloje šiuo metu tebesančią K. Bradūno suredaguotą išeivijos lietuvių poetų antologiją. Tai bus stambi knyga.

Tik dramos kūrėjai dar vis neišsikapsto iš absurdinio teatro eksperimentų ir mažai ką geresnio tesukuria. Išleista 1971 m. tik viena Kosto Ostrausko knyga "Kvartetas", kurioje sudėtos 4 tariamai modernios dramos. Tiesa, Anatolijus Kairys yra sukūręs operetinį tekstą "Dainavos" ansambliui. Mėgėjų teatrai vaidino po vieną A. Kairio ir A. Landsbergio komediją.

Plačiausiai ir stipriausiai pasireiškė 1971 m. pasakotojai. Išleisti trys premijuoti **romanai:** V. Volerto "Pragaro vyresnysis", A. Barono "Vėjas lekia lyguma" ir A. Kairio "Ištikimoji žolė". Kiti romanai: K. Pažėraitės "Anapilio papėdėje", D. Brazytės — Bindokienės "Viena pasaulyje", B. Kemėžaitės "Sudie, aš išeinu", J. Kralikausko "Vaišvilkas", K. Barėno novelinis romanas "Dvidešimt viena Veronika", okupuotoje Lietuvoje išleistas istorinis romanas iš 18 amž. pabaigos Lietuvos-Lenkijos valstybės saulėleidžio bajorijos gyvenimo — tai K. Almeno "Šienapjūtė".

Iš smulkesnių žanrų: Juozo Tininio novelių rinkinys "Nuskandintas žiedas", Petronėlės Orintaitės apybraižų knyga "Liepalotų medynuose", Vandos Frankienės-Vaitkevičienės pasakojimai jaunimui "Užburtos kanklės", Antano Giedriaus pasakų knyga "Aišvydo pasakos". Prie literatūrinių knygų reikia skirti ir "V. Mykolaičio-Putino laiškai seseriai". Išleista ir tautosakos knyga: Jono M. Puikūno surinktos "Mįslės".

Prie praėjusių metų **viršūnių** skirčiau K. Barėno "Dvidešimt vieną Veroniką", P. Orintaitės apybraižas "Liepalotų medynuose" ir J. Kralikausko "Vaišvilką". Šiam pastarajam tenka ypatingai išskirtinė vieta dėl gilios psichologinės įžvalgos į istorinį asmenį, dėl originaliai vedamo vidaus monologo ir dėl saikingo ir taiklaus dialogo, dėl kalbos ir gyvenimo būdo kolorito ir iš viso dėl spalvingo istorinio-geografinio-psichologinio audinio.

Prie beletristinių raštų pritampa ir J. Gliaudos dokumentinis "Simas". Ypač vertinga yra jo perredaguota angliška laida. Prie angliškų labai vertingų leidinių, išleistų S. Zobarsko Manyland Books leidyklos, priklauso ir kun. S. Ylos perredaguotas vertimas knygos "Žvėrys dievų miške" ir Vaižganto raštų rinktinė.

Atskirų **kritikos** knygų praėjusiais metais neišleista. Bet periodinėje spaudoje kritika buvo gana gyva. J. Grinius paskelbė porą studijėlių apie J. Grušo ir J. Marcinkevičiaus dramas, plačiau apie poeziją rašė R. Šilbajoris (čia minėtina ir jo angliška knyga apie 14 išeivijos rašytojų). Eilinėmis recenzijomis reiškėsi Titas Alga-Antanaitis, K. Keblys, Pr. Visvydas, V. A. Jonynas, D. Bindokienė, N. Jankutė ir kt. Pasitaikė ir gimnazistiškų rašinėlių recenzijų vietoje, būta ir grubių tendencingų išsišokimų (Jonyno prieš Alantą).

Dr. V. Paprockas atžymėtųjų vardu dėkoja Darbininko redakcijai už iniciatyvą rengti tokias šventes. Nuotr. V. Maželio

Bet daugumas kritiškų apžvalgų, vertinimų buvo savo vietoje, rodė, kad ir kritika tebėra gyva ir budri.

Prie svarbesnių leidinių reikia skirti ir 1971 m. vėl išėjusį literatūros metraštį "Septintoji pradalgė". Tokio įvairaus, daug autorių sutelkusio ir gerai suredaguoto leidinio išleidimas šių dienų sąlygomis yra ne eilinis gyvybės ženklas.

1971 išėjo ir kitų stambių knygų. Jos neįeina į grožinės literatūros lentyną, bet ir jos rodo mūsų kultūrinį pajėgumą. Pačios stambiausios minėtinos knygos yra: J. Ereto parašyta Kazimiero Pakšto monografija, L. Šimučio knyga apie Amerikos Lietuvių Tarybos darbus, A. Kučo Amerikos lietuvių istorija, J. Deveikės Didžios Lietuvos kunigaikštijos 1529 m. statutas ir kt.

Knygai kelias į skaitytoją vis tebėra labai problematiškas. Nedaug yra tokių skaitytojų, kurie knygos ieško ir ją suranda. Daugumas laukia, kad kas knygą pasiūlytų. Jau vis stipriau įsigali knygos pristatymai — tai toki susirinkimai, kai pakalbama apie naują knygą, dažnai net pats autorius į tokius pobūvius atvyksta, atsiranda artimesnis kontaktas tarp autoriaus, knygos ir skaitytojų. Tai labai kultūringa ir palaikytina priemonė. Antra priemonė — literatūros vakarai. Jų būna beveik visose didesnėse lietuvių kolonijose, kai kada gana efektingų (pav. Popietė su Putinu New Yorke — J. Bulevičiaus pastangomis, rašytojo pagerbimas Detroite).

Taigi, buvom gyvi 1971 m. Tikėkimės būti dar gyvesni ir kūrybingesni 1972 metais.

Dr. J. Kazickas apie JAUNIMO KONGRESĄ

Darbininko redakcijos šventėje vasario 5 buvo padaryta pereitų metų apžvalga ir taip pat kalbėta apie jaunimo kongresą. Kalbėjo dr. J. Kazickas, atsakydamas į Darbininko redakcijos pateiktus klausimus. Čia spausdiname jo kalbos santrauką. (Red.).

-o-

1. Kokios sumos reikės jaunimo kongreso reikalam? Kokiais metodais ir kokiais būdais manoma surinkti šią sumą?

Sąmata numatyta 160,000 dol. Žinant dabartinį pabrangimą, tai yra reali suma. Jos trečdalį norima surinkti iš labiau pasiturinčių lietuvių, trečdalį iš koncertų, parodų ir kitų renginių. Likęs trečdalis teks sudėti tiem nuolatiniam aukotojam, kurie duoda po 5, po 10 ar po vieną dolerį.

2. Kiek ir iš kur galės jaunimo atvykti ir kiek jis bus pasirengęs kongresui?

Kongreso viso atstovų numatyta 250. Šiaurės Amerikai tenka 125, Australijai — 27, Europai — 38, Pietų Amerikai — 58, Afrikai — 1, Azijai — 1.

Pats kongresas bus trijų dalių: oficialioji — su atidarymu Chicagoj, studijinė savaitė Kent universitete, stovykla — Romuvoj ir Toronte uždarymas.

3. Ar jūs manote, kad kongresas pateisins aukas ir dedamus lūkesčius?

O taip. Jaunimas suvažiuos ne tik pramogauti, bet pareikš savo nusistatymą ir tautos klausimais. Ne tik pareikš, bet turės progą praktiškai įsijungti į veiklą. Jei tautų laisvės perkamos krauju, jei kraujas turi mistinės jėgos, tai jaunimas bent darbu savo duoklę atiduos.

Jaunimui teks pasidarbuoti organizuotjant peticijas. Sakoma, peticijos šiadien nepasiekia tikslo. Bet tie, kurie taip sako, nepasiūlo kito veiklos būdo. O ką nors veikti yra geriau negu nieko neveikti. Jaunimas bus pasijutęs angažuotas darbui, įdėjęs savo energijos dalį rinkdamas parašus. O tai jau psichologinis užsiangažavimas akcijai Lietuvos reikalu.

Darbininko redakcijos šventėje vasario 5 dr. J. Kazickui įteikiamas atžymėjimas už visokeriopą visuomeninę veiklą. Įteikia Emilija Čekienė, toliau programos vedėjas Paulius Jurkus. Nuotr. V. Maželio

KAZIUKAS

Penkiolikto šimtmečio vidury Lietuvą valdė didysis kunigaikštis ir kartu Lenkijos karalius Kazimieras. Jo sūnus, jaunas karalaitis, pasižymėjo yptingu pamaldumu ir doru gyvenimu. Apie jo gerumą ir pasiaukojimą yra daug pasakojimų ir legendų. Karalaitis Kazimieras mirė labai jaunas, bet žmonės ilgai negalėjo jo užmiršti. Ilgainiui Vatikanas paskelbė Kazimierą šventuoju, o vėliau Lietuvos ir viso lietuvių jaunimo globėju.

Kadangi šv. Kazimiero palaikai buvo palaidoti Vilniuje, ten buvo įvesti jo garbei atlaidai, kurie išsivystė į kasmetinę didžiulę mugę. Vilniečiai tą mugę labai mėgdavo ir vadindavo Kaziugo turgum, arba trumpai — Kaziuku.

Šią gražią tradiciją tremtyje atgaivino ir jau eilę metų vykdo skautų organizacija. Toks Kaziukas įvyks ir šiemet kovo 5, sekmadienį, New Yorko Kultūros Židinio patalpose. Skautai ir skautės mugei ruošiasi jau seniai ir žada pateikti visokių įdomybių. Kaip kadaise Vilniuje, taip ir čia, bus galima įsigyti įvairiausių rankdarbių, medžio dirbinių, papuošalų ir kitokių lietuviškų bei skautiškų darbelių.

Sesės skautės, kaip girdėti, ypač kruopščiai užsiėmusios visokių juostų, diržų, takų ir kilimėlių gamyba, kuriai naudoja plačiai žinomą macrome metodą. Macrome yra įdomus varsčių arba storų siūlų pynimas bei raišiojimas, kurį išmokti ir pasidaryti gražių dalykėlių gali kiekvienas. Atvykusieji į mugę turės progos ne tik įsigyti rankdarbių, bet ir išbandyti macrome metodą.

Broliai skautai šiemet užsiėmę inkilėlių, lesyklų ir kitokių praktiškų rankdarbių sumanymais. Visi dirbiniai bus pačių jaunuolių rankomis pagaminti, nors vadovų arba tėvelių pagalbos irgi nebus atsisakyta.

Kaziuko mugėje vyks ne tik rankdarbių prekyba, bet bus ir kitokių užsiėmimų bei staigmenų. Ten bus galima išbandyti laimę loterijoj ir kitokiuose žaidimuose. Vyr. skaučių židinys paruoš gintarų, juostų ir kitų gėrybių stalą, kuris visada būna populiarus. Svečiai bus vaišinami namie gamintais valgiais, kava ir pyragais. Gal būt, kas nors prisiminęs iškeps ir vilnietiškų riestainių virtinę.

Tad visi kviečiami kovo 5-tosios popietę į Kultūros Židinį. Ten galėsit pabuvoti skautų tarpe, pasivaišinti ir pasidžiaugti vilnietiškomis Kaziuko nuotaikomis.

Alg. Š.

17 LATVIJOS KOMUNISTŲ SKUNDAS VAKARAM

Šių metų pradžioje Vakarus, jų spaudą, taip pat ir Eltą (New Yorke) pasiekė 17 Latvijos senųjų komunistų raštas, skirtas komunistų partijų vadovybėm Rumunijoj, Jugoslavijoj, Prancūzijoj, Austrijoj, Ispanijoj ir kitur.

Šis 17 Latvijos komunistų raštas, tiksliau — skundas, atspausdintas latvių socialdemokratų biuletenyje Stockholme "Briviba" (1972 sausis, Nr. 1). New Yorke gautas rašto tekstas rusų kalba. Juo pasinaudodama, Elta pateikia ištraukas. Latviai išeiviai nėra visiškai tikri, ar raštas autentiškas, tačiau jame pateikti duomenys, žinios, faktai apie Latvijos kolonizaciją, rusinimą, rusų atvežtinio elemento vyravimą ir kt. yra patikimi.

Kodėl kreipėsi į Vakarus?

Jie atsako nerandą kito kelio atkreipti žmonių dėmesiui į veiklą bei įvykius, darančius didelę žalą komunistiniam judėjimui, marksizmui-leninizmui ir mažom tautom.

Rašte paliestais klausimais visa eilė latvių komunistų buvę kreipęsi į vietos partines organizacijas, net ir į Sovietų Sąjungos centro komitetą, bet vietoj atsakymo jie susidūrę su represijomis.

"Mes ne oportunistai, mes kentėjom kalėjimuose . . ."

Rašto autoriai pasisakė esą ne oportunistai. Jie esą komunistais 25-35 metus ir ilgiau.

Visi jie gimę Latvijoj, dauguma, kaip jie teigia, "kentėję buržuazinėj Latvijoj", buvę kalėjimuose ar ištrėmime. Visi jie kovoję už komunistinę santvarką Latvijoj ir, jai atsiradus, aktyviai veikę jos naudai.

"Leninizmas — didžiarusiško šovinizmo priedanga"

Tie komunistai latviai palaipsniui nusivylę, nes, jų žodžiais, "leninizmas pas mus virto didžiarusiškojo šovinizmo priedanga".

Pradžioje jie manę, kad tai buvusios paskirų vadų klaidos, tačiau, laikui slenkant, įsitikinę, kad didžiarusiškasis šovinizmas esąs apgalvota Sovietų Sąjungos kompartijos kryptis, kad mažųjų tautų prievartinė asimiliacija laikoma vienu iš svarbiausių uždavinių krašto vidaus valdyme.

Naujieji kolonistai ir tautybių asimiliavimas

Pasak rašto, antrajam pasauliniam karui pasibaigus, Sovietų Sąjungos komunistų partijos centro komiteto vadai buvo pasiryžę visiem laikam įsitvirtinti Latvijoj, Lietuvoj ir Estijoj, ir dėl to jų "vestoji kryptis buvo: tas sritis prievartos būdu apgyvendinti rusais, gudais ir ukrainiečiais". Tuo tarpu latviai, lietuviai ir estai, kaip ir kitos mažos tautos Sovietų Sąjungoj, pradėtos asimiliuoti, neatsižvelgiant į tai, kad tokia politika aiškiai prieštaraujanti marksizmo-leninizmo dėsniams.

Duodama visa eilė pavyzdžių, kaip kraštas kolonizuojamas, rusinamas, kaip visose ūkio, kultūros bei kt. srityse įsigali rusai atvykėliai ir kaip vis smukdomas, šalinamas latvių elementas. Pateikiami ir statistiniai duomenys. 1970 Latvijoj latvių buvo likę 57 proc., gi sostinėj Rygoj jų skaičius tais metais tesiekęs vos 40 proc.

"Nežinom, ar jūs paveiksite Kremlių . . ."

Rašto pabaigoj 17 Latvijos komunistų klausia: kodėl mes apie tai jum rašom ir ko jus prašom? Primena, kad komunistų veiksmai neatitinka žodžių, praktika skiriasi nuo gražios teorijos.

Jie esą įsitikinę, kad komunistai faktus pateikia tendencingai, melagingai, kad visos partinės konferencijos, suvažiavimai ar mitingai yra iš anksto paruošti spektakliai. O jei kas prieštaraująs partijai, tai toks drąsuolis esąs metamas iš tarnybos, suimamas, persekiojamas, patenkąs į kalėjimus, stovyklas ir kartais išnykstąs be jokios žinios.

Aišku, jie pažymi, kad tokiose sąlygose partiniuose susirinkimuose negali būti jokių diskusijų.

Jie rašo: "Jūs dar ne apie viską, kas vyksta pas mus, žinot, ir todėl jum pateikėm faktus".

"Mes žinom, — teigiama toliau, — kad jum nelengva paveikti sovietų komunistų partijos vadus. Juk jie veikia atsižvelgdami į jėgą ir tik jėgą pripažįsta."

Autoriai baigia šiais žodžiais: "Mes žinom, kad tenka skaitytis ir su užsienio komunistų partijos nuomone . . . Mes nežinom, kaip būtų galima paveikti Kremliaus vadus. Tačiau, jei jie nesustabdytų tokios savo veiklos, tektų juos be pasigailėjimo demaskuoti ir boikotuoti, nes dabartinė tų vadų politika yra pragaištinga viso pasaulio komunistiniam judėjimui". (Elta)

BRITAS APIE VILNIŲ

Britas Mark Potter, lankęsis okup. Lietuvoj, paskelbė savo įspūdžius Londone leidžiamame FCI biuleteny (laisvosios vid. Europos žinių agentūros). Autorius savo straipsny atkreipė dėmesį į Lietuvos katalikų kovą. Jis pirmoj eilėj pažymėjo, kad Lietuva, vienintelis katalikų kraštas — respublika Sovietų Rusijos sudėty, atrodo, negali turėti naudos iš ryšių, kuriuos per pastaruosius metus Vatikanas yra aiškiai plėtęs su komunistiniais Rytų Europos režimais. Nurodęs, kad valstybės ir Bažnyčios santykiai pagerėję Lenkijoj, Vengrijoj ir Čekoslovakijoj, Potter toliau aprašo Bažnyčios padėtį Lietuvoj.

Autorius palygino Vilnių, Lietuvos sostinę, su Lenkijos miestais. Esą, Vilnius lenkų miestus teprimena tik savo puikiomis barokinėmis bažnyčiomis. Tačiau, jei Lenkijoj bažnyčios, palyginti, nelabai varžomos, jei jos visos atidaros, tai Vilniuj dauguma bažnyčių uždaryta, kai kurios paverstos muziejais ar net sandėliais.

Autoriaus nuomone, katalikų Bažnyčios padėtis šiuo metu Sovietuose turi būti siejama su tautybe. Priminęs Stalino laikmečiu įvykdytą Lietuvos (ir kitų Baltijos valstybių) okupaciją, rusų pastangas tuos kraštus surusinti, apgyvendinti rusais kolonistais, jis pridūrė, kad rusų skaičius Lietuvoje siekia 8 proc., tuo tarpu Estijoj ir Latvijoj — per 30 proc. Rusai Lietuvoj daugiausia telkiasi Vilniuj ir Klaipėdoj.

Padėtį aštrina tai, kad **rusam Lietuvoj teikiamos geresnės tarnybos.** Dėl to lietuviai skatinami įsijungti į komunistų partijos eiles, ir jie tai vykdo tautiniais sumetimais.

Pasak Potterio, rusifikacijos vyksmas Lietuvoje aiškus. Nors lietuvių kalba Lietuvoj yra oficialia kalba, tačiau Vilniuje gyveną rusai jos nesimoko. Priešingai, laukiama, kad lietuviai kalbėtų rusiškai. Tad ir lietuviai su rusais, išskyrus darbovietes, nedaug tepalaiko ryšių.

Autorius daro išvadą, kad katalikų **Bažnyčia Lietuvoj gali būti laikoma šventove, kurioje**

(nukelta į 7 psl.)

ATVYKSTA GYVATARAS

Hamiltone, Kanadoj, veikia tautinių šokių grupė Gyvataras. Grupei vadovauja **G. Dumčiūtė-Breichmanienė.**

Ir kuo išsiskiria iš tautinių šokių grupių?

Kanadoje yra ji pirmaujanti tarp kitų lietuviškų tautinių šokių ansamblių ar grupių. Kietu darbu ir ištverme ji pasiekė tokio lygio, kad buvo parinkta keliauti į užsienį ir ten atstovauti visai Kanadai. Gyvataras su pasisekimu taip koncertavo Prancūzijoj ir kituose Europos kraštuose. Sėkmingai grupė ne kartą pasirodė ir Kanadoj ir Amerikoj.

Dabar ji atvyksta į šį Atlanto pakraštį. Pakvietė Liet. Religinė Šalpa, kurios reikalų vedėju yra **kun. S. Raila.** Jo rūpesčiu ir susės visi į autobusą ir atkeliaus ir čia turės du koncertus.

Vasario 26, šeštadienį, 6 v.v. Gyvataras koncertuoja Philadelphijoj. Ten apylinkės žmonės jį matys Muzikinės salės scenoj. Šokėjus pasitikti yra sudarytas platus komitetas. Tas komitetas grupę pavaišins ir pernakvinęs išlydės į New Yorką.

New Yorke jų koncertas bus vasario 27, sekmadienį, 3 v. popiet Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėj, Richmond Hill, N. Y. Ir čia yra sudarytas didelis komitetas. Vieni platina bilietus, kiti rengia vaišes.

Ką atveža Gyvataras

Šį vienetą sudaro apie 40 jaunų mergaičių ir berniukų. Pagrindą sudarys tautiniai šokiai. Prie jų prijungiama ir kitokia programa, kad šokėjai turėtų progos atsikvėpti, persirengti.

Programoj dalyvauja solistas **Jonas Vaškevičius,** pianistas **Jonas Govėdas,** deklamuoja **Lina Verbickaitė.**

Ši idomi, dinamiška ir patraukli programa prasidės punktualiai, nes šokėjų laukia ilga kelionė. Po trumpų vaišių jie atsisveikina su New Yorku ir išvyksta atgal į Hamiltoną. Savo kelionę ir savo triūsą jie skiria persekiojamai Lietuvai.

Hamiltono tautinių šokių grupė Gyvataras su savo vadove G. Breichmaniene. Grupė atvyksta iš Hamiltono ir vasario 26 koncertuoja Muzikinio klubo salėje Philadelphijoje, o vasario 27, sekmadienį, Richmond Hill aukšt. mokyklos salėje New Yorke. Nuotr. J. Garlos

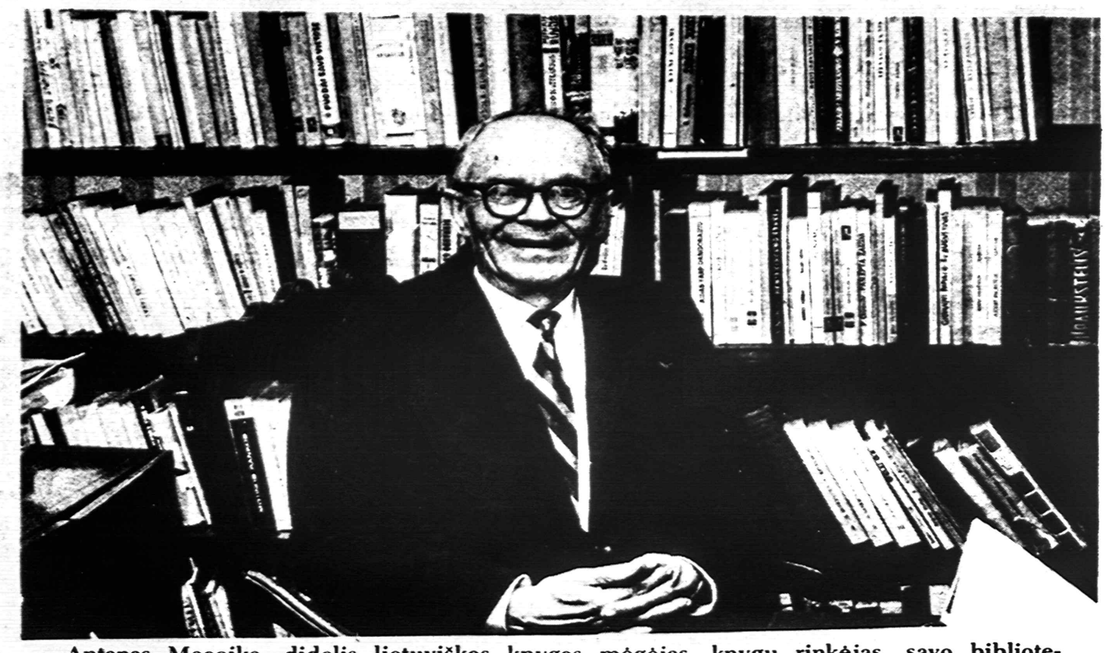

Antanas Maceika, didelis lietuviškos knygos mėgėjas, knygų rinkėjas, savo bibliotekoje, kurią visą atiduoda Kultūros Židiniui. Bibliotekoje yra per 3000 knygų. Nuotr. R. Kisieliaus.

Iš lietuviškų girių — prie lietuviškos knygos

Antanas Maceika — lietuviškos knygos rinkėjas

Jau buvau girdėjęs, kad yra toks Antanas Maceika — lietuviškos knygos didelis gerbėjas ir rinkėjas. Gyvena jis 88 St., Woodhavene pas p. Ceilius. Užima du trečio aukšto kambarius, kurių sienas "išmūrijo" knygomis.

Triukšmingame ir margame šio miesto gyvenime retenybė sutikti bibliofilą ir dar lietuvį. Ta retenybė sugundė, ir patekau į jo knygų pasaulį.

RENKA TIK LIETUVIŠKAS KNYGAS

Žmogus kartais darais nemandagus, kai susiduri su knyga. Pirmiausia dėmesį skiri knygai, o ne šeimininkui. Taip ir čia buvo, kai į tave žiūrėjo tiek daug knygų. Šeimininkas — maloniai šypsojosi, duodamas sutikimą — prašau susipažinti su mano bičiulėm.

Perbėgi per lentynas. Kas, kur, kame? A ha! Lietuviškos, tik lietuviškos knygos. Kitokių jis nerenka.

Knyga susidomėjo dar būdamas Lietuvoje. Iš profesijos — jis miškininkas, girininkas. Baigęs Utenos gimnaziją, Alytaus miškininkystės mokyklą, dirbo Musninkuose. Širvintose. Tose giriose jis pasiilgo ir knygų. Pradėjo knygas rinkti Lietuvoje, bet viskas ten ir liko — anose giriose. Visa žuvo karo metu.

Atsidūręs pokario tremtinių stovyklose Vokietijoje, dar labiau susidomėjo knyga ir ėmė ją rinkti ir globoti. Kai 1950 metais keliavo į Ameriką, tai jo turtelis buvo sunkus — turėjo knygų dėžes.

Bet taip nutiko, kad dalis tų knygų nukeliavo į Australiją. Kelionė tolima. Iš ten besugrįžo tik maža dalis pas savininką, kuris jau buvo įsikūręs Amerikoje.

Jis perka visas išėjusias lietuviškas knygas. Pastoviai gauna knygas iš pagrindinių leidyklų, kurios siunčia visus leidinius, t.y. Lietuviškos knygos klubas ir Draugo kioskas, Nidos knygos klubas Londone, Liet. Kat. Mokslų Akademijos leidiniai Romoje. Perka ir kituose knygynuose, kur tik nutveria lietuvišką knygą. Kai ėmė iš dabartinės Lietuvos ateiti daugiau knygų, neskyrė irjų.

Taip 1972 metų sausio 3 savo bibliotekoje turėjo 3150 knygų.

KNYGŲ PRIEŽIŪRA

Teko matyti ir tokių knygų rinkėjų, kur knygos sukrautos kaip malkos — pasieniais. Ant jų ir drabužiai numetami, skalbiniai padžiaunami.

Čia yra kitaip. Knygos yra brangios viešnios. Jos visos įkurdintos ir padėtos savo vietoje. Šeimininkas susipažino sudėsimtaine knygų klasifikavimo sistema ir knygas suskirstė. Šio mokslo jis įsigijo iš A. Ružančovo leistos "Knygų lentynos".

Knygos sudėtos pagal tuos dešimt skyrių, kiekviena turi ir savo numerį, o numeris nuveda į kartoteką ir į sąrašą.

Kartoteka tvarkoma pagal alfabetą, ne pagal objektus. (turinį). Ten sužymėta visi knygai privaloma metrika, kas ir kur išleido. Antroje kortelės pusėje dar pažymi ir tuos veikalus, kuriuos autorius renka ir žada išleisti.

Knygų sąrašas surašomas tvarkingai eilės tvarka. Kai gauna knygą, tuoj ir įrašo į eilės vietą. Čia sužymi ir tai, kiek už knygą mokėjo.

Čia įsiterpiau su klausimu, kiek jis yra jau įdėjęs pinigo į šią biblioteką. Atsakymas buvo trumpas — per 8000 dol.

LAIKRAŠČIŲ IŠKARPOS

Pačių laikraščių jis nerenka, nes neturi tiek vietos. Renka žurnalus ir įdomesnių straipsnių iškarpas. Labai mėgsta iškirpti dailiosios literatūros tęsinius ir juos tvarkingai suklijuoti, įrišti į aplanką.

Čia jis parodė ir Darbininko dabar atkarpoje spausdinamą studijėlę apie prof. Eretą. Jau beklijuojąs į puslapius su visa reikiama metrika, pažymėdamas, koks numeris, kokia diena. Pradžiugo, kai pasakiau, kad bus išleista knyga. Vadinas, nebereikės klijuoti.

Iš tų iškarpų retenybių parodė Stasiaus Būdavo romaną, kuris buvo išverstas į lietuvių kalbą ir spausdintas tik Draugo atkarpoje (Rūkas ant vieškelio).

KNYGŲ RETENYBĖS

Apskritai jis turi 99 procentus lietuviškų čia pasirodančių knygų. Tarp naujų kartais sutinka ir senesnių knygų. Teko čia lentynoje matyti Berlyne 1911 metais išleistą Bibliją, Vytauto Didžiojo albumą, Rusecko — Knygnešius, Savanorius, Baudžiavą. Prie senųjų raštų reikėtų priskirti ir Adomo Jakšto — Užgesę žiburiai, jo kritiką.

Lentynoje patraukė storas ir didelis tomas. Pasižiūriu, tai kun. V. Bagdanavičiaus studija apie Paul Claudel "Šilkinį batelį". Išverstas ir pats veikalas. Rankraščio teisėmis išleista koks šimtas egzempliorių. Tokių vieną ir jis įsigijo.

RAKTAS Į SLAPYVARDŽIUS

Prie unikumo reikia priskirti paties šeimininko darbą — "Raktas į slapyvardžius ir slapyraides".

Susidurdamas su visokiais sutrumpinimais, slapyvardžiais, turėjo išsiaiškinti — kas tie autoriai. Taip ir atsisėdo prie studijos, kuri pareikalavo labai daug kruopštaus darbo.

Šios studijėlės turi tik du egzempliorius, parašytus mašinėle. Sutvarkyta alfabeto tvarka, pirma slapyvardis, paskui paaiškinimas.

KNYGA — SKAITYMUI

Kadaise A. Maceika buvo gana judrus lietuviškoje bendruomenėje, buvo net LB New Yorko apygardos pirmininkas, bet paskui pasitraukė. Buvo kiek sušlubavusi sveikata, kuri pareikalavo ramybės. Teko pasitraukti prie knygų lentynų.

Jis tas knygas ne tik globojo, bet ir skaitė ir džiaugėsi lietuvišku lobiu. Jis ir kitiem mielai duoda skaityti, tegu knyga ir jiem padaro džiaugsmo.

VISA TAI ATIDUODA KULTŪROS ŽIDINIUI

Jis visą laisvą laiką skyrė knygom, jų priežiūrai. Ir štai turi tikrai gražią ir patrauklią biblioteką. Nenorėdamas, kad viskas taip žūtų ir išsibarstytų, jis visą savo biblioteką užrašė Kultūros Židiniui. Tai bus bene viena iš didžiausių aukų.

Praeitų metų gale klaidingai buvo paskelbta, kad A. Maceika K. Židiniui aukoja 1150 knygų. Prie tos sumos reikia pridėti dar 2000. Viso 3150 knygas jis užrašė K. Židinio bibliotekai. Bet tai ne visa. Jis ir toliau knygas rinks, ir taip biblioteka didės.

Šiais metais sausio 1 jis išėjo į pensiją. Jis dirbo ligoninėje. Dabar, būdamas pensininkas, turės dar daugiau laiko. Tai jo mielosios draugės, jo knygos, knygelės, tik švytės, tik blizgės. Bus nuvalytos ir visos dulkės, ir išvėdintos, ir prižiūrėtos. Ir jų eilės vis didės. Taip jau yra — knygos yra pavojingesnės už girias, jos nuolat traukia gilyn ir gilyn.

-o-

Padėkojau už knygų parodymą ir išėjau su žodeliu — iki kito karto. Kvietė ir mielas ir visada draugiškas šeimininkas. Kvietė ir knygos su jom padraugauti.

Išeidamas šeimininkui palinkėjau kuo geriausios sveikatos ir gero poilsio, ir tyro džiaugsmo, nes gyvena gerų draugų artumoje. (p.j.)

Po Chicagos dangum

Lietuvos vyčių veikloj

Illinois-Indiana vyčių apskritys leidžia savo biuletenį Trumpet. Redaguoja ir administruoja Val. ir Juozas Stanaitis, 4508 W. 101 St., Oak Lawn, Ill. 60453.

Iškilmingai bus minima Šv. Kazimiero šventė. 10 val. ryto Nekalto Prasidėjimo bažnyčioj bus pamaldos, po jų Vyčių salėj — akademinė dalis ir vaišės. Visi vyčiai iš visų kuopų kviečiami atsilankyti. Šią šventę rengia 36 kuopa.

Lietuvos vyčių jaunųjų studentų tautinių šokių grupė kviečia jaunimą, ypač berniukus, 13-19 metų amžiaus, stoti į šokėjus. Labai reikia jaunimo jau dabar, nes ši grupė dalyvauja tautinių šokių šventėj.

Sėkmingai veikia vyčių choras, vedamas F. Strolios. Sausio 22 turėjo pasisekusius šokius. Sausio 30 dalyvavo arkiv. J. Matulaičio minėjimo pamaldose. Vasario 27 vyksta į Rockfordą, kur atliks programą Vasario 16 minėjime. Kartu vyks ir jaunučių šokėjų grupė.

Klubas ir jaunimas

Anglijoj gyvenusių lietuvių klubas leidžia savo biuletenį — Anglikonas. Jame su pirmuoju šių metų numeriu įvedamas jaunimo skyrius. Čia bus rašoma vien tik apie jaunimą. Redakcija laukia įvairių raštų šiuo adresu: Anglikonas, 7225 So. Troy St., Chicago, Ill. 60629.

Klubo veikla stiprėja. Įstojo 7 nauji nariai. Užgavėnių balius vasario 12 praėjo labai sėkmingai. Juo labiausiai rūpinosi valdyba. Daug dirbo Šidlauskas, Lakas, Paliulionis ir kt. Dail. M. Stankūnienė ir dail. A. Petrikonis aukojo po paveikslą. Sutelktos lėšos bus paskirtos jaunimui, šokių dalyviam, menininkam pasikviesti iš Anglijos. Gražu, kad klubas kasmet skiria tūkstančius lietuviškiem reikalam.

Įvairūs atsiliepimai

Darbininko laikraštis perėjo į savaitraštį. Chicagos lietuviai skaito ir seka jame spausdinamus aprašymus. Štai Balzeko lietuvių muziejaus koordinatorius K. Petrauskas savo laiške rašo, kad Darbininkas daug skiria vietos "išeivijos sostinei"; prašo, kad būtų paminėti ir Balzeko lietuvių muziejaus įvykiai. Kitas laiškas — iš Detroito, iš LŠST centro valdybos pirm. V. Tamošiūno, kuris dėkoja už Darbininke spausdintas žinias apie šaulių veiklą. Chicagos LB apygardos pirm. J. Jasaitis prašo rašyti daugiau apie LB veiklą ir džiaugiasi, kad Darbininkas LB-nei daug padeda. Tenka tik dar plačiau pasikviesti Darbininką į savo namus.

Simas Kudirka

Chicago Tribune išspausdino Lino Sidrio laišką, kuriame primenamas S. Kudirka.

Cicero Mindaugo ir Birutės skautų draugovės surengė įspūdingas pamaldas už S. Kudirką. Dalyvavo pilna bažnyčia žmonių ir organizacijų su vėliavomis. Po pamaldų įvyko iškilminga sueiga, kurią stebėjo ir visuomenė.

Mirtis siaučia

Neseniai iš gyvųjų tarpo čia pasitraukė keletas žymesnių lietuvių. Kpt. Stasys Trimakas mirė sausio 30; buvo Lietuvos savanoris kūrėjas, Vyties Kryžiaus kavalierius. Šv. Luko ligoninėj mirė Charles Mikutis, 55 metų, Chicago Electric Products bendrovės iždo sekretorius. Vasario 2 po ilgos ligos mirė Valdas Mickevičius, vos 32 metų amžiaus, kilęs iš Pajevonių, Vilkaviškio apskr. Sausio 31 mirė Juozas Neverauskas, tesulaukęs 41 m. amžiaus.

Filatelijos paroda

Vasario 5 Balzeko kultūros muziejuj atidaryta lietuvių filatelistų dr-jos "Lietuvos" paroda. Išstatyti 36 rėmai su įvairiais pašto ženklais. Draugija jau gyvuoja 25 metus. Paroda tęsis iki vasario pabaigos.

Muziejuj įvyks ir Vasario 16-tosios minėjimas (vasario 27, sekmadienį, 4 val. popiet). Bus kalbos, deklamacijos, K. Petrausko paskaita, himnai.

Tiek parodoj, tiek minėjime visi kviečiami dalyvauti.

Linsmoji našlė Pirmyn choro statoma kovo 4-5.

Bal. Brazdžionis

Arkiv. Jurgio Matulaičio 100-jo gimtadienio iškilmės sausio 30 d. Marijos Gimimo bažnyčioje Chicagoje. Iš k.: kun. P. Garšva, MIC, kun. J. Vaškas, MIC, kun. A. Nockūnas, MIC, kun. P. Cinikas, MIC, kun. A. Miciūnas, MIC, vysk. V. Brizgys, kun. J. Dambrauskas, MIC, kun. P. Cibulskis, MIC, kun. V. Bagdanavičius, MIC, kun. J. Mačiulionis, MIC, kun. J. Budzeika, MIC. Nuotr. V. Noreikos

Wilkes-Barre, Pa.

Lietuvių radijo programa

Wilkes kolegijos profesoriaus dr. B. Kaslo iniciatyva, naujai pradėjus veikti šios kolegijos radijo stočiai (WCLH FM 90.7 mc.), buvo pakviesti ir lietuviai duoti savo kultūrinę pusės valandos radijo programą. Su kolegijos radijo vadovybe šiai programai parinktas pavadinimas — Lithuanian Melodies. Perduodama lietuviška muzika su trumpais komentarais lietuvių ir anglų kalbom.

Programos moderatoriais pakviesti V. Romas ir N. Bajorienė.

Programa girdima tik FM bangom (90.7 mc.) kas sekmadienį, nuo 6:30 val. vak. Pirmoji tokia programa, prasidėjusi vasario 13, tęsis per 13 savaičių.

Būtų gražu, kad lietuviai šios radijo stoties vadovybei siųstų padėkos laiškus. Adresas: Wilkes College Radio Station WCLH FM, Wilkes Barre, Pa. 18703. Pageidavimus bei komentarus siųsti tuo pačiu adresu, pridedant: Lithuanian Melodies.

BRITAS APIE VILNIŲ

(atkelta iš 7 psl.)

dar rusena tautinio sąmoningumo ugnis. Esą, jei Vilniuje veikia šešios bažnyčios, jau tai galima laikyti nemenku pasiekimu.

Juodai apsirengusios moterys, klūpančios prieš Aušros Vartų koplyčią, esančią virš senųjų miesto vartų, aiškiai liudija, jog lietuviškasis Vilniaus pobūvis tebėra išlikęs.

Šis Londono biuletenis skelbia pastoviai žinias iš šių pavergtų kraštų: Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Korėjos, Kinijos, Kubos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Rumunijos, Sovietų Sąjungos ir Tibeto. Jo adresas: 4 Holland Rd. Kensington, London, W 14 8 Az. Mark Potterio straipsnis apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje įdėtas biuletenio Nr. 1 (1098), 1972 m. sausio mėn. 5 d. (E.)

ROCHESTER, N. Y.

Vasario 16 minėjimas

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimas įvyks vasario 20, sekmadienį.

11 val. Šv. Jurgio lietuvių katalikų parapijos bažnyčioj bus mišios už gyvus ir mirusius Lietuvos laisvės kovotojus. Dalyvaus visos organizacijos su savo vėliavomis. Giedos J. Adomaičio vadovaujamas choras, vargonuos R. Obalis.

3 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos salėj įvyks minėjimas. Pagrindinis pranešėjas bus svečias dr. Ant. Razma. Meninę programą atliks Lietuvių Bendruomenės choras, vadovaujamas Adomaičio.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas tai laisvųjų lietuvių demonstracija, tai priminimas draugam ir priešam, kad Lietuva, kaip ir kiti Baltijos kraštai, yra pavergta. Minėjime mūsų visų dalyvavimas būtinas.

— **Jonas Vaičys** jau nuo šių metų pradžios guli ligoninėj, sunegalavus širdžiai. Buvo veiklus choro ir Bendruomenės narys, "Wishing well" motelių savininkas.

— **Jaunimas** kas sekmadienį, po 11 val. mišių, žemutinėj parapijos salėj rengia visiem parapiečiam kavutes. Pasinaudokim šiuo mūsų jaunimo maloniu patarnavimu. Tuo paremsim ir jaunimo darbus. Ten pat galima apžiūrėti naujas lietuviškas knygas ir plokšteles, o kai ką ir įsigyti. Priimamos mūsų laikraščių ir žurnalų prenumeratos. sb.-

NASHUA, N. H.

Vasario 16-tosios minėjimą vasario 27, sekmadienį, ir šiemet ruošia Šv. Kazimiero parapija ir Balfo skyrius. 10 val. ryto bus mišios už Lietuvą, o 2 val. popiet parapijos salėj bus meno ir kalbų programa. Kalbės Adolfas Bernotas, Associated Press biuro vedėjas iš Concord, N. H., amerikiečių tarpe pasižymįs žurnalistas, baigęs Connecticut universitetą. Kultūrinių subatvakarių jaunimo grupė iš Bostono pateiks vaizdą — Lietuvos kelias. Po programos — kavutė ir pyragaičiai.

Į amžinybę po Naujų Metų jau palydėjom 7 lietuvius. Veliausias buvo Aleksandras White-Verikauskas, 66 metų, gimęs Marlboro, Mass., bet jaunas su tėvais apsigyvenęs Nashuoj ir čia išėjęs mokslus. Jis turėjo gerą vardą amerikiečių tarpe. 47 metus ėjo bankininko pareigas Second National Banke. 1970 išėjo į pensiją, užsitarnavęs viceprezidento ir palikimų tvarkytojo padėjėjo vietą. Yra buvęs iždininku YMCA ir golfininkų klube. Vietos dienraštis jam paskyrė specialų straipsnį.

Lietuviai dalyvauja agitacijoj senatoriui Muskie išrinkti Amerikos prezidentu. Nashuos komitetui vadovauja Maurice Arel (Joyce Latvytė), miesto tarybos pirmininko žmona, o Hudsono komiteto vadovybėj yra šio miestelio tarybos narys Stasys Aliukonis, kartu su buvusiu valstijos senatorium Claveau.

Bill Rodonio vadovaujamas komitetas ir šiemet Elks klube suruošė puikų Baltijos vakarėlį, kurį vadina jau apyvarton įėjusiu Honyock vardu. Atėjo apie 300 svečių, kurie buvo pavaišinti lietuviškais valgiais su lietuvišku vaišingumu.

Rep.

DAYTON, OHIO

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktis bus minima vasario 20, sekmadienį. Minėjimą rengia Daytono Lietuvių R. K. Draugijų Sąryšis, kooperuojant Lietuvos vyčių 96-tai kuopai.

Šv. Kryžiaus bažnyčioj 2 v. popiet kun. dr. Titas Narbutas aukos mišias. Programa prasidės 3:15 val. Lietuvių Klubo salėj. Pagrindinis kalbėtojas — dr. Šarūnas Lazdinis. Meninėj daly pasirodys Šilainės tautinių šokėjų grupė iš Detroito, Mich., vadovaujama G. Gobienės. 6 val. vak. parapijos salėj bus pietūs šokėjam ir kitiem, kurie norės dalyvauti.

Svečių tikimasi sulaukti ir iš kitų Ohio valstijos vietovių.

Minėjimo rengimo komiteto pirmininkė yra Kristina Kavy.

F.G.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį minės Lietuvių Tarybos Baltimorės skyrius ir Lietuvių Bendruomenės Baltimorės apylinkė vasario 20, sekmadienį. Pradės minėjimą su mišiomis 8:30 ryto Šv. Alfonso bažnyčioj. Mišios bus aukojamos už žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės bei už visus brolius ir seseris, kenčiančius okupuotoj tėvynėj ir ištrėmime. Mišių metu giedos "Daina" — Baltimorės lietuvių vyrų choras. Pamaldose dalyvaus Lietuvių Posto 154 legionieriai su vėliavomis. Po pamaldų minėjimas tęsiamas Lietuvių Svetainės didžiojoj salėj. 1:30 val. popiet bus banketas, į kurį pakviesta dalyvauti Marylando gubernatorius Marvin Mandel ir senatoriai bei kongresmanai, Baltimorės miesto burmistras Donald Schaefer ir kiti žymūs asmenys. Programoj bus kalbų ir sveikinimų. Programą ves advokatas Tomas Gray-Grajauskas. Minėjimą baigs su ypatinga programa vasario 27, sekmadienį, 2 val. popiet Lietuvių Svetainės didžiojoj salėj. Programoj pagrindiniu kalbėtoju bus Algimantas Gečys iš Philadelphijos. Meninę programą atliks Baltimorės vyrų choras "Daina". Dalyvaus taip pat ir tautinių šokių grupės. Baltimorės ir apylinkių lietuviai kviečiami pamaldose, bankete ir minėjime gausiai dalyvauti.

Šv. Vardo Draugijos vyrai dėkoja visiem, kurie vasario 13 dalyvavo jų paruoštam Kepsnio baliuj Šv. Alfonso parapijos salėj. Lankytojam patiko valgių paruošimas. Daug kas laimėjo gražių premijų. Parengimo pelnas paskirtas parapijai.

Sodalietės metiniam susirinkime išsirinko tokią valdybą: pirmin. Florence Bauer, vicepirm. Janet Kearns, koresp. Ona Strazdauskaitė, sekr. Evelyn Strazdauskienė, fin. sekr. Frances Weber. Sodalietės padėkojo Šv. Vardo Dr-jos vyram už surengtus pusryčius. Jos kovo 3, penktadienį, 8 val. vak. Šv. Alfonso mokyklos salėj rengia bingo žaidimus. Pelnas skiriamas pirkti dovanėlėm, kurios bus išdalintos prieš Velykas lietuviam seneliam, esantiem įvairiose prieglaudose.

Lietuvių salės šeimininkai rengia jautienos kepsnių balių kovo 5, sekmadienį, nuo 1 iki 6 val. popiet Lietuvių Svetainės didžiojoj salėj. Bus ir kitokių valgių bei gėrimų. Veiks loterija. Šokiam gros geras orkestras.

Ona Daukančiūtė, ankstesnės kartos lietuvė, po ilgos ir sunkios ligos mirė vasario 8. Velionė buvo susipratusi lietuvė ir pagal sveikatos išgales dalyvaudavo lietuviškuose parengimuose. Už jos vėlę gedulingas mišias Šv. Alfonso bažnyčioje trys kunigai aukojo vasario 12. Palaidota Loudon Park kapinėse. Nuliūdime paliko daug draugų.

Jonas Obelinis

— **Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių šventės** spaudos ir radijo komisiją sudaro: Aloyzas Baronas, Vladas Būtėnas, Emilija Čekienė, kun. Pranas Garšva, Jurgis Janušaitis, Vytautas Kasniūnas, Alfonsas Nakas, Petras Petrutis ir Algirdas Pužauskas.

KULTŪROS ŽIDINY — aukos statybai

Kultūros Židiniui, Tėvų pranciškonų vienuolynui, jo koplyčiai, spaustuvei (pagal atskirų aukotojų pageidavimus) aukojo:

MASPETH, N.Y.

M. Baltrus 10.
R. Balconis 30, pažad. 100.
M. J. Kabošius 2.
F. Kuras 10, anksč. 10.
A. Lauraitis 20, anksč. 20.
Mrs. M. Lauraitis 20.
A. Lasky 10.
A. Makolaitienė 25.
A. Rudzwick 30, anksč. 30, pažad. 100.
M. Tamašauskas 10, anksč. 2.
F. Zabelskis 15.

ĮVAIRŪS

A. Butkienė, New Hyde Park, N. Y., 185, anksč. 315 (įrašo a.a. Joną Butkų ir save).
K. Brazauskas, Jamaica, N. Y. 25.
V. Biveinis, Brooklyn, N.Y. 5.
N. N., Maspeth, N. Y., 100, anksčiau 13.
V. Steponis, Woodhaven, N. Y., 100, anksč. 100.
A. J. Logamans, N. J., 10.
A. G. Šimukonis, Richmond Hill, N. Y., 100, anksč. 100.
Alg. Kačanauskas, Brooklyn, N. Y. 30, anksč. 30, paž. 500.
M. Stramaitytė, Brooklyn, N. Y., 10.
N. Y. 30, anksč. 30, paž. 500.
J. Urban, Long Island City, N. Y., 25.
Šv. Jurgio Dr-ja, Newark, N.J., 50.
P. Zujus, Maspeth, N. Y., 10, anksč. 10.
A. H. Budries, Port Chester, N. Y., 25, anksč. 50, pažad. 300.

Laukiama aukų ne tik grynais pinigais, pasižadėjimais, bet ir užrašais testamentuose.

Siųsti:
BUILDING FUND
Franciscan Monastery
680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

IŠ VISUR

— **Prof. K. Račkauskas,** anksčiau profesoriavęs Fordham universitete, Bronx, N. Y., dabar sergąs Hot Springs, Arkansas, prisiuntė Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui 2000 dol. auką Brazinskam gelbėti. Vlikas nuoširdžiai dėkoja.

— **Dr. Antanas Razma** Vasario 16 minėjime kalbą pasakys Rochester, N. Y., vasario 20.

— **Juozas Geštautas,** Hot Springs, Arkansas, parėmė Kultūros Židinio statybą 100 dol. auka. Pranciškonai nuoširdžiai dėkoja.

— **Montrealy, Kanadoj,** Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimas įvyks vasario 27, sekmadienį, 3 val. popiet Plateau salėj. Paskaitą skaitys dr. I. Gražytė. Koncertinę dalį atliks Aušros Vartų parapijos choras, vad. M. Roch, solistė G. Čapkauskienė ir H. Nagys. Iškilmingos pamaldos abiejose lietuvių parapijose įvyks savaite anksčiau: vasario 20, sekmadienį, 11 val. ryto. Minėjimą rengia LB Montrealio apylinkės valdyba.

— **JAV LB tarybos** korespondencinis posėdis prasidėjo vasario 2 ir baigsis vasario 21. Posėdžio metu tvirtinami Lietuvių Fondo įstatų pakeitimai, priimti buvusiame Lietuvių Fondo metiniam suvažiavime. Tarybos nariai perbalsuoja kitos sesijos, kuri įvyks balandžio 29-30, vietą — Chicaga ar Dainava.

— **Leonardas Valiukas** paruošė eilę laiškų pavyzdžių JAV senatoriam ir kongreso nariam, kurie Vasario 16 proga siųstini, raginant prisiminti pavergtą Lietuvą. Taip pat prašo laikraščių parašyti vedamuosius, iškeliant pavergtos Lietuvos padėtį.

— **Chicago, Ill.,** minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo iškilmes, mišias žuvusiem už Lietuvos laisvę prisiminti aukos vysk. V. Brizgys, pamokslą sakys kun. K. Barauskas. Per pamaldas giedos Dainavos ansamblis. Pamaldos įvyks Šv. Kryžiaus bažnyčioj.

— **Prof. dr. Konstantinas Račkauskas,** neseniai išėjęs į pensiją iš Fordhamo universiteto ir dabar sergąs Hot Springs, Arkansas, Lietuvių Enciklopedijos leidyklai prisiuntė 2000 dol. čekį, kad pavyktų užbaigti enciklopediją anglų kalba. Enciklopedijos leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

— **Prel. J. A. Kučingis,** pratęsdamas Darbininko prenumeratą, spaudai paremti pridėjo ir 50 dol. auką. Nuoširdus ačiū.

— **Los Angeles, Calif.,** Vasario 16-tosios minėjimas rengiamas vasario 20 tokia tvarka: 10:30 val. iškilmingos pamaldos Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj. 2:15 val. Marshal aukšt. mokyklos salėj minėjimas ir meninė programa. Paskaitą skaito svečias iš Chicagos inž. Valdas Adamkus. Meninėj daly dalyvauja Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas komp. B. Budriūno, ir tautinių šokių grupė Audra, vadovaujama p. Tumienės. Minėjimą rengia Los Angeles Tarybos skyrius.

— **Gavėnios susikaupimo savaitgaliai** Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų sodyboj, Putnam, Conn., vyks šia tvarka: moterim — vasario 25-27, moksleiviam — berniukam ir mergaitėm — kovo 3-5, vyram — kovo 10-12. Studentam ir studentėm buvo skelbta kovo 17-19, bet, jiem pageidaujant, vyks savaitę vėliau — kovo 24-26. Informacijos: Sesuo M. Palmira, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., 06260. Telef. (203) 928-5828.

— **Ignas Balčiūnas,** buv. mokytojas, sulaukęs 84 m. amžiaus, Kalėdų švenčių metu mirė Alovėj, okupuotoj Lietuvoj. Tai paskutinis inž. Broniaus Balčiūno, gyv. Newark, N. J., dėdė. Mišios už velionį aukojamos pranciškonų Kennebunkport, Maine.

Per skautybę — lietuvybei!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvių Skautų Sąjunga

Redaguoja:
ps. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

Nuostabus stovyklos trimitas. Nuotr. G. Peniko

DIEVE, GELBĖK MANO TAUTĄ . . .

Ir po metų visame pasaulyje besiveržusio į laisvę Simo Kudirkos šauksmas "Dieve, gelbėk mano tautą . . ." niekam neišdilo iš atminties. Kudirkos dramatiškas šuolis į laisvę mum simboliškas. Visas įvykis dramatiškas ir tragiškas. Konflikte susidūrė žmogaus sąžinė ir barbariškumas. Rezultatai — Simui Kudirkai skausmingi, išdavikam gėdingi ir lietuvių gyvenimo istorijai labai reikšmingi. Simo Kudirkos tragiškajame įvykyje tiek daug būdingų faktų, aplinkybių ir istoriškų momentų, kad labai giliai paliestas ne tik jo asmuo, bet ir visos mūsų tautos nelaimė, o taip pat modernaus šiandieninio žmogaus sąžinė ir tautų kalėjimo— Sovietų Sąjungos veidas.

Per trumpą laiką po šio įvykio kilo protestų audra gatvėse, spaudoje, per radiją ir televiziją visame laisvame pasaulyje; suglausta tik svetimoj spaudoj ištisi tomai komentarų ir informacijos. Mūsų spauda ypač gražiai šį istorinį įvykį atžymėjo, sukeldama visą lietuviškąją bendruomenę protestui prieš Sovietijos teismą ir Amerikos pareigūnų nesąžiningumą. Įvykiui atžymėti gimė net kelios knygos. O koks milžiniškas skaičius laiškų, atsišaukimų, dokumentų!

Lietuvių pažadintas pasaulis reagavo ne vien dėl tragiško įvykio, ir ne dėl to, kad jis lietuvis, bet kad taip lengvai moderniame amžiuje pardavinėjami žmonės, valstybinis išmintingumas, tarptautinis teisingumas ir žmoniškoji moralė.

Laisvė ne tik žmogui, bet kiekvienam gyviui yra daugiau negu maistas, šviesa ir šiluma; prispausta žolė ir geriausią vasarą pagelsta; paukštis, uždarytas narve, prie geriausio maisto nelaimingas; žmogus dažnai tarp mūrinių sienų ir geležinių grotų, rodos, jau gerai apsaugotas ir aprūpintas, po ilgesnio laiko išprotėja ar miršta.

Ir ne be reikalo žmonija per amžius kovoja už laisvę, jausdama, kad tai brangiausias žmogaus turtas.

Šis Simo Kudirkos žingsnis į laisvę lietuviam pelningas dar ir tuo, kad išjudino mūsų bendruomenę, ypač jaunimą, kuris ryžtingai ir vieningai atsistojo teisingumo pusėje prieš barbariškumą ir vergiją. O lietuvių šeimoje buvo pajusta tautinė šiluma, vienybė ir stiprybė.

Mūsų jaunimas buvo puikus pavyzdys, ginant Simo Kudirkos ir Lietuvos bylą.

Mūsų skautai ypač aktyviai pasireiškę Vilniuje, gindami prieš svetimtautį lietuvio garbę, Klaipėdoje gindami lietuviškas institucijas, okupacijų metais — pagalba miškančių ešalone į Červeně, 1941 dalyvaudami sukilime, pirmieji jaunieji viešai pareiškę protestą Jungtinėm Tautom prieš rusiškąjį imperializmą, suorganizavę demonstracijas Kudirkai gelbėti, mus ir šiuo metu jie džiugina ir skatina naujiem darbam ir žygiam, nes — tas laisvės nevertas, kas negina jos.

★

Minint Lietuvos nepriklausomybės atgavimo sukaktuves, pravartu apsidairyti ir savęs klausti, o koks mano tautinis sąmoningumas, ar esu aktyvus tautiniame gyvenime? Šių istorinių įvykių papėdėje turėtume ryžtis:

1. Išsaugokime tėvų kalbą ir papročius, nes kalbai ir papročiam išnykus, — žūsta ir lietuvybė, nes taip atsitiko su mūsų giminėmis kuršiais, prūsais, Vilniaus tuteišais ir dalimi Amerikos lietuvių.

2. Išlaikykime tautinę bendrystę, aktyviai dalyvaudami lietuviškose organizacijose, socialiniuose junginiuose, kurie palaiko tautinę šilumą.

3. Siekdami savo asmeniškos laimės ir gerovės, visada įjunkime ir tautinį elementą, kuris labiau įprasmintų mūsų darbus ir neštų mūsų tautai garbę.

Nerimas pasaulyje dėl ateities ir vertybių perkainojimas neužilgo pasaulio veidą visuotinai pakeis. Šios istorinės slinkties niekas nesulaikys. Ir Maironiu pasekant:

"Nebeužtvenksi upės bėgimo,
Norint sau eitų ji pamažu.
Nesulaikysi naujo kilimo,
Nors jį pasveikint tau ir baisu".

Šie nauji pragiedruliai, paskutiniai įvykiai ir ypač jaunimo žygiai, kelia entuziazmą ir viltis Lietuvos naudai.

Tik:

"Petys į petį, na, vyrai, kas gali,
Sustoję į darbą už mylimą šalį,
Prikelsime Lietuvą mūsų"!

v.s. A. Samušis

BADEN-POWELL IR MES

Vasario mėnuo lietuviškai skautijai yra svarbus ypač dviem datomis — Vasario 16-ja ir vasario 22-ja.

Vasario 16 švenčiame Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę, gi vasario 22 — viso pasaulio skautybės įkūrėjo Lordo Robert Baden-Powell gimimo dieną.

Šią dieną dauguma skautų stengiasi paminėti kiek galima iškilmingiau sueigose ar tam reikalui skirtuose minėjimuose. Visi jaučia dėkingumą šiam kilniam žmogui — skautijos tėvui, kuris, įkurdamas pirmąjį skautų vienetą, padarė didelį įnašą į jaunimo gyvenimą. Jo pėdomis sekdami, daug ko išmokome, daug ko sužinojome. Jis parodė mums savo pavyzdžiu, kaip reikia auklėti — pirma save, o toliau ir tolimesnes kartas. Juo sekdami, mes esame vienos didelės šeimos nariai, kurios ribose tobulėjame, mokomės, gyvename. Jo pavyzdžiu išmokome mylėti Dievą, Tėvynę ir Artimą, juo sekdami, pamilome gamtą, Kūrėjo nors ir mažiausius tvarinius. Tikrai galime pasakyti, kad iš skautavimo galime pasidaryti geresniais žmonėmis, negu ieškodami kur kitur divertismentų.

O kiek malonumų patiriame skautaudami! Kiek malonių valandų praleidžiame stovyklaudami, iškylaudami ir tarpusavyje bendraudami! Tuo pačiu turime ir asmeniškos naudos, išugdydami sveiką kūną ir sielą. Skautų įstatų vadovaujami, skautų šūkį pasirinkdami savo gyvenimo kelrodžiu, ir toliau galime su pakelta galva ir tvirtu pasiryžimu žengti Baden Powellio pramintu taku ir didžiuotis savo organizacija bei jos įkūrėju.

Todėl vasario 22-ji yra mums taip svarbi ir reikšminga, nes tą dieną gimė žmogus, kurio dėka jau daug metų esame surišti vienos didelės skautiškos šeimos ryšiu ir su Visagalio pagalba dar daug metų joje gyvuokime!

B. K.

Gintaro parodoj, kuri buvo sausio 16 Kultūros Židinyje. Prie stalo sėdi Astra Ruzgaitė.
Nuotr. Lino Vytuvio

VYR. SKAUČIŲ DAINOS KONKURSAS

LSS-jos Vyr. Skaučių skyriaus vedėja ps. A. Bačkaitienė praneša, kad, LSS-jos VS ir Seserijos vadijai pritariant, vyr. skaučių skyrius skelbia **vyr. skaučių dainos konkursą.**

Tiesa, atskirų vietovių vyr. skautės turi savo mėgstamas dainas, kurios tampa tradicinėmis jų vienete, tačiau pasigendama vienos, bendros, kuri būtų dainuojama visų vyr. skaučių, visuose vienetuose.

Konkurso sąlygos:

1. Vyr. sk. daina turi atitikti mūsų šūkį — Dievui, Tėvynei, Artimui.

2. Negali būti pamirštas vyr. skautės simbolis — Gabija.

3. Dainos tekstas su melodija prisiunčiami vyr. sk. skyriui iki š. m. gegužės 1.

4. Dainos prisiuntėjai po dainos tekstu ir melodija pasirašo slapyvardžiu, o atskirame, užklijuotame vokelyje, be slapyvardžio, pažymi ir tikrąją savo pavardę, vardą, amžių ir adresą.

5. Konkurse gali dalyvauti ne tik Seserijos ir Brolijos nariai, bet ir ne skautai.

6. Dainos tekstas gali būti parašytas vieno, o melodija — kito asmens.

Premijavimas:

1. Dainos tinkamumą sprendžia tam tikslui sudaryta komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau.

2. Konkurso premija bus paskelbta vėliau.

3. Konkurso komisija savo nutarimą skelbia nevėliau kaip š. m. gegužės 27.

4. Dainos, kurios lieka nepremijuotos, autorei-iui sutikus, gali būti spausdinamos "Vyr. Skautėje" ar kitoj skautiškoj spaudoj.

GINTARŲ PARODA NEW YORKE

Kaip jau ne vienas pastebėjo lietuviškos spaudos puslapiuose, New Yorke sausio 16 įvyko sėkminga "Gintarų paroda". Paroda buvo Kultūros Židinyje.

Parodos iniciatorės ir rengėjos buvo New Yorko Vyr. Skaučių Židinys "Vilija". Židinio narės per trumpą laiką sugebėjo surinkti tikrai didelius gintaro rinkinius, nuosavus ir skolintus. Tokia paroda šiame pakraštyje, o gal ir visoj Amerikoj, buvo gal pirmutinė, gi susidomėjimas ja buvo didelis.

Tikimasi ir ateityje surengti panašias parodas, kurios, be abejo, sutrauks dar didesnį lankytojų skaičių.

Šios parodos pelnas buvo skirtas skautiškų leidinių išleidimo fondui, tad židinietės ne tik sudarė lietuviškai visuomenei retą progą pamatyti puošnius gintaro išdirbinius, bet ir parėmė sunkų skautiškų leidinių leidėjų darbą.

B.K.

YPATINGA LOTERIJA

New Yorko židinietės, kurios ir šiemet, kaip ir kiekvienais metais, dalyvaus Kaziuko mugėje su savo puošniu ir turtingu paviljonu, šalia jos ruošia ir atskirą loteriją.

Šioj loterijoj leidžiami trys vertingi medžio išdirbiniai. Daugelis yra matę, o kiti ir nusipirkę įdomias Prano Baltuonio medžio šaknų skulptūras. Šioj loterijoj pirmuoju prizu leidžiama skulptūra — "Grybų miškas", kuri tiks papuošti jūsų namus.

Antrasis prizas — B. Kidolienės lietuviška "Kraičio skrynia yra didelio formato, puošta medžio deginimo technika.

Trečiasis prizas — medinė lėkštė, taip pat išdegintais lietuviškais ornamentais. Ją pagamino G. Budreckienė. Taip pat papuoš jūsų kambario sieną ar pan.

Kaip matote, loterijoje galėsite laimėti tikrai gražius ir naudingus dalykus, pačiam pasidžiaugti ar padovanoti.

Loterijos bilietėliai jau kuris laikas platinami židiniečių. Juos galite įsigyti pas židinio nares, o taip pat ir Kaziuko mugėj. Pirkdami ar padėdami mum išplatinti bilietėlius, ne tik turėsite progos įsigyti vertingą daiktą, bet tuo pačiu ir palengvinsite mūsų Židiniui jų užsibrėžtuose darbuose.

B.K.

VYR. SKAUČIŲ IR S. VYČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Vyr. Skaučių ir Sk. Vyčių visuotinis suvažiavimas įvyks gegužės 27-29 Clevelande.

Kad suvažiavimas būtų kuo gausesnis, jau dabar pasižymėkite šią datą ir pabandykite taip susitvarkyti savo mokslo ar darbo reikalus, kad galėtumėte jame dalyvauti.

Kas turės kokių pageidavimų ar pasiūlymų suvažiavimo programai, rašykite ps. Aldonai Bačkaitienei, 933 Leigh Mill Rd., Great Falls, Va. 22066.

New Yorko Kaziuko mugė jau čia pat

New Yorko Neringos ir Tauro tuntų tradicinė Kaziuko mugė įvyks kovo 5 Kultūros Židinyje.

Broliai ir sesės jau visą žiemą dirba, gamina šiai mugei kuo gražesnius ir įdomesnius dalykus, padedami prityrusių specialistų-čių. Daug naujenybių pamatysite šių metų mugėje. Visi, neišskiriant ir pačius mažuosius, stengiasi padaryti ką nors naujesnio, prašmatnesnio, kad mugėje patenkintų jos lankytojus ir pirkėjus, o savo draugovių iždan galėtų vėl padėti taip reikalingas skautiškai veiklai lėšas.

Tad kviečiami visi New Yorko ir apylinkių lietuviai atsilankyti tradicinėn Kaziuko mugėn, kur galėsite maloniai praleisti laiką, pasigėrėti skautišku sumanumu ir įsigyti jų pagamintų darbelių.

Dėmesio jauniesiem!

Šiame puslapyje matome rašinius ir korespondencijas iš daugelio vietovių, rašytus daugiau ar mažiau žinomų skautų-čių vadovų ar korespondentų.

Tačiau pasigendama rašinėlių iš jaunesnių mūsų sesių ir brolių. Tad šį kartą noriu kreiptis į juos pačius.

Tikiuosi, ne vienas bus pajėgus parašyti trumpą rašinėlį tema — "Ką aš žinau apie Kaziuko mugę", arba "Kaip mes ruošėmės Kaziuko mugei".

Pageidaujama, kad rašytų ne vyresnė-is kaip 12 metų. Rašinėlis pageidaujamas ne trumpesnis 1 ranka rašyto pusl. arba pusė mašinėle rašyto pusl. (double spaced). Pasirašo pilnu vardu ir pavarde, taip pat prašoma pažymėti amžius ir skautavimo šaka.

Rašinėlius siųsti ps. B. Kidolienei, 94-08 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421 iki kovo 15. Geriausi rašinėliai bus atspausdinti šiame skautų puslapyje.

"Skautų Pastogės" red.

Visi skautiški vienetai prašomi "Skautų Pastogės" redaktorei prisiųsti savo vietovėse rengiamų Kaziuko mugių datas, kad būtų galima, kaip ir kitais metais, sudaryti mugių kalendorių. Tuo būdu apie jūsų rengiamą mugę žinos ne tik jūsų vietovės visuomenė, bet atsiras proga ir tolimesnių miestų lietuviam aplankyti jūsų mugę, pabendrauti ir pasidžiaugti jūsų pastangomis. **B.K.**

Stovyklos suvažiavimai

Atlanto rajono skautų-čių stovykla šiais metais vyks nuo rugpiūčio 27 iki rugsėjo 4 prie Concord, New Hampshire (apie 70 mylių į šiaurę nuo Bostono). Ten pat šiais metais bus ir Ąžuolo — Gintaro mokyklos.

Jei atsirastų norinčių arčiau susipažinti su kitų vietovių broliais ir sesėmis bei nuvykti pastovyklauti į jų stovyklas, jūsų patogumui čia duodame keletą vietovių su jų stovyklinėmis datomis:

Chicagos "Lituanicos" tuntas stovyklaus Rako stovyklavietėje liepos 8-22. Kanadoj, Toronto ir artimesnių vietovių skautai Romuvos stovyklavietėj nuo liepos 23 iki rugpiūčio 6. Jūros skautų-čių 50 m. jubiliejinė stovykla įvyks Romuvos stovyklavietėj liepos 16-22. Ten pat liepos 9-15 vyks jaunimo stovykla.

Clevelando "Pilėnų" ir "Neringos" tuntų stovykla įvyks Wasagoj, Kanadoj, rugpiūčio 6-19.

Visuotinis vyr. skaučių ir skautų vyčių suvažiavimas įvyks gegužės 26-29 Jesuit Retreat House, Clevelande, "Pilėnų" ir "Neringos" tuntams globojant.

ATLANTO RAJONO VADOVŲ-SUVAŽIAVIMAS

Pavasarinis suvažiavimas įvyks vasario 27 Waterbury, Conn., Lietuvos vyčių salėse. Suvažiavimo šeimininkai, Waterburio sesės ir broliai, prašo dalyvius užsiregistruoti iki vasario 20 pas Waterburio tuntininkus (sesės — pas s. L. Jasulevičienę, 36 Chipman St., Waterbury, Conn. 06708, tel. 203-755-0805). Suvažiavimo mokestis — 5 dol. mokamas atvykus. Dienotvarkė numatyta tokia: 10 val. registracija ir užkandžiai, 11 val. bendras posėdis, 1 val. — pietūs, 2 val. atskirų šakų posėdžiai ir 4 val. suvažiavimo uždarymas.

Dalyvauti kviečiami: tuntininkai-ės, draugininkai-ės su savo pavaduotojais-jomis ar adjutantais-ėmis, bei kiti vadijų nariai.

Pilnutėlė Apreiškimo parapijos bažnyčia klausosi vysk. Francis Mugavero pamokslo, kai jis vasario 6 lankė parapiją. Nuotr. L. Tamošaičio.

Brooklyno vyskupas Francis Mugavero prie Apreiškimo parapijos durų su parapijos jaunimu. Kairėj parapijos klebonas kun. Pranas Raugalas. Nuotr. L. Tamošaičio

Apreiškimo parapijos žinios

LANKĖSI VYSKUPAS MUGAVERO

Brooklyno vyskupas Francis Mugavero vasario 6, sekmadienį, lankė Apreiškimo parapijos bažnyčią ir čia koncelebravo mišias drauge su prel. Schneider ir namiškiais kunigais.

Įeinant procesijai į bažnyčią, choras griausmingai sugiedojo Ecce sacerdos magnus . . .

Lekciją ir tikinčiųjų maldą skaitė Alfonsas Samušis. Evangeliją kleb. kun. Pranas Raugalas paskaitė lietuviškai ir angliškai. Vyskupas tarė nuoširdų žodį ir užbaigė pamokslą lietuvišku sakiniu. Žmonių buvo tiek daug, kad netilpo bažnyčioje. Vyskupas pasidžiaugė ir padėkojo visiem už gausų dalyvavimą. Pasidžiaugė ir choro giedojimu. Tai esąs geriausias choras visoj diecezijoj.

Mokyklos salėj po pamaldų vyskupas turėjo progos pasisveikinti su parapiečiais. Jų čia praėjo šimtai. Vyskupas nešiojo saldainių puodą ir vaišino mažus ir didelius vaikus. Prie kavutės su gardžiais pyragaičiais maloniai praleistas laikas.

Žmonės džiaugėsi vyskupo paprastumu. Gi vyskupas pamatė, kad, kaip rašė Tablet, tautų katilas tirpdo, bet Apreiškime lietuviškas puodas verda.

Iškilmingos pamaldos Lietuvos nepriklausomybės šventės proga

Vasario 20 d. 11 val. bus laikomos iškilmingos pamaldos Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Prašom atvykti punktualiai, ypač draugijos ir organizacijos su vėliavomis. Draugijos pirma susirenka į mokyklos salę ir iš ten eina organizuotai. Mergaitės, kurios atneš auką, bus pasipuošusios tautiniais drabužiais. Jos renkasi bažnyčios prieangyje. Jas tvarko Liuda Gudelienė. Tuoj po sumos klebonas kun. Pranas Raugalas kviečia visus į mokyklos apatinę salę išgerti kavos ir pasivaišinti pyragaičiais. Antrą valandą visi vyksta į Richmond Hill mokyklos salę, kur bus minėjimas.

Klebonas ir parapijos kunigai kviečia visus kuo gausiausiai dalyvauti pamaldose ir pačiame minėjime.

Parapijos laimėjimų popietė Jamaica Hall eina sėkmingai. Laukiama daugiau parapiečių jei ne lošti, tai bent padirbėti.

Kleb. kun. P. Raugalo rūpesčiu susitarta su Texaco stoties tarnautojais, kad pamaldų metu galima pastatyti mašinas jų stotyje ir už tai nereikia mokėti. Tai didelis patogumas atvykstantiem mašinomis. Ten yra visai saugu palikti mašiną. Tikima, kad parapiečiai nebebijos atvažiuoti į Apreiškimo bažnyčią ir pasinaudos šia galimybe.

-o-

Vasario 9 atlaikytos koncelebracinės laidotuvių mišios už a. a. Oną Tercijonienę. Laidoti išvežta į Bridgeport, Conn., kur yra palaidotas jos vyras dr. V. Tercijonas, miręs prieš keletą metų.

Vasario 11 palaidota Emilija Adomonienė. Gyveno Forbell St. Brooklyne. Mirė turėdama 77 metus. Palaidota Šv. Jono kapinėse. (ar)

Iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioj, kai lankėsi Brooklyno vysk. F. Mugavero. Mišias koncelebruoja vyskupas prel. Schneider, už jų kun. A. Račkauskas, kun.P. Raugalas, kun. K. Wick. Nuotr. L. Tamošaičio

Gintarų PARODA

Prieš daug šimtmečių Baltijos jūros vietoj dūksojo spygliuočių miškų tankumynas. Ilgainiui žemės paviršius keitėsi. Miškai tapo slenkančių ledynų sutriuškinti, prislėgti smėlių ir užlieti sutirpusių ledynų vandeniu. Kur buvo miškai, ten dabar tyvuliuoja Baltijos jūra. Laikas nuo laiko vandens srovė ar audra išjudina jūros dugno smėlį ir bangos išmeta pakrantėn suakmenėjusius medžių sakus — gintarą. Kitur gintaras kasamas tiesiai iš jūros dugno plaustų ar laivų pagalba. Šis keistas senovės miškų liudininkas randamas įvairių pavidalų, spalvų ir dydžių.

Lietuvai gintaras visada buvo brangus, nes tai jos pajūrio pakrančių turtas. Gražiai nušlifuoti įvairaus dydžio gintaro gabaliukai tapo mėgiamiausiu lietuvaičių papuošalu.

Šitokių papuošalų parodą teko matyti sausio 16-tos popietėj Kultūros Židinio name. Čia buvo sutelkta privatūs gintaro rinkiniai, kurie pasižymėjo įvairumu, menišku eksponatų išdirbimu ir skoningu išdėstymu. Parodą suruošė N. Y. vyr. skaučių Židinys Vilija, vadovaujant G. Šimukonienei. Viso buvo virš 20 rinkinių, iš kurių vieni buvo paįvairinti medžio drožiniais, kiti kitokiais papuošalais. Vienas iš įspūdingiausių buvo Br. Bieliuko sutelktas rinkinys a.a. Ligijos Bieliukienės atminimui pagerbti. Pažymėtini ir E. Ruzgienės, B. Kidolienės, J. Kregždienės, I. Šimkienės, J. Gerdvilienės ir kiti rinkiniai. Keturiuose kambariuose iš visų kampų auksu žėrėjo gintaro karoliai, sagutės, auskarai, dėžutės, grybukai, paukštukai ir visokie kitokie papuošimai. Buvo galima šiek tiek gintaro gaminių nusipirkti, bet daugiausia eksponatai buvo išstatyti tik akiai sužavėti ir širdžiai lietuvišku brangakmeniu pradžiuginti. Gal kitą kart reikėtų tokion parodon pasikviesti amerikiečių, kurie domisi profesionaline ar menine gintaro išdirbinių verte. Susidomėjimas gintaru padėtų išplatinti Lietuvos vardą ir jos padėtį.

Parodos lankytojų tarpe matėsi nemažai gintaru pasipuošusių moterų, kas liudija gintaro populiarumą ir patrauklią išvaizdą. Lankytojai buvo vaišinami kava ir pyragaičiais, o apatinėje Židinio patalpoje vyko kita paroda. Ten J. Bulota ir A. Bulotienė-Kolupailaitė rodė ir aiškino spalvotas nepriklausomos Lietuvos vaizdų skaidres, kurias prieš daug metų surinko prof. Steponas Kolupaila, Lietuvos vandenų ir gamtos mylėtojas. Čia jaunieji pažino, o senieji atpažino žavingus Neries, Nemuno ir kai kurių ežerų vaizdus.

Židinys Vilija dalyvaus ir Kaziuko mugėje, kuri įvyks kovo 5 Kultūros Židinio patalpose. Židinietės suteiks progą įsigyti gintaro puošmenų, audinių, juostų ir kitokių rankdarbių. Mugę ruošia N. Y. skautų ir skaučių tuntai, bet apie tai daugiau kitą kartą.

Alg. Š.

Maspetho žinios

Pamaldos lietuvių kalba V. Atsimainymo bažnyčioj būna kasdien 6:30 ir 7 v., sekmadieniais 11 val.., o paskutinį mėnesio sekmadienį dar būna ir 8 v. Dr. Jurgis Linkevičius, istorijos profesorius iš Šv. Jono u-teto, kas sekmadienį skaito lekciją.

Antanas Razickas jau eilę metų serga, dažnai jis guli ligoninėj, paskui sugrįžęs gydosi namie. Pranciška Razickienė jau pasveiko ir rūpinasi savo vyro sveikata.

Marija Vitkauskienė, Darbininko skaitytoja, uoli Kultūros Židinio rėmėja, lietuviškos labdaros nepamiršta ir sirgdama.

Sergančius nuolat lanko parapijos kunigai ir nariai draugijų, kuriom jie priklauso.

Vincas Aboyas yra parapijos Šv. Vardo draugijos pirmininkas, taip pat pirmininkauja ir parapijos tarybai, talkina įvairiuose parapijos reikaluose. Jis taip pat yra ir Queens apylinkės katalikų veteranų vadas.

Religinės Šalpos įstaiga yra priešais parapijos salės duris, 64-09 56 Rd. Ten galima gauti lietuviškų knygų ir kitų religinių daiktų. **R.**

— **Danutė Brazytė-Bindokienė** Chicagoj baigia rašyti naują apysaką jaunimui. K. Donelaičio mokykla išleis jos paruoštus tris lietuvių kalbos pratimų konspektus žemesniajai lituanistinei mokyklai. Ji taip pat baigia spaudai ruošti novelių rinkinį. D. Brazytė-Bindokienė K. Donelaičio aukštesniojoj lituanistinėj mokykloj dėsto lietuvių literatūrą ir kalbą.

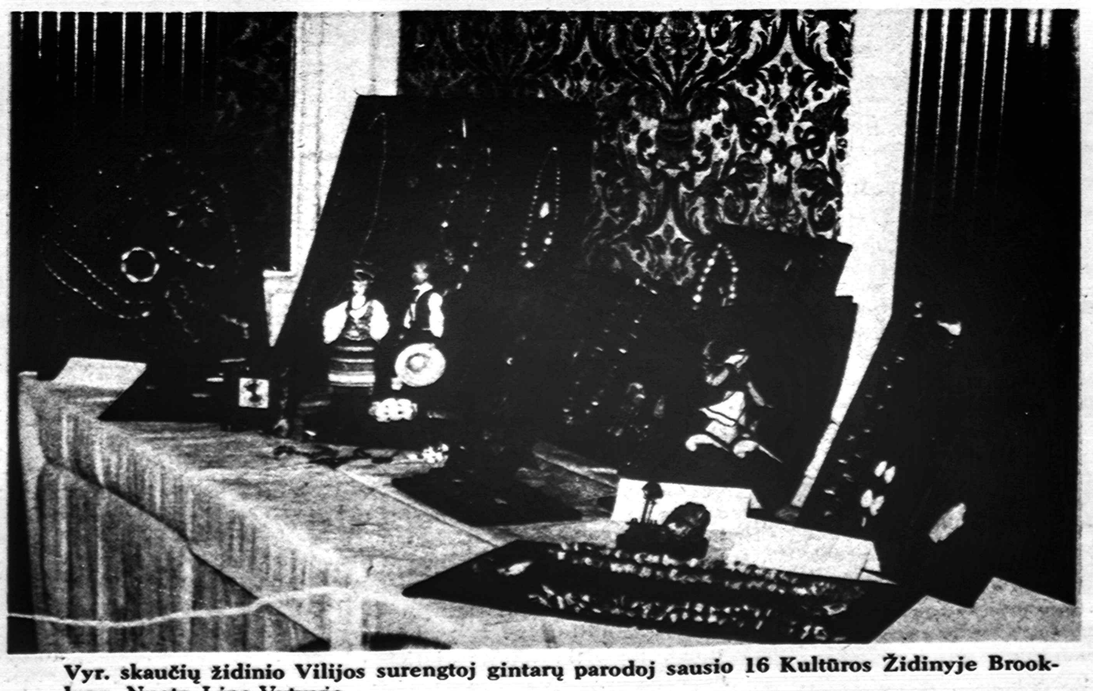

Vyr. skaučių židinio Vilijos surengtoj gintarų parodoj sausio 16 Kultūros Židinyje Brooklyne. Nuotr. Lino Vytuvio

IŠ VISUR

— **PLB Valdybos posėdis** įvyko sausio 29 Clevelande. Buvo svarstyti jaunimo kongreso, Bendruomenės — Spaudos — Radijo 1972 metų dienos, PLB IV seimo rengimo klausimai, susipažinta su gautaisiais bei išsiųstaisiais raštais, aptarti einamieji reikalai. Be valdybos narių St. Barzduko, dr. H. Brazaičio, dr. A. Butkaus, A. Gailiušio, A. Laikūno, M. Lenkauskienės, dr. V. Majausko, dr. Alg. Nasvyčio ir A. Rinkūno, posėdy taip pat dalyvavo jaunimo kongreso pirm. Romas Sakadolskis, kongreso programos komisijos pirm. dr. Algis Norvilas ir kongreso finansų komisijos vicepirm. dr. Vytautas Vygantas, taip pat Vliko ryšininkas Jonas F. Daugėla. Pokalbiai jaunimo kongreso reikalais buvo baigti tokia išvada: "PLB Valdyba, išklausiusi II PLJK Komiteto ir Finansų Komisijos atstovų pranešimų, konstatuoja, kad II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso parengiamieji darbai dirbami sistemingai bei produktyviai, reiškia jiems savo pritarimą ir linki ko geriausios sėkmės". Bendruomenės — Spaudos — Radijo 1972 metų dieną Tabor Farmoje yra prašoma surengti L. Žurnalistų S-gos centro valdyba, 1971.X.23 raštu išreiškusi pageidavimą "Gal būtų naudingiau ateityje apsiriboti tik spaudos ir radijo reikalais".

— **Lucille Zaikienė**, S. Monica, Calif., mokys ir vadovaus vietos jaunimo naujai įsisteigusiai tautinių šokių grupei. Repeticijos bus kiekvieną penktadienio vakarą Lincoln mokykloj.

— **Kun. S. Morkūnas**, dažnai paremiąs Darbininką įvairiomis progomis, spaudai paremti vėl paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojam.

— **Žurnalistas Meldutis Laupinaitis**, Darbininko skaitytojas, gyvenąs Sao Paulo, Brazilijoj, širdies smūgio ištiktas, paguldytas ligoninėj ilgesniam laikui.

— **Ohio apygardos** kandidatais į jaunimo kongreso atstovus pasiūlyti: Paulius Alšėnas, Rimas Aukštuolis, Birutė Balčiūnaitė, Marytė Idzelytė, Onutė Kliorytė, Antanas Kalvaitis, Teresė Neimanaitė, Jūratė Petraitytė, Elenutė Razgaitytė, dr. Viktoras Stankus, Onilė Vaitkutė. Reikia išrinkti penkis.

— **Pasaulio Lietuvio 1972** sausio-vasario numery vedamasis skirtas Jaunimo metų turiniui bei prasmei ryškinti, Pr. Skardžius kalbos skyrely pasisako dėl veiksmažodžių numatyti bei pramatyti vartojimo, St. Barzdukas — dėl bendrinių bei tikrinių vardų rašymo ir kalbininkų komisijos darbo, duodamos bendruomeninių, visuomeninių, kultūrinių, švietimo ir kt. darbų apžvalgos ir k.

— **Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV-tosios Tautinių Šokių šventės šūkis: "Mūsų jaunystė — tau, tėvyne Lietuva". Šukio autorius yra kun. Pranas Garšva.**

— **Akt. Zita Kevalaitytė-Visockienė**, kurią lietuviškoji visuomenė pažįsta iš jos puikiai atliktų vaidmenų įvairiuose teatro pastatymuose ir kuri scenos darbe reiškiasi ir kaip gabi režisierė, yra Chicagos Lietuvių Operos pakviesta būti operos režisiere K. V. Banaičio "Jūratės ir Kastyčio" operos pastatymui šį pavasarį Chicagoj. Aktorė kvietimą priėmė ir jau pradėjo darbą.

DEŠIMTMETIS

LITHUANIAN FOUNDATION 10TH ANNIVERSARY

LF 1972

LIETUVIŲ FONDAS

išleido dviejų spalvų (raudona ir tamsiai šalia) lipinukus. Kaina $1.00 už keturius lapus (144 lipinukai). Kas norėtų jų įsigyti sau ar platinimui — kreiptis į LB būstinę:

2422 West Marquette Rd.
Chicago, Ill. 60629,
tel. 312 925-6897

REMARKABLE DISCOVERY

Best in USA and Europe, "JIB HAARPFLEGE-LOTION" — patented in Switzerland. Registered: USA, Canada and Europe. It cures: dundruff, falling hair, itching scalp, splitting ends, strengthening hair root growth, and restoring natural hair color. Using JIB you will never be bald or grey 100%. Listed in Pharmacy Red-Blue-Book. JIB Medicine Liq. 8 oz. a 16 week supply $6.00. Money Order P.P. J.I.B. LABORATORY — 1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650. Fill: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ont. Canada; Fill. 7 Stuttgart, 50, Duisburgerstr. 7-10 W. Germany; Chicago: at Apotheke J & J, 2557 W. 69th St.; 5000 W. 16th St.; 4754 So. Wood St.; 2923 N. Milwaukee Ave.; 1147 N. Ashland Ave.

Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GĖLIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaiminystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

DVIEJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

— **Vyksta: birželio 8, liepos 13, rugpiūčio 17 ir gruodčio 21.** Lietuvoje šios grupės praleis po 11 dienų.
— Norintieji pratęsti savo atostogas ilgiau, galės aplankyti kitus jų pasirinktus Europos miestus.
— Ekskursijos išvyksta iš Bostono, New Yorko ir Montrealio.
— Grupėse dalyvių skaičius ribotas — nesivėluokite!
— Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į

Trans-Atlantic Travel Service
393 West Broadway
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764
Savininkė Aldona Adomonienė

L I T A S

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS
(201) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDA ALEKSANDRAVICIUS
(201) 846-1650

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

Mario's Auto Inspection & Repair service headlights adjustment, wheel alignment, motor tune-up and brake service. All minor adjustments and repairs done while you wait. Shell Bay Ave. Mayville, N.J. Cape May Court House, opp. State Inspection Station. Open Mon. thru Fri. 8 AM to 5PM. Owned & operated by Mario DeSantis "If you really want your car to go see Mario", 609—465-5607

GUZMAN CONTRACTING
Everything and Anything in Contracting Field
All Quality Workmanship
Lic. No. 673-881
Call 967-8890 We Take Pride in Our Work

Complete Mailing Service
Typing, Addressing, Folding, Inserting, Metering, List Maintenance, Collating, Competitive Pricing, Dealines Met. 914-699—8888

L & H HOME IMPROVEMENT
516 Herkimer St. Bet. Albany&Troy
Our Specialist Plumbing, Heating, Electrical Sewer Cleaning, Basements, Kitchens, Bathrooms, Alterations, Violations Removed, Roofing. Call for Free Estimate. 467-5123. 467-5172. Call Sundays Also.

H. W. FEMALE

Registered Nurses
New Hamilton Hospital, 1881 White Horse-Hamilton Square Road, Hamilton Square, N. J. Specialty openings in ICU, Emergency Room, Medical surgical supervisor. Our new ultra modern hospital designed to provide patient centered care. Our progressive care concept will be carried throughout the facility. Openings also for staff nurses. Competitive salaries and excellent fringe Benefits. Contact Director of Nursing, 140 North Clinton Ave., Trenton, N. J., 609-392-3194.

DISPLAY

AEGEAN ISLES
781 East 31st Street Brooklyn, N.Y.
Call 434-7496
We Also Do Catering
The Ultimate in Dining
Also
The New Clement Restaurant
1612 Sheepshead Bay Road
Brooklyn, New York
Call TW 1-3998

Wanted Foster Parents
If you are between the ages of 25 and 59, English speaking, in good Health, financially self Maintaining, Willing to accept children of any Background and have adequate Rooms, you are desperately needed now.
Contact McMahon Memorial Shelter, 128 East 112th St., New York, N. Y. 10029, 369-5665

Guest House — Men and Women. All modern facilities. Newly renovated bldg. Ready for occupancy by May. Scenic view of Hudson. Permanent or vacation guests. **For Information write: Sisters of Saint Francis, Saint Joseph Villa, 38 Prospect Ave., Catskill, N. Y. 12414.**

FOR SALE

DICTIONARIES WEBSTER

Library size, 1971 edition, brand new, still in box. Cost new: $45.00.

Will Sell for $15

Deduct 10% on orders of 6 or more.

Mail to

NORTH AMERICAN LIQUIDATORS
1450 Niagara Falls Blvd.
Dept. W-43
Tonawanda, New York 14150

C.O.D orders enclose $1.00 good will deposit. Pay balance plus C.O.D. shipping on delivery. Be satisfied on inspection or return within 10 days for full refund. No dealers, each volume specifically stamped not for resale. Please add $1.25 postage and handling. New York State residents add applicable sales tax.

Virginia 9-4496
A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Stockholmo šachmatų klubas atšventė 165 metų sukaktį, surengdamas tarptautinį turnyrą, kurį laimėjo olandas Jan Timman, surinkęs 7 su puse tš., antru baigė Australijos didmeistris, dabar gyvenąs JAV, Walter Browne 7 tš., vengrų didmeistris Bilek, Jannson ir Hatlebakk po 6 su puse tš.

— **Olandijos** tarptautinį turnyrą laimėjo vengras L. Portisch, priešpaskutiniame rate turėdamas 10 t., čekas V. Hort ir ispanas A. Pommar po 8 su puse tš., taigi abiem nebebuvo vilties pavyti lyderį. Toliau sekė didmeistris W. Browne (JV) 8 tš. ir Sovietų didmeistriai V. Smyslov ir V. Savon po 7 su puse tš.

— **Kanados "Ratings"** 1972 pradžiai įvardina Povilą Vaitonį "Top 50 Canadians" sąraše su 2121 t. Kiti įvertinti šitaip: J. Chrolavičius 2020, Ignas Žalys 1939, V. Petrauskas 1708, V. Genčius 1621, S. Ramanauskas 1615 ir S. Gudaitis 1540. Povilas Vaitonis 1951 ir 1957 m. buvo visos Kanados šachmatų čempionas.

Pan Amerikos tarpkoleginėse varžybose, kurios įvyko Toronte, dalyvavo arti 60 komandų. Laimėjo Columbia Univ. 7-2 tš., Western Ontario 6 su puse, M.I.T. City College ir Univ. of Chicago po 6 tš. Harvardo Universiteto komanda baigė su 5 tš.

— **Vilniaus jauniai,** kurie neseniai nugalėjo Minsko, Gomelio ir Bresto jaunius, viešėjo Rygoje ir iškovojo naują pergalę dviejų ratų varžybose įveikdami latvius 27 su puse — 20 su puse. Pirmąjį susitikimą laimėjo rygiečiai 13 su puse — 10 su puse, o antrąjį — vilniečiai 17-7.

— **Bostono tarpklubinėse,** So. Bostono Lietuvių pil. draugijos šachmatininkai po pergalės prieš Harwich klubą 4-1, įsirašė naują, bet pigų laimėjimą 5-0 prieš Harvardo klubą, pastarajam pasidavus be kovos. Pirmo rato rungtynėse: Harvard Club at Lithuanian, mūsų vyrai iškovojo stiprią pergalę įveikdami Harvardo klubą 4 su puse — pusė. Šiandieną, vasario 11, Lietuviai rungiasi prieš C.T.M. komandą, Prudential dangoraižyje.

— **Chicagos Lietuvių šachmatų** klubo turnyrą laimėjo Kazys Jankauskas, surinkęs 5-0 tš., Vladas Karpuška 4, Romas Fabijonas ir Pranas Šalkauskas po 3 taškus. Turnyre dalyvavo 10 žaidėjų. Turnyras vyko Jaunimo centre.

Reikalingas vedėjo (manager) padėjėjas Lietuvių Katalikų Bendruomenės centrui (Lithuanian Catholic Community Center), 6 Davis Ave., Kearny, N. J. Centras turi publikai viešą barą ir salę, kurioj vyksta parengimai. Tektų dirbti prie baro pardavėju (bartenderiu) ir atlikti kitus, su prekyba surištus, darbus. Pageidaujama, kad apygeriai mokėtų anglų kalbą ir sutiktų dirbti savaitgaliais (48 val. savaitėj). Dėl atlyginimo ir kitų sąlygų kreiptis į Lietuvių Katalikų Bendruomenės centro vedėją J. Mėlynį asmeniškai vakarais nuo 7 val., arba skambinti tel. 991-9631 arba 991-9835.

Darbininko spaudos kioskas su naujom lietuviškom knygom ir plokštelėm pakviestas į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimą, kuris New Yorke įvyks vasario 20 Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėj. Bus gera proga įsigyti dovanom ar sau lietuviškų knygų ir plokštelių ar užsimokėti Darbininko prenumeratą.

SPORTAS

STALO TENISO TURNYRAS NEW YORKE

Kultūros Židinyje įvykęs stalo teniso turnyras pasirodė gana populiarus jaunimo tarpe.

A grupėje dalyvavo 9 ir laimėjo A. Ivašauskas įveikęs Paulių Gvildį. Pusfinalį pasiekė taip pat P. Labutis ir D. Gvildytė.

B grupėje dalyvavo 10 ir laimėjo G. Vebeliūnaitė įveikusi J. Vilgalį. Pusfinalį pasiekė D. Jasaitytė ir G. Vebeliūnaitė.

Šie turnyrai bus rengiami ir ateityje po jaunimo mišių.

P.V.G.

RUNGTYNĖS VĖL NEĮVYKO

Pereitą sekmadienį Lietuvių Atletų Klubo pirmoji komanda, kaip jau spėjome, ir vėl liko be rungtynių. Mūsiškiai šiais metais aikštėje yra išbuvę vos 20 min., kada buvo nutrauktos rungtynės prieš Yonkers SC. Gerai, kad šį kartą susiprasta rungtynes atšaukti laiku, tai nereikėjo vėl be reikalo gaišti keliaujant. Rungtynės prieš Schwaben SC Throgs Necko stadione turės būti paskirtos dar kartą, t.y. jau penktą kartą. Tai pirmas toks įvykis. Ateinantį sekmadienį mūsiškiam pirmenybių rungtynės nepaskirtos.

Knickerbocker taurės varžybose LAK pateko iš karto be rungtynių burtų keliu į antrąjį ratą. Priešininku čia yra Jamaica Portuguese.

Kovo 18, šeštadienį, pirmenybes toliau tęsia jaunučiai, kurie žaidžia Clarkstown, N. Y. 3 val.

Atletas

Introduction to Modern Lithianian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ir nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. R. Schmalstieg. Išleido lietuviai prancūzkonai Brooklyne, 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 8 dol..

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Trys vyresnės kartos lietuviai, gyveną netoli Philadelphijos, Maple Shade, N. J., ieško šeimos, vyro ir žmonos, kuri galėtų jiems šeimininkauti, virt ir atlikti kitus namų priežiūros darbus. Siūloma 200 dol. mėnesiui, butas ir išlaikymas. Gyvenama moderniame ūkyje, yra maudymosi baseinas, netoli bažnyčia, krautuvės ir autobusų stotis. Rašyti: Mrs. Theresa James, 3005 Glenridge Ave., Alhambra, Calif., 91801.

Iš **Lietuvos** gautas siuntinėlis Petrui Barškiečiui. Atsiimti Darbininko administracijoje.

Darbininkui paremti aukojo

Po 2 dol. — A. Pakalnis, A. Milčienė, Manchester, Conn. — B. Strimaitis, Vaišnys, Mt. Carmel, Conn., A. Deikis, J. Liutas, Stamford, Conn., S. Augaitis, Watertown, Conn., S. Miknius, J. Jasys, New London, Conn., A. Lipčienė, C. Križevicis, J. Karmuza, New Haven, Conn., M. Petrauskienė, A. Žitkus, S. Zabulis, J. Janušauskas, D. Draugelis, V. Balchunas, P. Buskevičius, L. Leve, Hartford, Conn., S. Kuzminskas, Arminas, A. Padaigis, J. Toleikis, K. Sapetka, M. Stankus, J. Kanapka, V. Kuzmickas, J. Raugalis, M. Andrikis, U. Bradūnas, J. Jakubauskas, V. Valiulis, Waterbury, Conn., E. Lenk, V. Sinkevičius, R. Dalangauskas, A. Benikas, E. Svitra, G. Krivickas, M. Butrimas, New Britain, Conn., S. Juodaitis, Norwalk, Conn., J. Wanat, N. Kulikauskas, So. Ozone Pk., N. Y., A. Bastis, A. Novickis, J. Mender, S. Ruokienė, P. Remeza, Ozone Pk., N. Y., V. Krivickas, J. Skobaika, M. Milukas, M. Simonaitis, K. Motuzas, S. Klevas, E. Urbelis, K. Krulikas, J. Galinis, J. Sirgedas, E. Muske, V. Stasiūnas, A. Vakselis, S. Kazakauskas, G. Gudelis, P. Matekūnas, Richmond Hill, N. Y., K. Skobeika, L. Tamošaitis, S. Jankauskas, A. Sheputis, J. Lancevičius, A. Strimavičienė, A. Kadzis, A. Slikas, A. Butas, T. Penikienė, V. Banelis, A. Bortkevičius, J. Vytenis, J. Bagdonas, B. Endriukaitis, M. Balčiūnienė, A. Daivyda, K. Krušinskas, J. Leiga, J. Treimanis, J. Lukoševičienė, P. Vasiliauskas, A. Paulinaitis, S. Birutis, M. Čizauskas, L. Visgaitis, J. Logys, J. Liaukus, E. Vainienė, J. Gurklys, A. Pakalkienė, J. Sakalauskas, Woodhaven, N. Y.

Dėkojame visiem, kurie savo auka parėmė sunkų spaudos darbą. Laukiame ir kitų skaitytojų prisidedant prie kalendoriaus išlaidų sumažinimo.

Labai svarbu!

AUTOMOBILIAI Į LIETUVĄ

— Puikiausia dovana Jūsų giminėms.
Tik trumpam laikui
Greitas pristatymas
Pilnai garantuota
Ilgai laukta
visiškai nauja
Zhiguli Vaz 2101
Pilna kaina $3275.00

Moskvitch 412 IE
Ištaigingas modelis
Pilna kaina $3275.00

Moskvitch 408 IE
Pilna kaina $3009.50

Zaporozhets ZAZ 966
Pilna kaina $2012.50

Turimas labai ribotas kiekis. Todėl nelaukite. Užsakykit dabar!

Užsakykit tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd St.
Penktas aukštas
New York, N. Y. 10010
Tel. 928-1530

Šioje prekyboje mes turime 23 metų patirtį ir tūkstančius patenkintų klijentų!

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221
Prašau pratęsti prenumeratą 1972 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $7.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $8.00.

Už kalendorių $.....
Siunčiu už prenumeratą $.....
Spaudai paremti $.....
Siunčiu skolą už ..... **m.** $.....

Iš Lietuvos vyčių veiklos

Newark. — Lietuvos vyčių Newarko kuopos metiniai komunijos pusryčiai bus kovo 5, sekmadienį. Kartu bus paminėta ir Šv. Kazimiero šventė.

Mišios bus 10:30 v. Švč. Trejybės bažnyčioj. Mišias aukos kun. Petras Totoraitis, kuopos dvasios vadas. Giedos Šv. Cecilijos choras, kuriam vadovauja Klemensas Bagdonavičius.

Tuoj po mišių bus pusryčiai parapijos salėj. Vadovauja centro valdybos pirmininkas dr. Jokūbas Stukas. Svečias kalbėtojas bus kun. dr. Robert F. Grady iš Seton Hall universiteto. Kiekvienais metais tokia proga surandama pasižymėjęs kalbėtojas. Toks bus ir šiemet.

Visai iškilmei vadovauja kuopos pirmininkas Kazys Šipaila ir Helen Kay.

N. Y.-N. J. apskritis Šv. Kazimiero šventę paminės kovo 12 Philadelphijoj. Šeimininkais bus vietos 3 kuopa. Mišios bus 10:30 Šv. Kazimiero bažnyčioj, 324 Wharton St., Philadelphija.

Apskritis organizuoja autobusą į šią šventę. Autobusas išeis 8 v. ryto iš Švč. Trejybės parapijos salės, Newark, N. J. Kurie nori keliauti su tuo autobusu, prašom susirišti su Miss Dorothy Dutkus, 133 Prospect Ave., Maywood, N. J., 07607. Kelionė ten ir atgal kainuos 6 dol. Užsiregistruoti iki kovo 1 d. Philadelphijoje pietūs bus 12 val. Queens Village Inn , susirinkimas 2 v. parapijos salėj, vakarienė 5:30 v. Queens Village Inn.

Mirga Šulaitienė platina bilietus vyr. skaučių židinio loterijai, kuri bus per Kaziuko mugę kovo 5. Laimąjimam leidžiama Pr. Baltuonio skulptūra, dekoratyvinė lėkštė ir dėžutė. Nuotr. Lino Vytuvio

Ieškomas pagyvenęs vyras arba pora lietuvių, norinčių apsigyventi Maple Shade, N. J., netoli Philadelphijos. Siūloma 3 miegamų namas su baldais, židiniu, plovimo mašina, maudymosi baseinu, ketvirčio akro kiemu. Netoli bažnyčia, 2 blokai nuo autobuso stotelės. Žema nuoma — 125 dol. mėnesiui. Tektų kaimynystėj palaikyti kontaktą su vyresnio amžiaus našle ir prižiūrėti kiemą ir baseiną. Rašyti: Mrs. T. James. 3005 Glenridge Ave., Alhambra, Calif. 91801.

BROCKTON, MASS.

Vasario 16 d. 7:05 val. vak. per radijo stotį WBET—FM 1460 KC, 97.7 MC perduota 25 minučių programa apie Lietuvą anglų kalboje.

Vasario 20, sekmadienį, 12:05 val. per pietus panaši programa bus transliuojama per kitą radijo stotį WOKW 1410 KC.

Vasario 27, sekmadienį, 10 v. ryto iškilmingos pamaldos Šv. Kazimiero bažnyčioj, lietuvių organizacijom dalyvaujant su vėliavomis.

Tą pačią dieną, 3 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos salėj iškilmingas Vasario 16-tos minėjimas — akademija. Programoj himnai, P. Žičkaus kalba, Brocktono majoro R. L. Wainwright'o žodis, rezoliucijos.

Meninę dalį atliks Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas muz. komp. J. Gaidelio ir Brocktono lituanistinės mokyklos mokiniai, p. E. Ribokienės vadovybėje.

Pertraukos metu bus renkamos aukos. Norintieji savo Vasario 16-tai aukas gali skirti L. Bendruomenei. Vokai ir pareiškimai gaunami prie įėjimo.

Vasario 11 A. L. Tarybos Brocktono skyriaus valdyba lankėsi pas vietos majorą R. L. Wainwright, kuris pasirašė proklamaciją, skelbdamas Vasario 16 Lietuvių Diena.

Visi Brocktono ir apylinkės lietuviai kviečiami pamaldose ir minėjime dalyvauti ir savo aukomis gausiai paremti lietuvišką A.L. Tarybos ir A.L. Bendruomenės veiklą.

Būtų naudinga, jei paskambintumėte ar parašytumėte trumpus laiškučius radijo stotim padėkodami už nemokamai suteiktą laiką Vasario 16-tos programos anglų kalba.

-o-

A. L. Bendruomenės Brocktono apylinkės jaunimas turi teisę išsirinkti vieną atstovą į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą.

Savo kandidatūras yra sutikę išstatyti šie jaunuoliai:

Rafaelis Beržinskas, Jonas Bielkevičius, Dovilė Eivaitė, Irena Činčytė ir Remigijus Sužiedėlis.

Vasario 20, 11 val. ryto (tuoj po 10 val. pamaldų) Šv. Kazimiero parapijos salėj jaunimo komitetas šaukia jaunimo susirinkimą, kurio metu bus aptarti Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso reikalai ir išrinktas atstovas.

Jei kas iš jaunuolių (18 iki 30 metų amžiaus) tame susirinkime negalėtų asmeniškai dalyvauti, prašomi pabalsuoti raštų, grąžinant išsiuntinėtus laiškus.

P.J.

BOSTONO ŽINIOS

Jaunimo kongreso finansų komitetą sudarė L.B. Bostono apylinkės valdyba. Komitetas posėdžiavo vasario 1 ir pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Č. Kiliulis, vicepirmininkai — S. Lušys, J. Rasys, J. Bichnaitis, sekretorius V. Kazakaitis, iždininkas H. Čepas, finansų sekretorius M. Subatis, nariai: G. Bačiulienė, J. Jakutis, J. Rackevičius, B. Šakenienė, A. Starinskienė, H. Valiukonienė, B. Vasienė ir M. Žiaugrienė. Tikimasi, kad niekas neatsisakys jaunimo kongresui aukoti pagal savo išgales.

— **Lietuvių Enciklopedijos leidykla** savo patalpose, 395 W. Broadway, So. Boston, Mass. 02127, atidarė knygų, žurnalų bei laikraščių parduotuvę. Leidyklos prašomos siūlyti savo leidinius.

A. Grigaliūnas Vasario 16 gimnazijos bendrabučiui statyti paaukojo 100 dol. Praeitais metais jis tam pačiam reikalui irgi davė 100 dol.

Povilas Zuzevičius, gyv. East Eight St., So. Bostone, sveikas grįžo iš Vietnamo karo, kur jis išbuvo visus metus. Paskutiniuoju laiku tarnavo Thailando krašte. Jis yra baigęs Šv. Petro parapijos mokyklą.

Du nauji vyskupai pagelbininkai buvo konsekruoti vasario 2 Šv. Kryžiaus katedroj Bostone. Tie vyskupai yra Lawrence Riley ir Joseph Maguire. Iškilmėse dalyvavo šie lietuviai kunigai: Šv. Petro parapijos kleb. kun. A. Baltrušūnas, kunigas A. Janiūnas, kun. J. Svirskas, kun. S. Saulėnas, kun. J. Klimas iš Cambridge, kun. J. Žuromskis iš Lowell ir kun. P. Šakalys iš Brockton, Mass. Bostono arkivyskupija dabar turi keturis vyskupus pagelbininkus, kurie taip pat yra ir įvairių parapijų klebonai.

Kun. Algimanto Kezio, S. J. foto parodą vasario 5 surengė Bostono lietuviai skautai ir skautės. Paroda buvo labai įspūdinga. Apie foto meną ir kun. A. Kezio kūrybą kalbėjo dail. Julius Špokevičius. Taip pat parodytas ir kun. A. Kezio gamintas filmas "Dvylika", parodyta pirmoji dalis. Antra dalis pasirodys vėliau. Parengimo pelnas paskirtas Lietuvių Fondo archyvui, kuris parengė ir tą filmą.

Seniausia lietuviška radijo programa Naujojoj Anglijoj rengiasi švesti savo 38 metų sukaktuves kovo 12, sekmadienį, 4 val. popiet, su metine talentų popiete ir iškiliosios lietuvaitės rinkimais. Balius įvyks So. Bostono Lietuvių Piliečių klubo trečio aukšto salėj. Visų amžių talentai iš arti ir toli kviečiami dalyvauti ir jau dabar užsiregistruoti pas Valentiną Minkienę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Rašydami laišką, praneškite vardą, pavardę, adresą, amžių ir telento rūšį. Užsiregistruokit iš anksto, kad visus būtų galima surašyti į programos knygą. Rašykit, užeikit asmeniškai į Baltic Florists gėlių ir dovanų krautuvę, 502 E. Broadway, arti kampo G St. Bostone, arba telefonuokite 268-0489.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas bus šį sekmadienį, vasario 20. Pamaldos bus Šv. Petro lietuvių bažnyčioj 10 val. Minėjimas bus 2 v. popiet Liet. piliečių draugijos salėj. Kalbės dr. Algirdas Budreckis iš New Yorko, bus ir meninė dalis.

PADĖKA

Brangiam vyrui, tėvui ir dėdukui

Stasiui Biručiui

mirus, nuoširdžiai dėkojame visiem už užprašytas mišias, gėles ir mirusio atminimui aukojusiem Kultūros Židiniui ir Balfui.

Ačiū prel. J. Balkūnui už paskutinį patarnavimą ligos metu, kun. kleb. A. Petrauskui, kun. V. Pikturnai ir Tėvui P. Baltakiui už atlaikytas mišias.

Taip pat dėkojame M. Šalinskienei už tokį šiltą ir nuoširdų patarnavimą mum taip sunkioj valandoj.

Esame dėkingi visiem už paguodos ir užuojautos žodžius, atsisveikinusiem ir palydėjusiem velionį į amžiną poilsio vietą.

Žmona ir sūnūs su šeimomis

UŽSAKYKITE DABAR
GERIAUSIĄ DOVANĄ
į Lietuvą
Geriau negu gryni pinigai ar bet kokie daiktai
Specialūs rublių pažymėjimai
INTERTRADE EXPRESS Corp.
Pirma jums apie tai pasakėm, o jūsų giminės sako "taip".
Su specialiais Rublių Pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti, ką jie tik nori, už dalelę reguliarios kainos. Panašiai, jei nuvykęs į krautuvę su 100 dol. gautum prekių už 200 dol. ar 300 dol ar net ir daugiau. **Pilnai garantuota ir apdrausta. Tiktai Intertrade Express Corp.** duoda jums kuo greičiausią patarnavimą. Šie Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėms į namus už 3 savaičių.
Dėl nuvertinimo JAV dolerio kaina už Specialų Rublį dabar yra $2.32.
TAI YRA PILNA KAINA
Greitas pristatymas
Galite siųsti kokią sumą norit.
Reikalaukite mūsų NEMOKAMO ILIUSTRUOTO KATALOGO.
Užsakykite dabar.
Užsakykite tik per
INTERTRADE Express Corp.
125 East 23rd St.
Penktas aukštas
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

Labai svarbu!
AUTOMOBILIAI
tik trumpam laikui
Greitas pristatymas.
Ilgai lauktas, visiškai naujas
ZHIGULI VAZ 2101 $3275.00
MOSKVITCH 412 IE
Ištaigingas modelis **$3275.00**
MOSKVITCH 408 IE $3009.50
ZAPOROZHETS ZAZ 966 — $2012.50
Prieinami labai riboti kiekiai. **Todėl nelaukite! Užsisakykite dabar!**
— — — — — — —
BUTAI
Reikalaukite mūsų specialių biuletenių
Šioje prekyboje mes turime 23 metų patirtį ir daug tūkstančių patenkintų klijentų!

A. A.

ONAI TERCIJONIENEI

mirus, mūsų mielai sesei Giedrei Kulpienei bei visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vyr. skaučių židinys VILIJA

Tauriai lietuvei, Šaulių Sąjungos ugdytojai

A. A.

Onai Putvytei-Tercijonienei

mirus, dukras Aldoną Rygelienę, Giedrę Kulpienę, sūnų Vincą, seseris Sofiją Mantautienę, Emiliją Putvytę su šeimomis ir artimuosius nuoširdžiai šauliškai užjaučiame ir kartu liūdime.

L. Š. S. T.
CENTRO VALDYBA

Mielai Sesei Giedrei Kulpienei, jos mamytei

A. A.

Onai Tercijonienei

mirus, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

L. S. S. Atlanto rajono
Seserijos vadija

A. A.

Onai Tercijonienei

mirus, jos sūnų Vincą, dukras ir jų šeimas giliai užjaučia

A. SPERAUSKŲ šeima

Vasario 5 staiga mirė mūsų dėdienė

A. A.

Ona Putvinskaitė-Tercijonienė

Reiškiame užuojautą dukrai Aldonai Rygelienei su šeima, dukrai Giedrei Kulpienei su šeima ir sūnui Vincui, giminaičiams ir artimiesiems.

Vincas, Kostas, Jonas
Vladas ir Juozas
RAMANAUSKAI su šeimomis

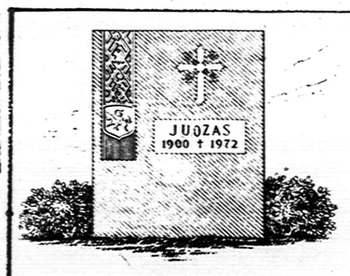

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAvenport 6—3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta — Gausi parodų salė

A. A.

Pulk. Stasiui Biručiui

mirus, likusiems jo žmonai dr. Aldonai Birutienei ir jo sūnums su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškia

INGELEVIČIŲ šeima

A. A.

Pulk. inž. Stasiui Biručiui

mirus, jo žmonai dr. Aldonai, sūnums Jurgiui, Stasiui, Algirdui ir jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia

A. ir D. SAMUŠIAI

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš $213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5¼ %
- Special Notice a/c — 5½
- 1 year Term Deposit — 5¾ %
- 2 year Term Deposit — 6%

All Accounts Compounded Daily

DARBININKAS

Redakcija 455-7281
Administracija 452-2923
Spaustuvė 452-6916
Vienuolynas 455-7068
Kultūros Židinys 827-9865

NEW YORKO NAUJIENOS

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas bus šį sekmadienį, vasario 20. Pamaldos 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioj, minėjimas 3 v. popiet Richmond Hill mokyklos salėj. (Plačiau žiūr. skelbimus)

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas vasario 17 išvyko į Europą. Jam nesant, Vliko pirmininko pareigas eina vicepirmininkas J. Audėnas. (E)

Tėv. Jurgis Gailiušis, pranciškonų provinciolas, vasario 9-10 lankėsi Brooklyne. Ta proga buvo nuspręsta statomo Kultūros Židinio sklype tuojau nugriauti tris senuosius namus, ruošiantis naujai statybai.

J. Audėnas vietoj gėlių prie a.a. Onos Tercijonienės karsto Tautos Fondui paaukojo 25 dol.

Dr. Elena Armanienė, kuri iš Baltimorės, Md., atvyksta į New Yorką ir vasario 20 Lietuvos nepriklausomybės minėjime pasakys pagrindinę kalbą.

Literatūros vakarą rengia L. B. New Yorko apygardos valdyba vasario 26, šeštadienį, 6 v.v. Vakaras rengiamas ryšium su dailės paroda, kad būtų užmegsta didesnė rašytojų ir dailininkų draugystė. Visuomenė kviečiama tą vakarą atsilankyti į Kultūros Židinį. Čia savo kūrinius paskaitys rašytojai ir taip pat dailininkai, kurie mėgsta rašyti ir yra sukūrę įvairių literatūrinių kūrinių.

Kultūros Židinio antroji popietė (bingo) pradedama kovo 4, šeštadienį, ir veiks nuo 12:30 iki 3:30 v. popiet Lloyd Business salėj, 308 Flatbush Ave., prie 7 Ave. kampo, Brooklyne. Galį paaukoti Kultūros Židiniui kelias darbo valandas penktadieniais ir šeštadieniais prašomi skambinti Tėv. Pauliui — 235-5962, V. Steponiui — 441-7087, A. Reventui 441-9725.

Dr. Elena Armanienė, žymi lietuvė advokatė iš Baltimorės, Md., pasakys pagrindinę kalbą Lietuvos nepriklausomybės minėjime, kurį Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius rengia vasario 20 Richmond Hill mokyklos salėj Richmond Hill, N. Y. Dr. Elena Armanienė plačiai reiškiasi ir amerikiečių visuomenėj kaip teisininkė. Ji suranda laiko ir lietuviškai veiklai. Jau eilė metų kaip yra viena iš Balfo direktorių, visada atvyksta į Balfo centro valdybos posėdžius. Praeitais metais ji buvo nuvykusi į Turkiją, kur ten kaip teisininkė galėtų padėti laisvės ieškojusiem Brazinskam.

Hempstead miesto viršininkas Francis T. Purcell įteikia proklamaciją. Iš k. į d. Kęstutis Miklas, F. T. Purcell, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis ir Algis Jurgėla. Mieste vasario 13-19 paskelbta Lietuvos nepriklausomybės savaitė.

ATIDAROMA DIDŽIOJI DAILĖS PARODA

Ryšium su Lietuvos nepriklausomybės švente Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyne, atidaroma didžioji dailės paroda, jau trečioji iš eilės. Paroda prasideda vasario 19 d., 12 v. ir tęsis visą savaitę. Uždaroma vasario 27 d. 8 v.v.

Iškilmingas atidarymas bus vasario 19, šeštadienį, 6 v.v. Po visų oficialiųjų kalbų bus kavutė.

Paroda yra mūsų gyvastingumo ir kūrybingumo manifestacija. Tai didelis įvykis ir didelė mūsų lietuviškosios bendruomenės šventė. Moterys prašomos apsirengti tautiniais drabužiais, kad tuo suteiktų parodos atidarymui dar daugiau iškilmingumo.

Kas dalyvauja?

Šių metų parodoje dalyvauja 30 dailininkų. Jų dauguma iš New Yorko ir apylinkės. Du yra iš Bostono, viena iš Providence, R. I., viena iš Washington, D.C.

Šių dailininkų amžius įvairus. Yra ir vyresnių, yra jaunimo.

Bus išstatyta apie 65-70 kūrinių.. Tai bus aliejinė tapyba, akvarelė, pastelė, grafika, skulptūra. Daugiausia bus tapybos kūrinių.

Kas rengia?

Parodą rengia Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba, kuriai pirmininkauja A. Vakselis. Toji apygardos valdyba tokias parodas surengė 1970 ir 1971. Tada buvo pakviestas dail. J. Bagdonas, kad sutvarkytų parengiamuosius darbus ir vadovautų visai parodos instaliacijai. Ypač buvo sunki pirmoji paroda, nes reikėjo pastatyti specialias sienas, kuriom ir dabar tebesinaudojama.

Šiemet J. Bagdonui atsisakius, apygardos valdyba pasikvietė dail. V. K. Jonyną vadovauti visiem meno reikalam. Jis pasitelkė į jury komisiją dail. Vytautą Iną, dail. Eleną Kepalaitę, dail. Kazimierą Žoromskį ir su jais atrinko pristatytus kūrinius. Komisija pasirūpins ir kūrinių išdėstymu salėse.

Kada galima lankyti?

Parodą galima lankyti tokia tvarka: šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 val. iki 9 v.v., šokiadieniais nuo 6 v.v. iki 9 v.v. Pirmadienį, vasario 21, yra šventė, tai paroda bus atidaryta nuo 12 v. iki 9 v.v.

Visi kviečiami aplankyti šią didžiąją parodą ir pasidžiaugti lietuvių dailininkų kūryba. Bus galima ir nusipirkti paveikslų.

Buvo padėta daug pastangų suorganizuoti premijas, bet laikas buvo per trumpas, taip apygardos valdybai nepasisekė surasti mecenatų. Premijų idėja nukeliama į kitus metus.

Į dailės parodą, kuri bus nuo vasario 19 iki vasario 27, įeinant aukojama 2 dol. asmeniui. Pelnas skiriamas Kultūros Židinio statybai. Parodą rengia L. B. New Yorko apygardos valdyba.

DAILĖS PARODA

vasario 19 - 27 dienomis
Kultūros Židinyje,
361 Highland Blvd.,
Brooklyn, N. Y.

Dalyvauja
30
dailininkų

Paroda lankoma:
šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 12 iki 9 v. v.
Kitomis dienomis —
nuo 6 v. v. iki 9 v. v.

Atidarymas vasario 19, šeštadienį, 6 v. v.

Visi kviečiami!

Parodą rengia

Lietuvių Bendruomenės

New Yorko apygardos valdyba

KONGRESMANAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIME

Į Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, kuris bus vasario 20 Richmond Hill aukštesniosios mokyklos salėj, atvyksta kongresmanas Frank J. Brasco ir pasakys trumpą kalbą.

Jis yra demokratas iš New Yorko 11 distrikto. Jis yra gimęs 1932 spalio 1, baigė St. Michael's aukštesniąją mokyklą, Brooklyno kolegiją, 1955 baigė Brooklyno teisių mokyklą ir nuo to laiko kaip teisininkas dirbo įvairiose bendrovėse, organizacijose.

Kaip demokratas jau buvo išrinktas į 90-jį kongresą, perrinktas į 91 ir 92 kongresą. Kongrese dirba bent keliuose komitetuose — bankiniame komitete, pašto ir civilinės tarnybos komitete, kriminalinių nusikaltimų komitete.

Kai jį pakvietė N. Y. Altas, jis mielai sutiko atsilankyti į minąjimą ir ta proga pasakyti trumpą kalbą.

Amerikos Lietuvių Taryba, kuriai šiemet pirmininkauja Albertas Ošlapas, posėdžiavo vasario 11 Čekavičiaus restorane, aptarė visą programą, visus susijusius darbus su Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimu, pasiskirstė įvairiom tarnybom, kad minėjimas praeitų kuo sklandžiau ir geriau. Amerikos Lietuvių Tarybą sudaro įvairių organizacijų atstovai, viso posėdžiauja apie 15 žmonių. Taryba kviečia visus atsilankyti į minėjimą. Tegu nėliekā nė vieno namie, tegu visi ateina į minėjimą ir savo dalyvavimu, savo auka prisideda prie Lietuvos išlaisvinimo.

Išnuomoju 3 ar 1 kambarį pensininkam. Nuoma nebrangi. Oras sveikas. Butas patogus. Arti pliažas ir pasivaikščiojimo takas. — Mrs. V. Krotov, 21 St. Katherine Place, Atlantic City, N. J. 08401. Tel. (609) 348-0056.

Parduodamas gražiai išlaikytas 1 šeimos namas Woodhavene, 1 bl. nuo Forest Parko. Parduoda savininkas be tarpininkų. Lietuviam pirmenybė. Telef. VI 6-7216 arba 296-2765.

Ateitininkų užgavėnių kaukių balius vasario 12 praėjo su dideliu pasisekimu. Dalyvavo apie 350 asmenų. Platesnis aprašymas — kitame Darbininko numeryje.

Amalijai Bortkevičienei, gyv. Woodhavene, praeitą savaitę padaryta sunki vidaus operacija. Gydosi dr. L. Plechavičiaus priežiūroje.

Rožė Mainelytė tarnybos reikalais vasario 17 išskrenda į Amsterdamą, Olandiją. Išbus visą savaitę. Ji tarnauja Panam lėktuvų bendrovėj.

Algis Butkus, inž. J. Butkaus sūnus, grįžęs iš Vietnamo karo, pradėjo studijuoti Queens kolegijoj.

KARDINOLAS COOKE SIUNČIA LINKĖJIMUS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS PROGA

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo sukaktis, Vasario 16-ji, šiais metais išpuolė pasninko dieną — Pelenų trečiadienį. Lietuvos generalinis konsulas N. Y. Anicetas Simutis buvo kreipęsis į New Yorko arkivyskupą kardinolą T. Cooke, prašydamas atleisti nuo pasninko tuos katalikus, kurie tą dieną dalyvaus Vasario 16-sios minėjimo priėmimuose.

Iš New Yorko arkivyskupijos kanceliarijos gautas raštas su kardinolo T. Cooke linkėjimais ir šiuo paaiškinimu:

"Tikrovėje pasninko sulaužymas nebepriskaitomas prie sunkiųjų nuodėmių. Stipri rekomendacija laikytis pasninko yra apibūdinama kaip susilaikymas, kurio nė vienas katalikas nevengs be rimtos priežasties. Jūsų šventė kaip tik yra rimta priežastis, kuri leidžia atsisakyti nuo susilaikymo, kurio Jūs prašėte. Malonėkite ta proga perduoti Jūsų tautiečiam Jo Eminencijos maldingus sveikinimus ir geriausius linkėjimus Lietuvos nepriklausomybės šventės proga."

LGK

Už a.a. Antano Trimako vėlę, minint 8 metų mirties sukaktį, vasario 27 d., 8 val. ryto pranciškonų vienuolyne, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. ir kovo 2 d., 9 val. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioj aukojamos mišios.

M. ir L. Virbickai, vietoj gėlių prie a.a. Onos Tercijonienės karsto, aukojo 10 dol. Kultūros Židinio statybai.

Garszva, Juozas, savininkas laidojimo koplyčios 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga New Yorko Altos pirmininkui A. Ošlapui įteikė 50 dol. auką laisvinimo veiklai paremti. N. Y. Alta nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvos vyčių N. Anglijos apskričio seimas bus balandžio 30, sekmadienį, Šv. Pranciškaus parapijoj Lawrence,Mass. Seimą globoja kun. Alfonas Jansonis ir vietos L. Vyčių 78 kuopa.

Parduodamas Woodhavene vienos šeimos namas iš 6 kambarių, atskiras, gerai užlaikytas, su garažu, prie parko. Skambinkite 847-6863, arba teiraukitės 94-10 Jamaica Ave., Woodhaven.

LAPINAS ATEINA

VASARIO 19 d.,
šeštadienį, 8 val. vak.

Masonic Hall
86-21 114th St.
(prie Jamaica Ave.)

— Šokiai ir pasilinksminimas —
...Muzika...

Užkandžiai nemokamai **Bilietai $2.00**

LB Jaunimo Komitetas

LIETUVOS VALSTYBĖS ATSTATYMO
54 metų sukakties

MINĖJIMAS

1972 m. vasario 20 dieną, sekmadienį,

11 val. ryto iškilmingos pamaldos **Apreiškimo par. bažnyčioje**
3 val. minėjimo akademija Richmond Hill High School, 89-30 114th St. (įėjimas iš 113 St.), Richmond Hill, N. Y.
Kalba: *dr. E. Armanienė* ir JAV atstovų rūmų narys *Frank J. Brasco*
Dainuoja: New Yorko vyrų choras Perkūnas, *vad. V. Strolia*
Šoka: *J. Matulaitienės* vadovaujama tautinių šokių grupė
Skaito: *V. Žukauskas* — lietuvių poetų patriotinę kūrybą

Salė pasiekiama Jamaica (BMT) traukiniu — Stotis 111 St.
Visus nuoširdžiai kviečia laiku atsilankyti
Įėjimas 3 dol., moksleiviam — 1 dol.

New Yorko Amerikos Lietuvių Taryba

Kviečiame visus atsilankyti į N. Y. skautų - skaučių

Kaziuko mugę

sekmadienį, kovo 5 d., Kultūros Židiny

11:00 val. mišios Atsimainymo parapijos bažnyčioje
1:00 val. Mugės atidarymas Kultūros Židiny
Bus galima gauti tautiškų bei skautiškų rankdarbių, lietuviškus pietus ir namie gamintų tortų.
Iki pasimatymo!